

IACOBI GRETSERI
SOCIETATIS IESV
INSTITVTIONVM LINGVAE GRAECAE,
Liber Secundus.
DE RECTA PARTIVM ORATIONIS CONSTRVCTIONE.
PRO SCHOLA HVMANITATIS.

Editio Tertia.

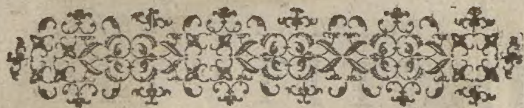

Cum gratia & privilegio Sac. Cæs. Maiest.

INGOLSTADII,

Ex Typographia DAVIDIS SARTORII.

Anno M. D. XCV.

Epigramma

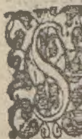
AD STVDIOSOS GRÆCÆ LINGVÆ.

Qvi linguam Latiam super æthera laudibus effert,
Hic nullo Argolicam spernere iure potest.
Altera enim alterius propriũ defendit honorem
Gloria, & alterius nititur altera ope.
Aut igitur linguã, quidquid crepet ore, latinam
Non amat, aut pariter Graiã amat & Latiã.

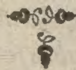

AD LECTOREM.

SECVNDVS hic liber, amice Lector, ſicut & primus, dedita opera, paulò copioſior eſt & verbis & rebus; illud quidem, vt vitetur obſcuritas, quæ non rarò in libros irrepit, magno iuuentutis detrimento, cùm ſermonis parcus auctor ſententiam ſuam potius innuit, quàm exprimit; hoc verò, vt nihil vel certè perparum eorum deſideretur, quæ iure exigas à Syntaxi, cuius eſt communes quaſdam & generales præceptiones partium orationis rectè inter ſe connectendarum præſcribere, non interiores linguæ delicias & diuitias perſequi, quas, fruſtra eſt, quisquis exiſtimat vnius libelli anguſtis finibus circumſcribi poſſe.

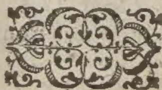
Adiunximus aūt paßim annotatiunculas in gratiam prouectiorum, tanquam complementum & auctarium regularum, ex quibus eruditus magiſter auditoribus ſuis ea proponet et explanabit,

planabit, quæ maximè videbuntur vtilia. Aliquando ostendimus etiam conuenientiã & symphoniã Græcæ cõstructionis cum Latina, quamuis rarius. Sæpè indicauimus Hellenismos, quos Latini Græcos æmulati monumentis suis intexuerunt. Exempla ex probatis auctoribus plerumq; deprompsimus, interdum breuitatis & claritatis caussa attulimus propria, quod ante nos non in pauculis, sed ferè in omnibus præceptis fecerunt quidam magni nominis Grammatici. Omnia denique, quantum ratio & institutum ferebant, ad normam & methodum Emmanuelis nostri conformauimus, vt hæc noua Syntaxis minus noua & insolens in manus studiosæ iuuentutis veniret, quæ Græcè loquendi & scribendi regulas tantò libentius, & citius discet, quantò minus verbis, ordine, & dispositione à Latinis iam cognitis discrepabunt. Vale, beneuole Lector, & hæc leuiora iuxtà & grauiora studia ad D E I *gloriam salutemque tuam confer.*

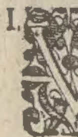

INDEX CAPITVM HVIVS LIBRI.

A

Caput primum.

DE CONSTRVCTIONE TRANSITIVA VERBORVM. B

I. VERBVM personale finiti modi antecedit nominatiuus apertè vel occultè eiusdem numeri & personæ. Apertè; ὁ πλάτων διδάσκει. *Plato docet*. Occultè; τρέχει, *currit*, παίζει, *ludit*, subauditur ἄνθρωπος, *homo*, ἵππος, *equus*, ἔλαφος, *ceruus*, vel aliud simile. C

ANNOTAT.

SVBTICETVR *nominatiuus potissimum in his*, λέγουσι, dicunt: φασὶ, aiunt: μυθολογοῦσι, fabulantur: εἰώθασι, solent: φιλοῦσι, assolent, *& in nonnullis impersonalibus*, ἐβρόντησε, tonuit: ἤστραψε, fulgurauit. *subintelligitur enim* θεὸς ἢ φύσις, Deus vel natura. *neque enim naturæ impersonalium omnino repugnat, habere*

A *ante se tacitè vel expreſſè rectum; vt docet in ſua Syntaxi Emmanuel; quamuis in regula ſolius verbi perſonalis mẽtio fiat.*

EXCEPTIONES.

I. Verbvm perſonale finiti modi ſæpe non exprimitur. Menand. *πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακὸν, auaritia maximum eſt*
B *mortalibus malum.*

Eurip. *πᾶν σύντροφον γλυκὺ, dulce eſt omne id, cui innutriti ſumus.* ſubauditur in vtroq; exemplo ἐστὶ vel ὑπάρχει.

II. Verbvm infinitum aut oratio infinita cum articulo generis neutri, agit interdum partes nominatiui. Menand. *πολλῶν δὲ μεστόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων, moleſtiis re-*
C *ferta vita eſt plurimis.* τὸ ζῆν pro ἡ ζωὴ, *vita.*

Philo. *τὸ μὲν μηδὲν συνόλως ἁμαρτάνειν, ἴδιον θεοῦ, nihil omnino peccare, proprium eſt Dei.*

Articulus omittitur aliquando, vt in illo Eccleſ. 1. *ἀρχὴ σοφίας, φοβεῖσθαι τὸν κύριον, initium ſapientiæ eſt timere Dominum.*

ANNOTAT.

Graeci *vtuntur verbo infiniti modi pro omni caſu, articulo neutri generis præcedente.* τὸ ζῆν, vita, τοῦ ζῆν.

ἀφειδὺς

ἀφειδὴς τοῦ ζῆν, prodigus vitæ, τῷ ζῆν, τὸ ζῆν. *Hinc illa* A
apud Latinos.

Sed pulchrum est digito monstrari, & dicier hic est.

Et,

Velle suum cuique est, nec voto viuitur vno.

Et,

Scire tuum nihil est.

Horat.

Virtus est vitium fugere. ἀρετή ἐστι τὸ φεύγειν τὴν ἁμαρτίαν.

B

III. Loco nominatiui preponitur nonnunquam verbo genitiuus, εἴθε μοι τούτου τοῦ ἀγαθοῦ γένοιτο νῦν, pro τοῦτο τὸ ἀγαθὸν, *vtinam mihi bonum hoc obtingat.*

IV. Nonnvnqvam vocatiuus; vt apud Homerum passim, ἱππότα νέστωρ, pro ἱππότης, *militaris Nestor.* Νεφεληγερέτα ζεύς, pro νεφεληγερέτης, *Iuppiter nubes congregans.* C
Aliquando vicissim ponitur nominatiuus pro vocatiuo, Luc. 8. ἡ παῖς ἐγείρου, *puella surge.*

Hom. Iliad. 3. ἠέλιός θ' ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις, *Sol qui omnia vides & audis.*

Interdvm ponitur Rectus loco aduerbij, siue postponatur siue anteponatur verbo. S. Greg. Nazian. εἰσελεύσεται δρομαῖος, ταχὺς, *curriculò ingredietur.*

A ANNOTAT.

SIMILES mutationes casuum ante verbum personale inueniuntur apud Latinos: Hinc tritum illud Ciceronis, cùm illius temporis mihi in mentem venit, *pro*, illud tempus. *& in Verrem*, Fac tibi paternæ legis Aciliæ veniat in mentem, *pro*, paterna lex Acilia.

Sunt tamen, qui in supra allato de genitiuo exemplo
B *subintelligi velint verbum ἀπολαύω, hoc sensu, εἴθε γένοιτό μοι τὸ ἀπολαύειν τούτου τοῦ ἀγαθοῦ*, vtinam mihi copia fiat fruendi illo bono.

Accusatiuus pro Recto in illo Pomponij ponitur, Quot lætitias insperatas mihi irrepsere in sinum, *pro*, lætitiæ insperatæ.

Vocatiuus pro eodem in illo Persij, Censoremue tuum, *vel* quod trabeate salutas, *pro*, trabeatus, *& apud Ausonium*, commemorande, prætextate,
C incorrupte, *pro*, commemorãdus, prætextatus, incorruptus.

Rectus sæpe apud Latinos in locũ Vocatiui subit. Virg.
Corniger Hesperidum fluuius regnator aquarum, *pro*, fluuie.

Solent itidem Latini his modis loquendi vti; Matutinus vel vespertinus hoc faciam, id est, mane vel vesperi: pro his enim aduerbiis vsurpantur prædicti nominatiui in hac oratione.

QVAMVIS autem hæ & similes mutationes casuum ad Enallagen spectent, hic tamen suppresso Enallages nomine

mine earum explicatio instituenda fuit, vt vno in loco, A
quæ cuiusque regulæ vis sit et proprietas, perfectè intelligatur. Quia verò non modò circa verbum eiusq́ue casum, sed etiam circa verbi & casus numerum varietas accidere solet, ideo sequentes addendæ sunt exceptiones.

VI. NEVTRA pluralis numeri iũgunt Attici cum verbis singularibus, παιδία παίζει, τρέχει, *pueri ludunt, currunt.*

Diodorus, τῷ ἀργυρίῳ ὑποτάσσεται πάντα, B
pecuniæ obediunt omnia.

Isocrat. ταῦτα γὰρ στοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα τῆς πολιτείας ἐστὶ, *hæc enim sunt elementa prima & maxima Reipublicæ.*

ANNOTAT.

HAEC *constructio Attica ferè etiam in communem linguam recepta est, quamuis non raro apud auctores nomina neutra pluralia, cum verbo plurali iuncta reperias.* C
Isocrat. ὀλίγα δὲ κατὰ πάντων εἰπεῖν, ἃ τοῖς ἀκούσασιν ὀργὴν ἀξίαν ἐμποιήσουσι τῶν πεπραγμένων, νεώτερος μὲν ὤν, ἴσως ἐξῆν. pauca verò de omnibus dicere, quæ auditores ira inflammarẽt, potuissem fortè si iunior essem. *Thucyd.* ἐπιθυμίᾳ μὲν ἐλάχιστα, προνοίᾳ δὲ πλεῖστα κατορθοῦνται. cupiditate paucissima, plurima verò prudentia bene geruntur.

VII. QVOD

A VII. Qvod Attici in neutris, idem sibi permittunt nonnunquam alij in masculinis & fœmininis, maximè Poëtæ. Pind. *μελιγάρυες ὕμνοι ὑστέρων ἀρχαὶ λόγων τέλλεται*, pro *τέλλονται*, *hymni dulcisoni sunt laudis posterioris principia*. Hesiod. *τῆς δ᾽ ἦν τρεῖς κεφαλαὶ*, pro *ἦσαν*, *huius erant tria capita*. Euripid. *ἐνῆν δ᾽ ὑφανταὶ γράμμασιν τοιαίδ᾽ ὑφαὶ*,
B *inerant autem (ei vesti vel tapeti) intextæ picturis tales texturæ*. Aristo. *λέγω δὲ ἀρχὰς ἐν ἑκάστῳ γένει ταύτας, ἃς ὅτι ἐστὶ μὴ ἐνδέχεται δεῖξαι*, *dico autem principia in vnoquoque genere illa, quæ quod sint demonstrare non licet*.

VIII. Videntvr etiam huc specta-
C re illæ loquendi formæ, *ἔστιν οἵτινες τρέχουσιν. οὐκ ἔστιν οἵτινες τρέχουσιν*, *sunt qui currant. Non sunt qui currant*. Plato in Minoe, *πολλῶν γὰρ ὄντων ἀνθρώπων καὶ ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, οὐκ ἔστιν οἵτινες ἀπέχονται συμποσίων ἢ κρῆτες*. *cùm enim multi sint homines & Græci & Barbari, non sunt qui à symposiis abstineant præter Cretes*.

ANNOTAT.

In his & similibus locutionibus iungitur verbum singulare

gulare ἐστὶ cum plurali nomine. Neque latinè reddi possunt A
nisi numero multitudinis. Non enim rectè dixeris, Non
est, qui abstineant à symposiis & epulis, sed, Non est qui
abstineat.

CAETERVM Pindari Græcus interpres in Hym. 11.
Olymp. ita scribit. σημείωσαι ἐνταῦθα τὸ τέλλεται. οὐδεὶς γὰρ
οὔτε τῶν προγενεστέρων, οὔτε τῶν ἔπειτα ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς ἢ
θηλυκοῖς ὀνόμασι τῷ ἑνικῷ ἀντὶ πληθυντικοῦ ἐχρήσατο, ὥ-
σπερ οὗτος. Nota hîc verbum, τέλλεται. Nullus enim neque B
antiquorum neque recentiorum vsus est, sicut iste numero
singulari pro plurali in nominibus masculinis & fœmini-
nis. Hinc, vt nouitatem hanc effugiat, refert ipse verbum
τέλλεται à τέλλομαι, orior, ad sequentem nominatiuum
πιστὸν ὅρκιον, hoc ordine: οἱ μελιγάρυες ὕμνοι ἀρχαὶ καὶ
προφάσεις τῶν ὑστέρων ὑπὲρ αὐτοῦ λόγων καὶ πιστὸν ὅρκιον
τέλλεται ταῖς μεγάλαις αὐτοῦ ἀρεταῖς. Hinc etiam ad te-
stimonia ex Hesiodo & Euripide allata, diceret ipse, ἦν &
ἐνῆν, non esse singularis, sed pluralis numeri per syncopen, C
qualis syncope est in illo versu Hesiodi.

τοῖς ἦν, χάλκεα μὲν τεύχεα χάλκεοι δέ τε οἶκοι.

Vbi interpres Hesiod. τὸ ἦν, ait, ἀντὶ τὸ ἦσαν, ὡς παρὰ Σο-
φοκλεῖ. ἦν δὲ ἀμφὶ πλεκτοὶ κλίμακες, καὶ ἀπὸ τούτου γίνεται
κατὰ συγκοπὴν τῆς, σα, συλλαβῆς. Sed tamen allatum ex
Aristotele exemplum clarum est, vt & illud eiusdem.
οὐκ ἂν ἐξεφύετο τοῖς μὲν αἱ τρίχες, τοῖς δὲ τὰ πτερά. Non
enascerentur his quidem pili, illis verò pen-
næ. Planè autem discrepant Græci à Latinis in hac nomi-
num neutrorum cum singulari verbo Syntaxi.

NOMI-

A NOMINA *collectiua quæ à Græcis περιληπτικὰ dicuntur, & quæ voce quidem ἑνικὰ & singularia, sensu autem πληθυντικὰ sunt, & præterea nonnulla partitiua, consultò hîc præterimus, licet enim cum suo verbo in numero non conueniant, id tamen Græcis cum Latinis commune est. Virg.* Pars in frusta secant. *Hom.* ὣς φάσαν ἡ πληθὺς, sic locuta est multitudo. *Pausan.* τὸ ἔθνος τὸ αἰτωλικὸν ἀπέστειλαν, Gens Aetolica miserunt. *Lucian.* μηδὲν ἅτερος θατέρῳ λέγοντες ἀκόλουθον, ἀλλὰ μα-
B χόμενα πάντα, ὅμως πείθεσθαί με ἠξίουν καὶ πρὸς τὸν αὐτοῦ λόγον ἕκαστος ὑπάγειν ἐπειρῶντο, *cùm nihil alter alteri consentaneum diceret, sed omnino pugnantia, nihilominus persuadere mihi volebant, & ad suam quisque rationem me ducere conabantur. Vide Emmanuelem in scholiis regulæ cõmunis de nominatiuo & verbo, adiectiuo & substantiuo.*

IX. NOMINA Dualia postulant ver-
C bum eiusdem numeri, ἄμφω τρέχετον, *ambo currunt.* δύο παίζετον, *duo ludunt.* Aristoph. τί φεύγετον; οὐ μενεῖτον; *quid fugitis? non manebitis?*

Sępe tamen cum verbo plurali construuntur, ἄμφω τρέχουσι, *ambo currunt.*

Eurip. ἄμφω δ' ἅμ' ἐξέπνευσαν ἄθλιον βίον, *ambo simul efflauerunt miseram animam.*

Aristoph. ἀλλ' ἄνδρε δύο γυναῖκα φεύγομεν μίαν; *an duo viri fugimus vnam mulierem?*

ANNO-

ANNOTAT.

A
EADEM *omnino ratio est cùm de duobus sine duali nomine loquimur: coniungi enim possunt cum verbo duali vel plurali:* σωκράτης καὶ πλάτων ἔρχεσθον *seu* ἔρχονται, Socrates & Plato veniunt. *Est autem necessariò nomen duale cum plurali coniungendum, cùm duale prima persona caret. Nam,* nos duo homines verberamus, *v.g. aliter efferre non possum, nisi dicendo:* νῶ ἀνθρώπω τύπτομεν ξένω γάρ ἐσμέν. *Aristoph.* Sumus enim hospites. Pind. *2. Olymp. plurale iunxit cum verbo duali,* μαθόντες δὲ λάβροι παγγλωσσίᾳ κόρακες ὥς, ἄκραντα γαρύετον, *pro,* μαθόντες γαρύουσι, qui didicerũt garriunt & nugantur tanquam corui stultè & insipienter multiloquentiæ auidi. *Neque verò curanda est censura Græci interpretis cùm addit:* τὸ δὲ γαρύετον, κακῶς. *Cur verò malè? An Pindaro lyricorum principi non liceat, nisi quod Grammaticis libet, præsertim cùm ita locutus sit non absque exemplo Homeri. Iliad. 4.* B

ὡς ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ᾽ ὄρεσφι ῥέοντες C
εἰς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ

Sicut quando torrentes fluuij de montibus fluentes in conuallem conferunt impetuosam aquam.

Vbi χείμαῤῥοι *plurale construitur cum duali* συμβάλλετον. *Et Iliad. 11.* εἰ υἱέες ἐστὸν, si filij estis. *Vbi vides plurale nomen cum verbo duali iunctum.*

A *VTRINQVE NOMINANDI CASVS.*

I. OMNE verbum personale finiti modi vtrinque nominatiuum habere potest, cùm vtrumq; nomen ad eandem rem pertinet, cuiusmodi maximè est verbum substantiuum, vocatiuum, & alia, sicut apud Latinos: *τὸ γῆρας ἐστιν αὐτὸ νόσημα, senectus ipsa est morbus. Δημοσθένης καλεῖται ῥήτωρ. Demosthenes vocatur Rhetor.*

B

II. VERBVM, quod inter duos nominatiuos ponitur, conuenit apud Latinos cum illo Recto, qui verbi basis & fundamentum est, quomodocunque mutetur oratio: apud Grecos fit aliquando contrarium. Pauſ. *τῇ πόλει ἐστὶν ὅμορος κολωνίδες, ἐστὶ* pro *εἰσί, Colonides est locus vicinus vrbi. οὗτος ὁ χῶρος μούκιοι λειμῶνες καλοῦνται.* Halicarnaſſ. *locus hic vocantur agri Mucij.* Latinè

C dicendum esset, *Colonides sunt; locus hic vocatur.*

ANNOTAT.

HOC *orationis genus vsurpant interdum Latini vt docet* Emmanuel. *Cicer. in Pison.* Exposui breuiter consulatum meum: aude nunc furia de tuo dicere

cere: cuius fuit initium ludi compitalitij, *pro*, cuius fuerũt. *Plin.* Anguſtiæ vnde procedit Iſthmos appellatur, *pro*, appellantur. *Terent.* Amantium iræ amoris integratio eſt. A

III. POSTERIOR nominatiuus ſæpè mutatur eleganter in genitiuum, Ἀριστοφάνης ἐστὶ τῶν κωμικῶν, *Ariſtophanes eſt comicus.* Δημοσθένης ἦν τῶν σοφῶν; *Demoſthenes erat ſapiens.* ſic Hor. *Fies nobilium tu quoque fontium.* pro, *Fies tu quoque fons nobilis.* B

ANNOTAT.

GRAECIS *ſimiliter vt Latinis, mos eſt, primam & ſecundam perſonam non exprimere, niſi cùm diſcretio aut emphaſis ſignificatur.* Diſcretio. *Iſocrat.* σὺ μὲν παιδείας ἐπιθυμεῖς, ἐγὼ δὲ παιδεύειν ἄλλους ἐπιχειρῶ, tu quidem eruditionem deſideras; ego verò alios erudire ingredior. Emphaſin. *Demoſthen.* τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτανον ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ. Egone patrem meum interfecerim? C

Voces item copulatæ plurale vel ſingulare verbum habent. *Ariſt.* σπέρμα δὲ καὶ καρπὸς διαφέρουσι τῷ ὕστερον καὶ πρότερον, ſemen & fructus differunt priori & poſteriori.

Ariſtoph. καὶ σὺ καὶ σὺ χαίρετε. Et tu & tu ſaluete.

Ariſt. τί δὲ διαφέρει ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὕτη, δῆ-

A λον ἐκ τῶν εἰρημένων, quid differat virtus & hæc iustitia, planum est ex dictis.

Isocrat. Τελαμῶνος μὲν Αἴας καὶ Τεῦκρος ἐγεννήθη, Telamone Aiax & Teucer natus est.

Pari modo verbum plurale nobiliorem personam sequitur. ἐγὼ καὶ σὺ τὰ δίκαια πρὸς ἀλλήλους ποιήσομεν. *Xenoph.* Ego & tu iusta mutuò faciemus. *Lucian.* ἐγὼ καὶ ὁ πορθμεὺς ἄλλους μετελευσόμεθα, ego & portitor ad alios accedemus.

B

Caput secundum.

DE PROPRIA CONSTRVCTIONE INTRANSITIVA VERBORVM Substantiuorum.

C I. GRÆCI frequentissimè circumloquuntur verba tam actiua quàm passiua, in quocunque tempore, per verbum substātiuum & participium; *Σωκράτης τυγχάνει ἀναγινώσκων*, id est, *ἀναγινώσκει. Socrates legit.*

Soph. *οὐ σιωπήσας ἔσῃ;* pro *οὐ σιωπήσεις, non tacebis?*

Lucian. *σὺ δὲ δὴ τί πράττων τυγχάνεις*, pro, *τί πράττεις, tu verò quid facis?*

ἦν ἐκ

ἦν ἐκβάλλων, id eſt, ἐξέβαλλε, *eiiciebat*. φλυαρῶν τυγχάνω, Iſocr. *nugor*. A

ANNOTAT.

VERBA ſubſtantiua ſunt εἰμὶ, τυγχάνω, ὑπάρχω, ſum. *Item*, γίνομαι *ſeu* γίγνομαι, fio *vel* ſum; *apud poëtas verò*, κυρῶ, πέλω, πέλομαι, τελέθω.

Eſt autem conſtructio hæc vſitatiſſima apud Græcos, & paßim obuia, ἐτύγχανον περιπατῶν, eram ambulans, *id eſt*, ambulabam. ἀνῃρημένος ὑπάρχει. *Ariſtot. id eſt*, ἀνῄρηται, ſublatus eſt. γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσέχοντα. *Pſalm. 129.* fiant aures tuæ intendentes, *id eſt*, intendant ſeu attendant. προσεχέτω. B

Soph. μέν᾽ ὡς κυρεῖς ἔχων; mane vt habes?

Latinis non eſt hæc Syntaxis valdè familiaris. Plin. Coluber eſt in aquis viuens, *id eſt*, viuit in aquis. *Cicer. de orat.* Eſt vt ſcis quaſi in extrema pagina Phædri, his ipſis verbis loquens Socrates. *Plaut.* Quos ſemper videas eſſe bibentes in œnopolio, *pro*, bibere. *Ouid.* Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo, *pro*, pendent. *In ſacris tamen literis ſæpißimè occurrunt huiuſmodi verborum periphraſes.* C

II. SIMILIBVS verborum circumlocutionibus ſeruiunt alia itidem verba, vt μέλλω, ἔχω. μέλλω γράφειν, id eſt, γράψω, *ſcribam*: ἔχω λαβὼν, id eſt, ἔλαβον, *accepi*.

A

ANNOTAT.

Hinc *illa formula acceptilationis in Institut. Iuris lib. 3. tit. 30.* ἔχεις λαβὼν δηνάρια τόσα; ἔχω λαβών. Accepisti tantùm pecuniæ? Accepi.

Addunt aliqui prædictis verbum φθάνω, *sed non videtur addendum. Nam* ἔφθην ποιήσας, ἐφθάκην πυθόμενος, *non significat absolutè; Feci vel audieram, sed anteuerti seu anticipaui faciendo vel audiendo, seu quod idem est, prius feci, prius audieram. Multò minus dicendum* B *est, verbum hoc aliáue, quibus in periphrasi verborum vtimur* παρέλκειν *& superuacanea esse. Nam quæ superflua sunt, omitti queunt eodem manente sensu. Lucian.* παίζεις ἔχων, ludis. *Aristoph.* ληρεῖς ἔχων, nugaris, deliras. *Plato.* ποῖα ὑποδήματα φλυαρεῖς ἔχων; quos calceos deblateras? *Idem,* ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸ μὲν θνητὸν, ὡς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπιὸν ὑπεκχωρῆσαν τῷ θανάτῳ, C ingruente in hominem morte, moritur quidē, vt videtur, id quod in illo mortale est, at immortale, saluum & incorruptum abit cedens morti. *Ex his sententiis si participia* ἔχων *&* ἀπιὸν *demas, eandem retinebis sententiam, & propterea redundant. At si ex locutionibus prioris generis aliquid tollas, haud idem constabit sensus. Neque enim* ἔχεις *idem significat, quod* ἔλαβες, *quam significationem habet illud* ἔχεις λαβών. *Sed de vocabulis* παρέλκουσι, *& in oratione superfluis, legendus est Budæus in Comment. linguæ Græcæ.*

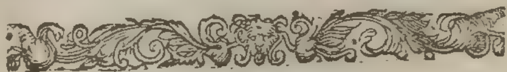
III. Eadem

III. EADEM verba ſubſtantiua con- A
ſtruuntur cum participio verbi εἰμὶ, adiuncto alio inſuper nominatiuo. Lucian. ἀεὶ φαιδρὸς ὢν τυγχάνεις, *ſemper es hilaris*, barbare ad verbum, *ſemper es hilaris exiſtens.*

Demoſth. οὐ γὰρ ἐχθρὸς ὑπῆρχεν ὤν, *non enim erat inimicus.* B

IV. EODEM modo conſtruitur aliquando verbum πέφυκα à φύω. Herodotus. οὐδεὶς οὕτως ἄνθρωπος ἐὼν εὐδαίμων πέφυκε, *nullus homo tam beatus eſt.*

Caput tertium. C

DE INTRANSITIVA ADIECTIVI ET SVBSTANTIVI CONſtructione.

NOMINA adiectiua, articuli, pronomina, & participia cohærent cum ſuis ſubſtantiuis vel adiectiuis genere, numero & caſu, ἀγαθὸς ἀνὴρ, *vir bonus.* πεπαιδευμένος

 νεανίσκος,

A *νεανίσκος, eruditus iuuenis. ἡμέτερος οἶκος, domus nostra.* παῖδε δύο ἀγαθὼ καὶ σπουδαίω, *duo boni pueri & diligentes.*

EXCEPTIONES.

I. Interdum non respondet adiectiuum substantiuo genere. Hinc apud Ho-
B merum, κλυτὸς Ἱπποδάμεια, pro, κλυτὴ, *inclyta Hippodamia* ἀὴρ βαθεῖα, pro, βαθὺς, *profundus aër.* αἰθὴρ δῖα, pro, δῖος, *Diuus æther,* & apud Hesiod. λευκοῖσιν φαρέεσσι καλυψαμένω χρόα καλὸν, αἰδὼς καὶ νέμεσις, *candidis vestibus indutæ verecundia & Nemesis.*

ANNOTAT.

C *Accidit hoc potissimum in deriuatis & compositis tertiæ simplicium. Illa enim Atticis sub vna terminatione communia sunt, vt* κοινωνὸς, particeps: σκυθρωπὸς, vultuosus, toruus: χρήσιμος, vtilis: φρόνιμος, prudens: ἐλευθέριος, liber: κόσμιος, modestus: ἔνδοξος, gloriosus: παράδοξος, admirabilis, inopinus ἔμπειρος, peritus: ἄπειρος, imperitus: φιλόσοφος, ἀφιλόσοφος, expers Philosophiæ: πάμφιλος, omnium amicus: πολύφιλος, multorum amicus: ἄφιλος, sine amicis, *& alia huius classis, quæ etiam communi lingua, cum masculinis et fœmininis sub eadem termina-*

terminatione coniunguntur. At Poëtæ & Attici longiùs A
progrediuntur, & illa etiam θυραῖος, foris veniens: βιαῖος, violentus: σιγηλὸς, taciturnus: μεμπτὸς, culpabilis: φορητὸς, tolerabilis: φαῦλος, nauci, piger: λαμπρὸς, splendidus: *& plurima alia communis generis faciunt. Hinc apud Sophoclem,* κρίσις λαμπρὸς, *pro* λαμπρὰ, iudicium splendidum, magnificum. Idem. ψυχῆς ἀφειδήσαντε, non parcentes vitæ, contempta vita; *ab* ἀφειδέω, non parco, contemno, B
pro. ἀφειδησάσα *Est enim sermo de duabus sororibus.* τούτω τὼ ἡμέρα *apud Xenophontem*, isti duo dies: τούτω τὼ τέχνα, *apud Platonem*, istæ duæ artes, *pro* ταῦτα τὰ ἡμέρα, τέχνα. *Apud Sophocl.* Ἀρχὴ δωρητὸς οὐκ αἰτητὸς, imperium donatum non petitum.

II. FIT nonnunquam generis mutatio respiciendo non ad verba, sed ad significationem, κόρελον καλλίστη, *nympha pulcherrima:* C
φίλε τέκνον Φίλε δὲ φυῆς παιδίον, *ingeniosus puerulus*: *chare fili*, apud Homerum. Et apud Synesium, μειράκια δὲ τυχεῖς, pro, μειρακίσκοι, *iuuenes felices*. Et apud Anacreontem, βρέφος φέροντα τόξον, *infantem gestantem arcum*.

ANNOTAT.

IDEM *faciunt Latini. Ludi Megalesia. ludi floralia; Centauro inuehitur magna apud Virgil. & apud Te-*

 rentium,

A *rentium, Eunuchum ſuam. De quibus Budæus non procul à fine ſui commentarij.*

III. ADIECTIVVM neutrum venuſtè iungitur ſubſtantiuo maſculino aut fœminino. Demoſt. *ἄπιστον ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννὶς, infidum Rebuſpub. eſt tyrannis.*

Idem, *πονηρὸν ὁ συκοφάντης καὶ πανταχόθεν βάσκανον καὶ φιλαίτιον, improbum quid eſt ſyco-*
B *phanta, & vndique inuidum atque infeſtum.*

ANNOTAT.

LATINE. Infida res eſt Rebuſpub. tyrannis. *Et*, Improba res eſt ſycophanta & vndique inuida atque infeſta.

Latini idem genus loquendi vſurpant. Virgilius. Triſte lupus ſtabilis. Dulce ſatis humor, maturis
C frugibus imber. *Silius.* Mite & cognatum eſt homini Deus. *Virgil.* varium & mutabile ſemper fœmina. *Volunt nonnulli ſemper in Græcis ſubintelligi vocem χρῆμα, quam addidit Epictetus, ἀθάνατον χρῆμα ἡ ἀλήθεια καὶ ἀίδιον,* veritas res eſt immortalis & ſempiterna.

IV. NEVTRVM ſingulare conſtruitur interdum cum ſubſtantiuo plurali, *χρήσιμον εἰς τοῦτο καὶ αἱ ψευδενέδραι.* Xenoph. *Vtile quid ad hoc ſunt etiam ſimulatæ inſidiæ.*

Vel

Vel plurale cum ſingulari, idq́ue Atti- A
cè, ἐδ᾽ ὅσια τοῦτο πρά̓τειν, pro ἐδ᾽ ὅσιον, *non eſt*
æquum hoc facere.

V. NEQVE conueniunt perpetuo ad-
iectiuum & ſubſtantiuum in numero. A-
riſt. ἐξ ἀμφοῖν ψευδῶν. *Ex vtriſque falſis.* Iſo-
crat. δύω ποιοῦ καιροὺς τοῦ λέγειν, *duo loquendi*
tempora conſtitue. δύω νύκτας, δύο τ᾽ ἤματα. B
Hom. *duæ noctes, & duo dies.* Idem, δύω κή-
ρυκες, *duos præcones.*

Hom. πάντοσε δὲ θυμὸς ἑκάστου νίκης ἱεμένων,
vniuſcuiuſque cor exultabat victoriam deſide-
rantis, ad verbum, *deſiderantium.* Fit hoc
maximè in nominibus collectiuis. Pauſ. τὸ
πλῆθος ὥρμησεν ἀποκτενοῦντες τὸν μνηστῆρα, *mul-*
titudo ruebat, vt procum occideret. καὶ παρεῖναι C
τὸ στρατιωτικὸν ἔδει τιμηθησομένους. Nazianz. *pro*
στρατιώτας, *adeſſe oportebat milites vt honora-*
rentur. Vbi non tantùm numerus, ſed &
genus mutatur. Xenoph. εἰσιόντας δὲ αὐτοὺς
ὄχλος περιεχεῖτο πολύς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι
ἥκοιεν, *ingredientes verò magna circum-*
dabat multitudo, timentes ne fru-
ſtra venirent.

A ANNOTAT.

EODEM modo loquuntur Latini, vt allatis exemplis docent Budæus & Emmanuel.

VI. SICVT verbum inter duos rectos non ſemper apud Græcos conuenit cum illo, qui verbi baſis & fundamentum eſt: ita neq; adiectiuum ſemper conuenit cum
B ſubſtantiuo baſi & fundamento adiectiui, Ariſtot. διὰ τί οἱ ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη φωνὴ οὖσα ἤθεσιν ἔοικεν, cur numeri muſici & modi cùm voces ſint, moribus ſimiles ſeſe exhibent?

ANNOTAT.

FVNDAMENTVM & baſis verbi, imo totius ora-
C *tionis illud cenſetur, cui aliquid tribuimus, vel à quo aliquid remouemus, Dialectici vocant ſubiectum. Vt in hac oratione, v.g.* Adoleſcentes probi ſunt ornamentum Reipublicę. Antonius à Cicerone Reipub. peſtis appellatus eſt: *baſis & fundamentum eſt,* Adoleſcentes probi, *hos enim Reipublicæ ornamentum eſſe affirmo. Quare etiam verbum numero cum illo fundamento conuenit, quomodocunque tandem mutetur oratio. In altera verò ſententia baſis eſt,* Antonius. *Hinc adiectiuum ſeu participium,* Appellatus, *cum illo, non cum nomine,* peſtis, *conuenit. At apud Græ-*

cos

cos id non obseruatur semper. Nam in illo Pausaniæ dicto, A
suprà capite 1. allato, τῇ πόλει ἐστὶν ὅμορος κολωνίδες, *basis & subiectum est vox* κολωνίδες, *quo fit vt* εἰσὶν *dicendum fuerit. Similiter in illo Thucyd.* καὶ ὅτι μυκῆναι μικρὸν ἦν, & quia Mycenæ parum quid erat, *dicendum fuit* ἦσαν, *quia vox Mycenæ basis est, cum de illa alterum illud appositum* μικρὸν *enuncietur: Pari modo in exemplo antea ex Aristotele adducto, requirebat ratio communis Syntaxeos* ὄντα *vel* ὄντες, *Quia verba illa* ῥυθ- B
μοὶ καὶ τὰ μέλη *sunt subiectum: de quibus quæritur, quare moribus sint similia. At Aristoteles appositum illud ad proximam vocem* φωνὴ *retulit, quem loquendi modum imitati sunt Latini. Terent.* Paupertas mihi onus visum est & miserum & graue. *Cicer.* O delirationem incredibilem. Non enim omnis error stultitia dicenda est. *Latinè dicere oportebat,* Paupertas mihi onus visa est. Non enim omnis error stultitia dicendus est. *Quia basis seu subiectum* C
orationis est, Paupertas & error.

VII. QVORVNDAM adiectiuorum substantiua elegantius supprimũtur quàm exprimuntur.

πρὸς ὀρθὴν	subauditur	γραμμὴν vel γωνίαν ad *lineam* vel *angulum rectum.*

τὴν

A τὴν ἐπὶ θάνατον ἰέναι ὁδὸν, *ire viam quæ ducit ad mortem.*

ἀξίαν ἀποτίνειν } subauditur { τιμωρίαν, *dignã pœnam soluere.*

ἑτέραν τρέπεσθαι ὁδὸν, *alia via ire.*

B

ANNOTAT.

SIC Latinè dicimus, Bibere calidam, frigidam, subintellecta voce, Aquam, *& Græcè* θερμῷ λόεσθαι, lauari frigida: ψυχρὸν πίνειν, id est, ὕδωρ.

IIX. SVBSTANTIVVM adiectiuo qualecunque illud sit, additum, sæpe mutatur in genitiuum, Isocrat. οἱ φαῦλοι τῶν ἀνθρώπων,
C *homines nauci.* σπουδαῖοι τῶν ἀνθρώπων, *homines frugi.* Polyb. τὰ βαρέα τῶν ὅπλων, *grauis armatura.*

ANNOTAT.

IDEM Latini nonnunquam faciunt, Nigra lanarum, pro nigræ lanæ: ouorum oblonga, pro oblonga oua, apud Plinium. Vide Emmanuelem in Regula de partitiuis.

IX. ADIECTIVVM mutatur aliquando in

do in genitiuum nominis abstracti, οἰκονόμος τῆς ἀδικίας, id est, ἄδικος, *iniustus œconomus:* στεφανίσκοι ὑακίνθων, Anacreon. id est, ὑακίνθινοι, *coronæ hyacinthinæ.* βωμὸς λίθου, id est, λίθινος, *ara lapidea.* ἐν ταρσοῖς καλάμου, id est, καλαμίνοις. Thucyd. *in fiscellis arundineis.* A

ANNOTAT. B

PRIORA *illa potius Hebraismum quàm Hellenismum redolent, vt & ista 2. Thessal. 2.* ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, homo peccati, filius perditionis. *In aliis desideratur participium* πεποιημένος, *vel præpositio* ἐκ, *vel vtrumque.* βωμὸς λίθου, *hoc est,* βωμὸς ἐκ λίθου, *vel* πεποιημένος ἐκ λίθου.

Hæc tamen eclipsis non reperitur in omnibus huiusmodi locutionibus, nam si quis Græcè dicat, μέταλλον χρυσοῦ, *pro* μέταλλον χρύσεον, *quo pacto Virgil. lib. 8. Æneid. dixit,* Auri metallum, *pro,* aureum metallum, *non habebit locum prædicta eclipsis.* C

X. CVM duo adiectiua concurunt alterum fit substantiuum, γυναικεῖον στρατιωτικόν. Lucian. *muliebris exercitus.*

XI. IPSA substantiua ponuntur interdum adiectiuè, τὴν ἑλλάδα φωνὴν ἐξέμαθον, pro τὴν ἑλληνικήν, *didici Græcam linguam.*

XII. PRÆ-

A XII. PRÆPOSITIO cum ſuo caſu fungitur vice adiectiui, ἡδονὴ μετὰ δόξης, id eſt, ἡδονὴ ἔνδοξος, *voluptas honeſta*: ὁ μετ᾽ εὐκλείας θάνατος, id eſt, εὐκλεὴς, *mors glorioſa.*

B

Caput quartum.

DE CONSTRVCTIONE ARTICVLI PRÆPOSITIVI.

I. ARTICVLVS conuenit cum nomine, pronomine, & participio, genere, numero & caſu, ſicut adiectiua & ſubſtantiua, de quibus capite præcedente diximus, ὁ λόγος, *ſermo.* ἡ τιμὴ, *honor.* τὸ ξύλον, *lignum.* C

ANNOTAT.

DE OFFICIIS *huius articuli dictum eſt nonnihil in Grammatica capite ſecundo. Illis in præſentia omißis; Attica ſunt iſta*, τὼ πόλεε, τὼ φύσεε, τὼ χεῖρε, τὼ ἡμέρα, τὼ τέχνα, *de quibus iam capite ſuperiori, & libro primo ſatis dictum eſt. Illud etiam Sophoclis in tyranno, peculiare*

culiare est. καὶ τοῦ μοι χρείας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν; & quam A
rem necessariam adeò cupis à me consequi? *pro* τῆς χρείας. *In illis item* ἡ γναθαίνιον, ἡ γλυκέειον, *potius ad sententiam, quàm ad structuram respicitur, cùm fœminina censeantur, quæcunque mulieribus nomina tribuuntur.*

II. SICVT in adiectiuis eleganter aliquando subintelligitur substantiuum: ita etiam in articulis; τῇ μὲν ὕδωρ φορεῖ, τῇ δ' ἑτέρᾳ τὸ πῦρ, subauditur, χειρὶ, *altera fert aquam, altera verò ignem,* scilicet *manu,* τὴν ἐμὴν συνῆκας, *intellexisti meam*, id est, γνώμην, B
mentem & sententiam.

III. CVM Græci filium aut filiam alicuius significare volunt, faciunt id per articulum masculinum vel fœmininum, genitiuo patris matrisuè præpositum, ὁ ἐπάφου, ὁ φιλίππου, subauditur, υἱὸς, *filius, Epaphi filius, filius Philippi,* ἡ διὸς, *subauditur,* θυγάτηρ, *filia Iouis.* C

ARTICVLVS cum genitiuo nominis substantiui possessionem effectumque significat; τὰ τῶν φίλων, τὰ τῆς τύχης, *res amicorum, res fortunæ:* τὰ ὁμήρου, *scripta Homeri:* τὰ ἀριστοτέλους, *scripta Aristotelis.*

ANNO-

A ANNOTAT.

INTERDVM *idem significat articulus cum nomine, quod nomen, cuius obliquo præponitur,* τὰ τῆς τιμωρίας, *id est,* τιμωρία, supplicium: τὰ τῆς εὐθυμίας, *id est,* εὐθυμία, lætitia seu status animi tranquillus.

IV. ARTICVLVS neutri generis præponitur quibuscunque vocabulis & orationibus τεχνικῶς, & pro se ipsis acceptis, τὸ
B ἄνθρωπος, id est, *hæc dictio,* ἄνθρωπος, τὸ γυνή, id est, *hæc vox,* γυνή.

ANNOTAT.

CONIVNGVNTVR *articuli non tantum cum nominibus & participiis, sed etiam cum pronominibus:* ὁ ὑμέτερος, vester, ὁ ἐμὸς, meus; *cum aduerbiis & præpositionibus, & cum verbis infinitiui modi, vt inferius*
C *suis locis declarabitur. Non habent tamen omnia nomina articulos, nam neque apud Latinos omnibus præponi possunt, Hic, Hæc, Hoc, quæ tria articulo præposito aliqua ex parte respondent.*

Cæterum de collocatione articuli in ipsa orationis structura, non est quod hic dicatur; certius & melius obseruatione & lectione auctorum & admonitione quoque Magistrorum, quàm regulis Grammaticorum discitur.

Caput

 A

Caput quintum.

DE CONSTRVCTIONE ARTICVLI POSTPOSITIVI, SEV DE Relatiuis.

DIXIMVS *in Grammatica capite 2. articulum hunc respondere relatiuo qui, quæ, quod, de quo sequentes regulas accipe.* B

I. RELATIVVM ὅς, ἥ, ὅ, præponitur interdum antecedenti in eodem genere, numero & casu, sicut apud Latinos.

Demosthen. χρὴ μὰ Δί', οὐχ ἣν Διοπείθης πειρᾶται τῇ πόλει δύναμιν κατασκευάζειν, ταύτην βασκαίνειν καὶ διαλύειν πειρᾶσθαι. Ordo verus hîc esset, οὐ χρὴ βασκαίνειν καὶ διαλύειν πειρᾶσθαι ταύτην τὴν δύναμιν, ἣν Διοπείθης πειρᾶται τῇ πόλει κατασκευάζειν. *Oportet sanè non perstringere inuidiosè, ac conuellere eas vires, quas Diopithes vrbi comparare conatur.* C

II. RELATIVVM post antecedens positum, concordat cum illo non tantùm in genere & numero, sed & in casu. Aristoph.

A τάλαιν' ἐγὼ τῆς ὕβρεως, ἧς ὑβρίζομαι, *misera ego ob iniuriam qua afficior.* Isocrat. τοῖς γὰρ ἄλλοις, οἷς ἔχομεν οὐδὲν τῶν ἄλλων ζώων διαφέρομεν, *aliis quæ habemus (ad verbum, quibus habemus) nihil differimus à cæteris animalibus,* χρῶμαι βιβλίοις, οἷς ἔχω, *vtor libris quos habeo* (ad verbum, quibus habeo) ἐκ τῶν ἐπιστολῶν, ὧν ἔπεμψε. *Ex epistolis, quas misit.*

B III. INTERDVM subticetur antecedens. Lucian. δεδιέσθω μεμνημένος ὧν ἔπραξεν, pro ἐκείνων, ὧν ἔπραξεν, *ligetur memor eorum, quæ fecit.* χαριζόμενον οἵῳ σοὶ ἀνδρί. Xenoph. pro, τοίῳ, οἵῳ, *gratificantem tali viro, qualis tu es.*

IV. SÆPE relatiuum & antecedens more latinorum construuntur. Halic. χάριν οἶδα τῆς τιμῆς, ἧ με τιμᾶτε, *gratias ago pro*
C *honore, quo me honoratis.* Idem, περὶ τῶν νόμων, οὓς ἐσπούδαζον οἱ δήμαρχοι γραφῆναι, *de legibus, quas rogari volebant tribuni.*

ANNOTAT.

GRAECAM *loquendi formam expreßisse videtur Cornif. ad Heren.* Inter insinuationem, *inquit*, & principium hoc interest, quia principium eiusmodi

modi debet esse, vt statim apertis rationibus, A quibus præscripsimus, (*pro, quas præscripsimus*) aut beneuolum, aut attentum, aut docilem faciat auditorem. *Et Terent.* Restitue in quem me accepisti locum, *pro*, Restitue me in locum, in quo me accepisti.

V. SI RELATIVVM ponatur inter duo substantiua, cum alterutro consentire poterit, etiamsi alterum sit proprium. B Lucian. πόλεις ἐκεῖναί εἰσιν, οὓς φωλεοὺς εἶναι νομίζεις, *ciuitates illæ sunt, quos tu specus arbitrari.*

Plato, λόγοι μέν εἰσιν ἐν ἑκάστοις ἡμῶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν, *rationes in singulis nostrum sunt, quas spes nominamus.*

ANNOTAT. C

INTERDVM *nec cum antecedente, nec cum consequente videtur relatiuum consentire,* χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης, vidua pauper misit duo minuta, quod est quadrans, *Marc.12.*

VI. PARTITIVVM singulare refertur non rarò apud Græcos per relatiuum plurale. Xenoph. κατὰ γὰρ τοὺς νόμους ἐάν τις φανερὸς γένηται ἢ κλέπτων ἢ βαλαντιοτομῶν, τούτοις θάνατός ἐστιν ἡ ζημία, *nam secundùm leges si quis furetur,*

 crume-

A *crumenásue præcidat, mors illis mulcta est.* τού-τοις pro τούτῳ. Soph in antigone.

> ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ,
> ἢ γλῶσσαν ἣν οὐκ ἄλλος ἢ ψυχὴν ἔχειν,
> οὗτοι διαπτυχθέντες ὤφθησαν κενοί,

Quicunque enim solùm vel sapere vel linguam qualem præter illum nemo alius, animumúe se habere existimat, hi patefacti vacui & inanes
B *conspecti sunt.* οὗτοι pro οὗτος.

ANNOTAT.

SIMILE est illud Terentij,

> *Si quisquam est, qui placere se studeat bonis*
> *Quamplurimis, & minimè multos lædere.*
> *In his poëta hic nomen profitetur suum.*

Licet autem οὗτοι & τούτοις *ab* οὗτος *sint demonstratiua*
C *pronomina, sæpe tamẽ vsurpantur relatiuè, vt etiam hic, hæc, hoc, illud.*

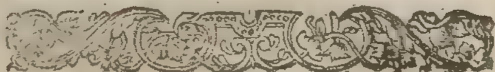
VII. ἡλίκος, *quantus*, οἷος, *qualis*, ὅσος, *quantus*, & cætera id genus nomina, quando relatiua fiunt, cum substantiuo sequẽte frequenter genere non conueniunt. Arist. τὸ δὲ ἔμβρυον γίνεται, ὅσον μόσχος δίμηνος ἢ τρίμηνος, pro, τὸ δὲ ἔμβρυον γίνεται τοσοῦτον, ὅσος μόσχος, *tantus est embryo, quantus vitulus bimestris vel trimestris.*

Idem

Idem τῶν ἐλεφάντων ἔμβρυον, ἡλίκον μόσχος A
ἐστίν, pro ἔμβρυον τηλικοῦτο, ἡλίκος ὁ μόσχος, *elephantum tantus est embryo, quantus vitulus.* Theoph. σπείρουσι δὲ καὶ τὸ καλούμενον ὄρυζον, τοῦτο δὲ ὅμοιον τῇ ζειᾷ καὶ περιπτισθὲν, οἷον χόνδρος, id est, τοσοῦτον, οἷος χόνδρος, *ferunt etiam id quod vocatur oryzon, est verò hoc simile zeæ, purgatumque tantùm; quantum* B
granum.

ANNOTAT.

PLVRA *exempla adfert Budæus in comment. cuiusmodi est etiam hoc Theophrasti;* πάχος ἡλίκον ὁ δάκτυλος ὁ μέγας τῆς χειρὸς, *pro* πάχος τηλικοῦτον, ἡλίκος ὁ δάκτυλος, *craßitudo tanta, quantus magnus est digitus. Idem* μεγέθει μὲν ἡλίκος ῥόα, τῷ σχήματι δὲ περιμήκης, *pro* μεγέθει μὲν τηλικοῦτος (φοῖνιξ) ἡλίκη ἡ ῥόα, *magnitudine* C
tanta est palma, quanta malus punica, figura verò prælonga. Ceterùm quæ, & cur dicantur relatiua substantiæ accidentis & diuersitatis vide apud Emmanuelem. Relatiua accidentis apud Græcos sunt, ἡλίκος, ὅσος, *quantus;* οἷος, *qualis;* πόσοι, *quot;* πόσος, *quotus;* ἀνὰ πόσους, *quoteni;* ποσαπλοῦς, *quotuplex;* ποσαπλάσιος, *quotuplex;* ποσαετὴς, *quotennis;* ποταπὸς, *cuias.*

A

Caput sextum.

DE PRONOMINE.

I. GRÆCIS vsitatum & liberum est substantiuo adiungere genitiuum pronominis primitiui, loco pronominis possesB sui, πατὴρ ἡμῶν, pro ἡμέτερος, *pater noster.* οἶκός σου, pro οἶκος σὸς, *domus tua:* χειρὶ ἐμοῦ, pro χειρὶ ἐμῇ, *manu mea.*

ANNOTAT.

HINC fit vt pronomina cum suo adiuncto non semper casu conueniant. Quia tamen possessiua in genitiuos primitiuorum, & primitiua in possessiua resolui possunt, C *hoc facile est pronomen eiusque appositum conciliare in casu.* ὁ φίλος μου, ὁ φίλος ἐμὸς, amicus meus: *Oratores plerumque addunt articulum,* ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς, pater meus: ἡ μήτηρ ἡ σὴ, mater tua.

Vtebantur autem veteres Romani Græcorum exemplo, genitiuis primitiuorum pro possessiuis, vt docet ex Celso Emmanuel in regulis pronominis. Si dicere velis, *patrem mei, pro patrem meum, inquit ille,* quo Græci modo τὸν πατέρα μου, dicunt, inusitatè quidem, sed rectè profectò, eaque ratione dices,

ces, qua Plautus dixit, labori mei: *pro*, labori A
meo. *Cicero præterea primitiuum pro possessiuo, Græcorum more, aliquando accepit; vt docet Budæus non longè ab initio sui commentarij.*

II. Pro possessiuis vsurpantur quoque genitiui compositi, ἐμαυτοῦ, σεαυτοῦ, cùm in eadem persona manetur. Isoc. παράδειγμα καταστῆσαι τὸν τρόπον τὸν ἐμαυτοῦ τοῖς ἄλλοις βούλομαι, *meos mores aliis tanquam exemplum adi-* B
mitandum proponere volo.

III. Sicvt apud Latinos genitiui, mei, tui, sui aliquando actiuè, aliquando passiuè vsurpantur, ita etiam ἐμοῦ seu μοῦ, σοῦ & οὗ apud Grȩcos. Actiuè quidem in exemplis suprà allatis. Passiuè in his, πρὸς βίαν ἐμοῦ. Soph. *(Ad verbum) ad violentiam mei,*
id est, *me inuito, me coacto.* Æschyl. οὐ γὰρ νε- C
νίκησθ᾽, ἀλλ᾽ ἰσόψηφος δίκη ἐξῆλθ᾽ ἀληθῶς, οὐκ ἀτιμίᾳ σέθεν. *Non enim victæ estis, sed parium suffragiorum sententia exiuit verè, non ad ignominiam tui.*

IV. Ipsa possessiua passiuam interdum significationem habent. Plato. καί μοι μηδὲν ἀχθεσθῇς, εὐνοίᾳ γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ, *ne mihi succenseas; dicam enim tua beneuolẽtia*, id est, *pro mea in te beneuolentia.*

 Hom.

A Homer. ἀλλά με σός τε πόθος σά τε μήδεα Φαίδιμ' ὀδυσσεῦ, μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα, *sed me tui desiderium & tui cura, inclyte Vlysses, vita priuarunt.* τῷ, μῷ πόθῳ κατέφθιτο. Soph. *Mei desiderio extabuit.* ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἐμῇ. Demosth. *mei lædendi causa.*

ANNOTAT.

B ETIAM *apud Latinos paßiuè reperies possessiua vsurpata. Terent. Phorm.* Nam neque negligentia tua, neque id odio fecit tuo, *pro* tui. *Idem Heaut.* Facilè scires desiderio id fieri tuo, *pro* tui.

V. POSSESSIVIS additur nonnũquam genitiuus possessoris, seu agentis. Lucian. ὅλως δὲ τἀμὰ οὗτοι σπαθῶσι, τοῦ κακοδαίμονος. *hi verò omnino res meas infelicis dilapidant.* Na-

C zianzen. ἐμὸς ὁ κίνδυνος, ἐμὸν τὸ γέρας τοῦ τῆς ψυχῆς οἰκονόμου, καὶ τελειοῦντός σε διὰ τοῦ βαπτίσματος, *meum est periculum, meum ipsius præmium est, animam tuam gubernantis, teque per Baptismum perficientis.* Homer. Δαὴρ αὖτ' ἐμὸς ἔσκε κυνώπιδος,

Leuir meus impudicæ erat.

ANNO-

ANNOTAT. A

IDEM *apud Latinos fit, vt multis exemplis oſtendit Emmanuel. Iam ſatis ſit illud Horatij Serm. 1. Satyr. 4.*

Cùm mea nemo
Scripta legat vulgò recitare timentis.

VI. RELATIVVM αὐτὸς Datiuum habet. Demoſthen. *δεῖ εὔνουν καὶ δίκαιον πολίτην ταὐτὰ λυπεῖσθαι καὶ ταὐτὰ χαίρειν τῷ δήμῳ. oportet beneuolum & iuſtum ciuem eadem dolere, & eadem gaudere populo.* B

ANNOTAT.

EIVSDEM *conſtructionis exempla habent Latini. Horat. ad Piſon.*

Inuitum qui ſeruat idem facit occidenti.
ταὐτὸ τῷ κλείνοντι.

VII. IDEM ferè vſus eſt reciprocorum οὗ, ὅς, ſeu ἑὸς, σφέτερος, ἑαυτοῦ apud Græcos, qui ſui, ſuus, ſuiipſius, apud Latinos. Fit enim tranſitio tertiæ perſonæ in ſeipſam, aut in poſſeſſionem eius, aut rei poſſeſſæ in poſſeſſionem, *ἔφη γὰρ εἶναι ἀνδράποδόν οἱ ἐν λαυρείῳ.* Antocid. *Dicebat enim ſibi eſſe mancipium in Laureo. δεῖται ἐπιμηκεστέραν γενέσθαι οἱ τὴν νύκτα.* Lucian. *Petit ſibi longiorem fieri hanc noctem.* C

A Hom. τοῖσιν δ' ἡγεμόνευεν ἑὰ πρὸς δώματα Νέστωρ, *his præibat Nestor ad suas ædes.*

χώραν ταύτην φησὶν ἑαυτοῦ, καὶ οὐχ ὑμετέραν εἶναι. Demosth. *Regionem illam ait suam, & non vestram esse.* εὔφραιος ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν, Demosth. *Euphræus occidit seipsum.* εἴ τινες ἴδοιέν πῃ τοὺς σφετέρους ἐπικρατοῦντας ἀνεθάρρησαν ἂν, Thucyd. *Si qui videbant alicubi suos vin-*
B *cere, animum recipiebant.*

IIX. Pronomina hæc accipiuntur interdum non αὐτοπαθῶς, id est, non ita vt actio reflectatur in seipsam. Nazianz. ἐπειδὴ οἱ φανῆναι πλῆθος πολὺ, οἱ pro αὐτῷ. *Postquam ei magna multitudo apparuit.* Pauſ. καί οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα, *eique natum esse fi-*
C *lium Phaëthontem.*

Hom. ἰδνώθη θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ. οἱ pro αὐτῷ, in vtroque loco. *Dolore se incuruauit, & calida ei excidit lachryma.*

Thucyd. μέγιστον μεθ' ἑαυτὸν, pro μετ' αὐτὸν, *maximum post ipsum.*

ANNOTAT.

In his locis vsurpantur reciproca pro relatiuis, quod in latina quoque lingua contingit, vt Budæus & Emmanuel demonstrant. Lucan.

Quæ nox sibi proxima veuit A
Insomnis, viduo tum primum frigida lecto.
sibi pro ei.

Cic. Res erat & caussa nostra eo loci, vt erigere oculos & viuere videretur, quisquis erat qui aliquam partem sceleris Clodiani attigisset, quocunque venerat, quod iudicium sibi cumque erat damnabatur, *sibi pro ipsi.*

Plato, ἐπειδὴ δὲ οὗ ἐκβῆναι τὴν ψυχὴν, πορεύεσθαι μετὰ B
πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σφᾶς ἐπὶ τόπον τινὰ δαιμόνιον, cũ autem anima eius exisset, cũ multis iuisse, eosq; ad locum quendam admirandum peruenisse. οὗ *pro* αὐτοῦ, σφᾶς *pro* αὐτοὺς *posito. Ad verbum ita vertitur:* Cùm autem anima sua exisset cum multis iuisse, seq; ad locum quendam, &c.

Porrò cùm ἑὸς *vel* ὃς suus, *non modò* τὸν ἴδιον ἑαυτοῦ, *sed absolutè etiam* τὸν ἴδιον *significet apud Græcos, fit vt in libris Græcis & Latinis, imitatione Græcorum, non-* C
nunquam reciproca eo loco posita reperias, cui minimè conuenire videantur. Plaut. Mercat. Iubet saluere suus vir vxorem suam. *Cicer.* Hic Tito fratre suo censore, qui proximus ante me fuerat elapsus est. *Et pro Rabir.* Nec illius animi aciem præstringit splendor sui nominis, *quibus omnibus locis suus idem est quod* ἴδιος, *proprius, sicut & in illo Cic. ad Atticum lib. 9.* Vlciscentur illum mores sui, *& in aliis de quibus Emmanuel.*

IX. RELATIVVM αὐτὸς ponitur interdum

A terdum loco reciproci. Nazianz. ὁρῶν οὖν τὴν τοῦ δήμου κίνησιν ἐπ' αὐτὸν, pro ἐφ' ἑαυτὸν, *videns igitur motum populi contra se.* καὶ ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα, Apocalyp. 9. pro ἐφ' ἑαυτῶν, *& habent suum regem*, seu, *& habent supra se regem.* Alij tamen legunt; ἐφ' ἑαυτῶν.

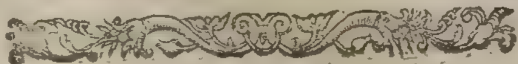
ANNOTAT.

B *HAEC relatiui in locum reciproci substitutio efficit aliquando orationem ambiguam, vt notat Budæus.* Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. *1. Corinth. 15. Vbi dubites, inquit Budæus, suis an eius intelligere debeas.* Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius.

X. ἀλλήλων, ἀλλήλοις, ἀλλήλους, similem ha-
C bēt cum pronominibus constructionem, & latinè redduntur interdum per aduerbium, *inuicem* aut *mutuò*, interdum per nomina, *alter alterum*, vel *inter se*, & reguntur à verbo, cui copulantur. Aristot. τοὺς ἀγαθοὺς χρὴ εὐνοεῖν ἀλλήλοις, *bonos decet inter se esse beneuolos.* Idem, ὡς τὰ πολλὰ ἄνθρωποι διὰ τὸ χρήσιμον φιλοῦσιν ἀλλήλους, *vt plurimum homines propter vtilitatem diligunt inter se.*

Caput

 A

Caput ſeptimum.

DE CONSTRVCTIONE TRANSITIVA NOMINVM SVBSTANTIuorum.

I. Qvotiescvnqve duo nomina ſubſtantiua rerum diuerſarum in oratione continuantur, alterum erit genitiui caſus, *ἀετοῦ γῆρας, ſenectus aquilæ*, *ἀτυχία τοῦ βίου, infelicitas vitæ*. *σημεῖον ἀρετῆς*. Iſocrat, *Signum virtutis*. B

EXCEPTIONES.

I. Licet ſubſtantiua ad eandem rem pertineant, alterum tamen ponitur frequenter in genitiuo: *πόλις ἀθηνῶν*, pro *πόλις ἀθῆναι*, *ciuitas Athenienſis*. *πτολίεθρον τροίης*, pro *πόλις τροία*, *vrbs Troia*. C

II. Aliqvando loco genitiui ponitur præpoſitio cum ſuo caſu, *ἀτυχία περὶ τὸν βίον*, id eſt, *ἀτυχία βίου*, *infelicitas vitæ*.

III. Svbstantivvm cum ſuo geniti-

A nitiuo sæpè eſt tantùm rei alicuius periphraſis, valde vſitata Poëtis. *βίη πριάμοιο. vis Priami*, id eſt, *Priamus*, ἲς τηλεμάχοιο, *robur Telemachi*, id eſt, *Telemachus*. συὸς χρῆμα, σῦς, *ſus*. υἷες Α᾽χαιῶν, Hom. *Achiui*. γραφέων παῖδες. Lucian. *pictores*.

ANNOTAT.

HVIVS circumlocutionis occurrunt etiam exem-
B *pla apud Latinos*, Fortis equi vis, *id eſt*, equus, *apud Lucretium*. Odora canum vis, *id eſt*, canis, *apud Virgilium*. Mitis ſapientia Læli, *id eſt*, Lælius, *apud Horatium*.

II. IN nominibus propriis gentis & cognationis, omittitur apud Græcos ſubſtantiuum, ἰάκωβος ζεβεδαίου, *Iacobus Zebedæi*, nempe παῖς, *filius*. Αλέξανδρος ὁ φι-
C λίππου, *Alexander Philippi*. παῖς, vel υἱὸς, *filius*. Αλέξιδι τῷ ἀριςοδίκου, ſubauditur, ἀδελφῷ. *Alexidi fratri Ariſtodici*, apud Lyſiam. πτολεμαῖος ὁ λάγου. Lucian. *Ptolemæus Lagi filius*.

INTERDVM additur ſubſtantiuum, πολύδωρος ἑκάβης παῖς γεγὼς τῆς κισσέως. Eurip. *Polydorus Hecubæ filius*.

ANNO-

ANNOTAT. A

HINC illa apud Virgilium. Deiphobe Glauci, *nempe filia*: Hectoris Andromache, *nempe vxor.*

III. ADIECTIVA cùm ſubſtantiuè ponuntur, more ſubſtantiuorum conſtruuntur, ſubſtantiuè autem ponuntur potiſſimùm adiectiua neutra cum articulo τὸ, idemque planè valent, quod abſtracta, *τὸ τοῦ θεοῦ εὐμενὲς ἡμῖν συναγωνίζεται.* Demoſth. B *Dei beneuolentia nos adiuuat*, τὸ εὐμενὲς, pro εὐμένεια, εὔνοια, *beneuolentia.* τὸ νέον τῆς πόλεως, pro ἡ νεότης, *iuuentus ciuitatis.* πρέπει πανταχοῦ τὸ τραχὺ ἀπωθεῖσθαι, pro τὴν τραχύτητα. D. Baſilius, *aſperitatem vbique repellere decet.*

ANNOTAT. C

VALDE vſitatum eſt apud Græcos concreta pro abſtractis ponere, τὸ δίκαιον, τὸ σοφὸν, τὸ εὐσεβὲς, τὸ ἀσεβὲς, *pro* δικαιοσύνη, σοφία, εὐσέβεια, ἀσέβεια, iuſtitia, ſapientia, pietas, impietas, *quod non tantùm nominibus contingit, ſed etiam participiis*; τὸ θυμούμενον, *id eſt*, θυμὸς, ira, odium, *apud Thucyd. &* τῷ ξενίζοντι, *pro* τῷ ξενισμῷ, nouitate, inſolentia, *apud Diodorum.*

Pertinent etiam huc illa, τὸ Ἰωνικὸν τῆς στολῆς, Ionica

A nica ſtola, τὸ βαρβαρικὸν τῆς γλώττης, barbara lingua, *pro* Ἰωνικὴ στολὴ, βαρβαρικὴ γλῶττα. *Sic* τὰ ἄδηλα τῆς τύχης, incerta fortunæ, *& alia huius generis ſubſtantiuè poni ſolita, quæ Latini non infeliciter ſunt imitati, vt* opaca nemorum, incerta viarum, incerta caſuum.

Prædictis adde hæc, εἰς τοῦθ᾽ ἥκεν ἀναιδείας, μανίας, ἀνοίας, eò proceſsit impudentiæ, inſaniæ, ſtultitiæ, *pro* εἰς ταύτην ἀναίδειαν, μανίαν, ἄνοιαν. *Herodian.*
B εἰς τοσοῦτον προεχώρησεν ὕβρεως, eò venit iniuriæ, *pro* εἰς τοσαύτην ὕβριν. *Qui modi loquendi paßim apud auctores obuij ſunt.*

IV. SVBSTANTIVA cùm ad laudem vel vituperationem referuntur, genitiuo vel datiuo gaudent. ἀνὴρ μεγάλης βουλῆς, *vir magni conſilij.* ἄνθρωπος ἀχαλίνου στόματος, *homo effrenati oris.* ἐστι γὰρ γένει μὲν ὁ λεύκων δήπου ξένος, *genere & natione eſt Leucon peregri-*
C *nus.* Demoſth.

ANNOTAT.

VSITATIVS tamen hæc & ſimilia efferuntur apud Græcos ſynecdochicè per accuſatiuum, ἀνὴρ μέγας βουλήν; ξένος τὸ γένος, peregrinus genere, *de quo pluribus infrà.*

Antequàm porrò hoc caput finiamus, aliquid dicendum videtur de Syntaxi interrogationis & reſponſionis.

V. IN-

V. INTERROGATIO & reſponſio caſu conueniunt, ſicut apud Latinos; τί γλυκὺ ἀνθρώποις; ἐλπίς. Laërt. *Quid dulce hominibus? Spes.* A

Interdum diſcrepant, quando ſcilicet per pronomen poſſeſſiuum reſpondetur, aut ſenſus potior ratio habetur, quàm vocis, quod tunc præcipuè fit, cùm idem verbum plures caſus admittit. τίνος ἐστὶν ὁ λόγος; ἐμός, *cuius eſt oratio? mea.* B

θανάτῳ δὲ ποίῳ φησὶ μενέλεων θανεῖν; οἰκτρότατον. *Qua morte ait Menelaum periiſſe? miſerrima.* Eurip. in Helena.

Dicimus enim, θνήσκω θανάτῳ, καὶ θάνατον.

C

ANNOTAT.

Ut interrogatiua ſubſtantiæ & accidentis ſemper habeantur in promptu, viſum eſt illa hîc ſubiicere. Subſtantiæ ergo interrogatiua ſunt πότερος, vter? ἕτερος, alter. οὐδέτερος, neuter. τίς, quis? ἄλλος, alius. οὐδείς, nemo. *Interrogatiua accidentis numerantur ſequentia.*

ποῖος, qualis? ἀπαίδευτος, παιδευτὸς, κακὸς, ἀγαθὸς, indoctus, doctus, malus, bonus.

πηλίκος, quantus? μέγας, magnus. μικρὸς, paruus. D

A uus, δεκάπηχυς, δωδεκάπηχυς, decem, duodecim cubitorum.

πόσου, quanti? πολλοῦ, magni. ὀλίγου, parui.

ποταπὸς, cuias? Γερμανὸς, Germanus, ἕλλην, Ἰταλιώτης, Græcus, Italus.

πόσα, quot? δύο, τρία, duo, tria.

πόστος, quotus? πρῶτος, δεύτερος, primus, secũdus.

B ποσαπλοῦς, quotuplex? διπλοῦς, τριπλοῦς, τετραπλοῦς, duplex, triplex, quadruplex.

ποσαπλάσιος, Quotuplus? διπλάσιος, τριπλάσιος, duplus, triplus.

ποστημόριον, quota pars? τριτημόριον, τεταρτημόριον.

ποσαετὴς, quotennis? quot annorum? διετὴς, τριετὴς, biennis, triennis.

ποσταῖος, quoto die? δευτεραῖος, τριταῖος.

C

Caput octauum.

DE CONSTRVCTIONE TRANSITIVA NOMINVM ADIECTIVORVM.

QVÆDAM

QVAEDAM adiectiua genitiuum, quædam datiuum, alia vtrumque, alia denique accusatiuum habent, de singulis ordine dicemus. A

GENITIVVS POST NOMEN ADIECTIUUM.

I. ADIECTIVA quæ scientiam, communionem, dignitatem, copiam, curam, B desiderium, & his contraria significant, genitiuo iunguntur.

(Scientiam.)

Lucian. *ἔμπειρος τοῦ χωρίου. peritus loci. ἄπειρος τῶν πράξεων ὁ νέος,* Aristot. *iuuenis est rerum imperitus.*

(Communionem.) C

κοινωνὸς τῶν ἀποῤῥήτων. Herodian. *Particeps secretorum. ἰσόμοιρος πάντων,* Xenoph. *omnium ex æquo particeps. τιμῆς ἔμμοροι.* Homer. *participes honoris.*

(Dignitatem.)

ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων. Homer. *vir medicus multis viris æquiualet. ἀνά-*

A ξιον τῆς τῶν προγόνων δόξης, Demosthen. *indignum gloria maiorum.* ἐπαίνου ἄξιος μᾶλλον ἢ μέμψεως, Xenoph. *magis laude dignus quàm reprehensione.*

(Copiam.)

τὸ φρέαρ ἐλαίου μεστὸν, Aristoph. *puteus plenus olei.* κενὴ οἰστῶν ἡ φαρέτρα. Lucian. *pharetra*
B *inanis sagittarum.* ἀφνειὸς βιότοιο, *diues opum.* πένης ἀργυρίου, *inops pecuniæ.* χώρα δ' εὔφορος πάντων, Herodian. *regio omnium ferax.*

(Desiderium.)

Nazianz. Διψαλέος αἵματος, *sitiens, cupidus sanguinis.* φιλομαθὴς τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, Lucian. *studiosus Græcarum literarum.*
C ἀνόρεκτος αἰσχρᾶς ἡδονῆς, Aristot. *Non appetens turpis voluptatis.* Ἀμελὴς τῶν μουσῶν, Lucian. *negligens Musarum.*

ANNOTAT.

Conveniunt *ferè Latini cum Græcis in hac regula, nisi quod adiectiuum* dignus *& similia ipsi cum ablatiuo construunt, quamuis etiam cum genitiuo reperias. Balbus ad Ciceronem lib. 8. ad Atticum.* Obsecro te, mi Cicero, suscipe curam & cogitatio-

nem dignißimam tuæ virtutis. *Virgil.12.Æneid.* A
Deſcédam magnorum haud vnquam indignus auorum. *& ſæpe in ſacris litteris ſimilis Syntaxis occurrit.*

II. GENITIVVM quoque habent adiectiua pretij, ſeu emptionis, diuerſitatis, accuſationis, damnationis, abſolutionis, & quæ conſtant particula α priuante, & denominatiua in κὸς, & his contrarium B
ſignificantia, itemque numeralia ordinis.

(Pretij ſeu emptionis.)

αἵματός ἐστιν ἡ ἀρετὴ ὠνία. Æſchin. *virtus venalis eſt ſanguine.* πολλοῦ ἄξια. Demoſth. *magni pretij.* πόσου νῦν ὁ πυρός ἐστιν ὤνιος; Lucian. C
Quanti nunc venditur frumentum?

(Diuerſitatis.)

Plato 2. de Repub. οὐδὲν οὖν διάφορον τοῦ ἑτέρου ποιεῖ, *nihil diuerſum ab altero facit.* οὐδὲν ἀλλότριον ἐποίησε, τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, οὐδὲ τοῦ τρόπου. Demoſth. *nihil alienum fecit à ſua patria, neq; à ſuis moribus.* παῦσαι με ἄλλον ποιῶν σεαυτοῦ. Lucian. *Deſine me alium à te facere.*

A (Accusationis & absolu-
tionis.)

ἔνοχος δεσμοῦ, *reus vinculi*, seu, *ut vincia-
tur.* ἔνοχος ἱεροσυλίας, Aristot. *reus sacrilegij.*
ὑπόδικος ἀσεβείας, Plato, *reus impietatis.* ἁγνὰς
χεῖρας αἵματος φέρεις, Eurip. *manus habes pu-
ras à sanguine.* καθαρὸς πάντων τῶν ἐγκλημάτων.
B *purus omnium criminum.*

NOMINA CVM PARTI-
CVLA α PRIVANTE.

ἀθῷος τῆς Φιλίππου δυναστείας. Demosth.
liber à dominatu Philippi. ἀδάπανος χρημά-
των εἰς τὸ δέον, Aristot. *parcus pecuniarum in re
necessaria.* Xenoph. ἐπιθυμιῶν ἀκρατὴς, *cupi-*
C *ditates continere non valens.*

(Denominatiua in κὸς.)

ἀγαθὸς θεὸς καὶ ἀγαθῶν παρεκτικὸς, D. Basil.
Deus bonus est, & dator bonorum. Aristot. κα-
θάπερ ἐστὶ φυλακτικὸν σώματος ὑγίεια, οὕτω τῆς
ψυχῆς φυλακτικὸν καθέστηκε παιδεία,
*ut sanitas corpus, sic doctri-
na conseruat a-
nimum.*

(Nume-

(Numeralia ordinis.) A

ὅμηρος πάντα δεύτερα γαστρὸς ποιεῖται. Heliod. *Homerus omnia ventri posthabenda censet.* νόμων ἐμπειρίᾳ οὐδενὸς δεύτερος. Athen. *legum cognitione nulli secundus.*

ANNOTAT.

ADIECTIVA diuersitatis nonnunquam genitiuum apud Latinos quoque regunt. Cic.1.de finibus, Quis alienum putet esse eius dignitatis, quam mihi quisque tribuit? *Quod ipsum etiam de multis ex priuante particula* IN, *compositis dicendum est. Nam vt Græcis* α, *ita Latinis* IN, *priuat. Exempla inuenies apud Emmanuelem in scholiis regulæ de Genitiuo post nomen adiectiuum.* B

Illa denominatiua in κὸς *Latinè vix commodè ad verbum exprimi possunt vno verbo, nisi quis barbaro vocabulo velit vti. Neque enim* τρόπον ποριστικὸν τοῦ βίου, *rectè interpretaberis,* rationem necessariorum suppeditatiuam, *sed,* vel suppeditatricem, *vel,* suppeditantem, *vel periphrasi;* quæ necessaria suppeditandi vim habet. C

EXCEPTIO.

I. QVÆDAM ex supradictis vocabulis construuntur etiam cum Datiuo, ἔνοχος τοῖς νόμοις, *reus legum.* Lucian. ἔνοχος τῇ κρί-

A σει, συνεδρίῳ, Matthæi 5. *reus iudicij*, vel *reus iudicio*, *reus consilio*, vt vertit interpres sacer. ὑπεύθυνον τιμωρίᾳ, Chrysostom. *obnoxium pœnæ.*

II. Dativvm itidem habent Denominatiua in κος, quæ deriuantur à verbis habentibus Datiuum, τοῖς πάθεσιν ἀκολουθητικὸς ὁ νέος. Aristot. *Iuuenis sequitur affectus.* Nam
B verbum ἀκολουθεῖν datiuum regit. Sunt & alia nonnulla, de quibus infrà.

III. Qvædam adiectiua habent genitiuum per eclipsin, deficiente scilicet ἕνεκα, μακάριε τῆς θέας, Lucian. *felix qui hæc videris.* ἄθλιος τῆς τύχης, *miser ob fortunam*, vtrobiq; subauditur ἕνεκα.

C IV. Genitivo iunguntur partitiua, vt apud Latinos, γειτόνων πολλοί. Pind. *multi vicinorum*: μόνη τῶν πόλεων, *sola ciuitatum*: ἕκαστον τῶν ζώων, *vnumquodque animalium.* Vide Emmanuelem.

DATIVVS POST NOMEN ADIECTIVVM.

I. Adiectiva quibus commodum, voluptas, gratia, fauor, similitudo, æqualitas,

litas, fidelitas, mos, & consuetudo, & his contraria, significantur, Datiuum habent non secus atque apud Latinos, exempla passim sunt obuia. A

II. PRÆDICTIS adde adiectiua quædam passiuæ significationis à verbis deducta, & Latinis in bilis, vt *amabilis*, respondentia, ἐπ' ἐκείνους πέμπε με, οἷς τίμιος ἐγὼ καὶ περιπόθητος, Lucian. *ad illos mitte me, quibus ego honorabilis & exoptabilis sum.* B

III. ADDE etiam composita ex σὺν, & ὁμοῦ, *simul*, & præterea multa verbalia casum sui verbi imitantia, ὁμότεχνος ἐμοὶ, *eiusdem artis atque ego.* ὁμόγλωσσος ἐκείνῳ, *eiusdem atque ego linguæ.* σύντροφος τῇ παιδείᾳ, *educatus in literis.* ὁμόψηφος ἐμοὶ, *eiusdem sententiæ ac mea est.* προσεκτικὸς τοῖς μεγάλοις καὶ τοῖς θαυμαστοῖς. Aristot. *Qui magnis et miris attendit.* quia προσέχω Datiuum habet. C

IV. SVBSTANTIVA aliquando Datiuum habent imitatione adiectiuorum, vt cùm Aristoteles ait, νέμεσιν dictam ἀπὸ τῆς ἑκάστῳ διανεμήσεως, *à suum cuique distribuendo.* Sic Cicer. *Iustitia est obtemperatio scriptis legibus.* Nimirum quia διανέμειν, & ob-

A temperare Datiuum habent, ideo etiam ſubſtantiua verbalia ab illis deducta, cum Datiuo iungūtur. Sic apud Plautum; quid tibi hanc aditio eſt, quid tibi hanc notio eſt? quia *adeo* & *noſco* accuſandi caſum petunt.

EXCEPTIO.

B Mvlta ex prædictis Genitiuum admittunt, ſicut & apud Latinos. *ὄρνις ὁμοία τῶν λοιπῶν ὀρνίθων.* Æſop. *Gallina ſimilis aliarum gallinarum.* Theodoret. *ὁ μὲν πόνος κοινὸς δούλων καὶ δεσποτῶν, labor communis eſt ſeruorum & dominorum.*

V. Qvodvis adiectiuum admittit C Datiuum modi, cauſſæ, inſtrumenti, ſimiliſuè circumſtantiæ. Ariſtot. *ἶσα τῷ ἀριθμῷ ᾠά, oua numero paria. θρασὺς στόματι, audax ore. ἕτοιμος ξίφει, paratus gladio, promptus manu.*

ACCVSATIVVS POST ADIECTIVVM.

I. Mvlta adiectiua laudem vel vituperationem, patriam, gentem, nomen, vel

vel partem significantia, accusatiuum habent præpositione κατὰ per synechdochen subintellecta. Herodotus, κροῖσος ἦν λυδὸς μὲν τὸ γένος, *Crœsus erat genere vel natione Lydus.* θαυμάσιος τὴν τέχνην. Lucian. *Mirandus arte.* A

ANNOTAT.

NOMINA *hæc nonnunquam Datiuum habent,* τῷ εἴδει καλὸς, specie pulcher, *quo pacto ad superiores de Datiuo regulas pertinent. Est autem modus hic loquendi Græcorum Latinis, & maximè Poëtis valdè vsitatus, vt apud Emmanuelem cernere licet.* B

II. QVÆDAM adiectiua habent accusatiuum interpositu præpositionis εἰς, περὶ, ἐπὶ. Aristoph. δεινὸς εἰς τὰ πάντα, *idoneus & acer ad omnia.* δεινὸς περὶ τὴν νομοθεσίαν, Aristot. *aptus ad leges ferendas.* χρήσιμος εἰς τὰ πολεμικὰ, *vtilis ad res militares.* τὴν τοῦ σώματος ἰσχὺν ἱκανὴν ἐπὶ τοὺς πόνους ἔχουσι. Plato. *Sat virium habent ad labores.* ἱκανὸς πρός τι, *aptus ad aliquid.* C

ANNOTAT.

IDEM *fit in his nominibus, accommodatus, aptus, idoneus, & aliis, de quibus Emmanuel.*

III. ADIECTIVA quibus generalis dimen-

A dimenſio ſignificatur, non conſtruunt Græci cum accuſatiuo, vel Datiuo, loco ablatiui ad normam Latinorum, ſed circumloquuntur plerumque per ſubſtantiua abſtracta in nominatiuo, vel datiuo, vel accuſatiuo poſita, ſubintellecta crebrò præpoſitione κατὰ per ſynecdochen. Xenoph. τοῦ μαιάνδρου τὸ εὖρος (ἐστὶ) δύο πλέθρα,
B *Mæandri latitudo eſt duo iugera.* Idem, τοῦ μαρσύου τὸ εὖρος εἴκοσι, καὶ πέντε ποδῶν, *Marſyæ fluuij latitudo eſt viginti quinque pedum.* εὐφράτης ἐστὶ τὸ εὖρος τεττάρων σταδίων. Idem, *Euphrates latitudine eſt quatuor ſtadiorum.* Herod. ἐόντας τὸ μέγαθος εἴκοσι πήχεων, *erant magnitudine viginti cubitorum.* Diodorus, χῶ-
C μα δίπλεθρον τῷ πλάτει, *agger duorum iugerum latitudine.*

ANNOTAT.

*A*D LATINORVM *normam ita dicendum eſſet,* ὁ μαίανδρός ἐστιν εὐρὺς δύο πλέθρα, δύο πήχεις: *vel* μέγας δέκα, ἕνδεκα πήχεσι *vel* πήχεις, *vel etiam in genitiuo (Nam & hæc conſtructio inuenitur apud Latinos)* πήχεων, πλέθρων, δακτύλων, ποδῶν.

PRO *latino illo,* opus eſt, *vtuntur Græci verbis imperſonalibus* δεῖ *&* προσδεῖ *cum genitiuo. Demoſth.* δεῖ δὴ χρημά-

χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων, pecunia ſanè opus eſt, nec ſine hac præclarum quicquam agi poteſt. *Idem*, οὐ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι, non arbitror opus eſſe verbis. *Vtuntur etiam nomine* χρεία à χράομαι, vtor. χρεία ἐστὶ τούτου, vſus ſeu opus eſt hac re. *Ariſtot.* ἔφησεν ἑαυτῷ χρείαν εἶναι καὶ τούτων, his quoque ſibi opus eſſe dixit. πείρας χρεία ἐστὶ, *D. Chryſoſtom.* experientia opus eſt. *Reſpondet autem vocabulo* χρεία, *ad verbum, illud Latinum* vſus, *quo ſæpè vſi ſunt auctores, pro* opus. *Plaut.* Viginti iam vſus eſt filio argenti minis. *Virgil. lib.8.* A B

Arma acri facienda viro, nunc viribus vſus.
Nunc manibus rapidis, &c.

Caput nonum. C

DE CONSTRVCTIONE GRADVVM COMPARATIONIS.

I. COMPARATIVVS genitiuum habet. Hom. de Neſtore.

οὗ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

Cuius ab ore melle dulcior fluebat oratio.

μείζων

A μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη. 1. ad Corinth. 13. *Maior his est charitas.*

ANNOTAT.

Interpres *sacræ Scripturæ aliquoties hoc hellenismo vsus est*, Maior horum est charitas. Maiora horum faciet.

II. Comparativo addi potest da-
B tiuus, significans excessum, μείζων ἐμοῦ ἑνὶ δακτύλῳ, *maior est me vno digito.*

III. Non tantum comparantur res diuersi generis, sed etiam eiusdem, imò eiusdem ad seipsum comparatio instituitur, quamuis diuerso respectu. πάντων τῶν λαχάνων μείζων. Marc. 4. *Omnibus oleribus maius.* πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γενόμενοι. Thucyd.
C *ditiores seipsis facti.*

IV. Comparativvs cùm partitionem significat genitiuum habet, ὁ μείζων τῶν νέων, *maior iuuenum.*

V. Genitivvs comparatiui mutari potest in casum verbo congruentem, interpositis particulis ἤ, ἤπερ, ἤέπερ. οὐδὲν ἐστι κτῆμα σεμνότερον ἢ ἀρετή, *nulla possessio honorabilior quàm virtus.* ἀρείοσιν ἤέπερ ὑμῖν ἀνδράσιν ὡμίλησα,

ὡμίλησαι, *cum melioribus viris versatus si*
quàm vos sitis. Nestor apud Homerum
ad. I. Ἀννίβας τῇ γνώμῃ πλέον, ἤπερ τῇ τύχ
σατο. Lucian. *Hannibal magis pruden*
fortuna vsus est.

VI. INTERDVM post ἢ
ditur κατὰ, εἰς, πρὸς, ὅσον,
τὰ γυναῖκα φρόνημα ἔχε
quàm mulieri conuen
δεῖ μακρότερον ἢ εἰς
Thucyd.
quàm quaten
reprehende

HOC L
est. Nam illu
τὰ τὴν αὐτοῦ φ
minus esse
μεῖζον τὸ ἔργο
quàm pro

LATIV
cos, quàm ap
efferunt, quæ
mus, vt pluri
mentario, vn
στε δεῖ προσέχε

ἐίκλοις φάσεσι καὶ δόξαις ὀχ ἧτῖον τῶν ἀποδείξεων, ita- ttendere oportet ad ſententias & opinio- uæ demonſtrari nequeunt, expertorum atium, non minus quàm ad demõſtra- : ἄλογον δὲ τοῖς εἰδόσι τῶν ζητούντων ἥδίω τὴν ſentaneum rationi eſt ſcientium eſſe, quàm indagantium. *Idem.* θνείων, pulchrius eſt amicis is. *Iam verò illa,* ὀργῆς ἧς ἡ τίων χρημάτων, κρείτῖων παι- s ſermo *pari vi & e-* a; maior pecu- *exprimes, quàm* . *Illud enim* *ntiorem, quã* , *talem, quò* κρείτῖων παι- sit.

cipiunt a- nſionem, , μᾶλλον, ο: τόσῳ, το- ῖον ἔχοντας *facilius eſt* *quid acqui-*

ntenſionis parti-

particula, προν, ad v Quale eſt πολλῷ μᾶλλ

LATIN *augent, quan* *tarò & per h* certo mag tior faciliu gis eſſe bea IIX. P uus pro p ἐχθίςη, pr IX. Po compara pro κάλλι *re, quàm*

APVI *dum hoc gen* fidere in I Bonum e principib κύειον, ἢ π

particula, vt apud Isæum: πολὺ μᾶλλον ἑτοιμότερον, ad verbum, *Multò magis promptius.* Quale est etiam illud D. Pauli ad Philip. 1. πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον, *multò magis melius.* A

ANNOTAT.

LATINI eodem modo vim suorum comparatiuorum augent, quamuis aduerbium Magis, *non apponant nisi rarò & per hellenismum. Plautus,* Nihil inuenies hoc B certo magis certius. *Idem.* Nam magis multò patior facilius verba. *Virg.* Quis queat optato magis esse beatior æuo?

IIX. PONITVR interdum comparatiuus pro positiuo. Sophocl. in Elect. πλέον ἐχθίστη, pro πολὺ, *longè infensissima.*

IX. PONITVR vicissim positiuus pro comparatiuo, καλὸν τὸ μὴ ζῆν ἐστιν ἢ ζῆν ἀθλίως, C pro κάλλιον, Menand. *Pulchrius est non viuere, quàm viuere miserè.*

ANNOTAT.

APVD interpretem sacræ Scripturæ occurrit interdum hoc genus loquendi, vt Psal. 117. Bonum est confidere in Domino, quàm confidere in homine: Bonum est sperare in Domino, quàm sperare in principibus, *pro,* melius est. ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον, ἢ πεποιθέναι ἐπ᾽ ἄνθρωπον. ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ

 κύριον,

A κύριον, ἢ ἐλπίζειν ἐπ᾽ ἄρχουσι, *nisi potius ad Hellenismum respexisse dicendus sit.*

X. ADIECTIVA ponderis comparatiuorum naturam habent; quæ caussa est, cur cum genitiuo construantur, Ἀντίγονος παρεκάλει Εὐμενῆ λαβεῖν δωρεὰς πολλαπλασίους ὧν πρότερον ἦν ἐσχηκώς. Diodorus. *Antigonus hortabatur Eumenem, vt acciperet* B *beneficia multis partibus plura, quàm antè habuisset.* Aristot. μυριοπλάσια ἂν κακὰ ποιήσειεν ἄνθρωπος κακὸς θηρίου, *homo malus infinitis modis plura mala perpetrauerit quàm bestia.*

DE SVPERLATIVO.

I. SVPERLATIVVS genitiuum habet, σοφώτατος ἁπάντων, *sapientißimus om-* C [redacted]

II. NEQVE solùm genitiuum pluralem, sed & singularem nominis collectiui habere potest. ἀνδρεάσι τῆς συγκλήτου βουλῆς ἀρίστοις, Herodian. *viris totius Senatus optimis.* τῆς γῆς ἡ ἀρίστη, Thucyd. *terræ optima.* Ἀλκῇ νεανδρος, ἐκπρεπέστατος γένους. Lycoph. *fortitudine strenuus, clarißimus generis.*

ANNO-

ANNOTAT. A

IDEM de partitiuis dicendum est. Sicut enim rectè dicitur, Nemo plebis, *ita etiam* οὐδεὶς δήμου. *Vide Emmanuelem.*

III. NON TANTVM res eiuſdem vel diuerſi generis inter ſe conferri poſſunt, ſed etiam idem cum ſeipſo. Demoſthen. οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλίνθοις ἐγὼ, B οὐδ᾽ ἐπὶ τούτοις μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ, *neque ego muro circumdedi ciuitatem, neque in hac re potiſsimum confido.* D. BASILIVS, ὅτε καὶ φλογωδέστατός ἐστιν ἑαυτοῦ ὁ ἥλιος, *quando Sol maximè ardet, & ſeipſo æſtuoſior eſt.* Plutarch. αὐτὸς αὑτοῦ κράτιστος ἐν τῷ μονομαχεῖν, *ſeipſum vincens in ſingulari certamine.* ὅτε δεινότατος σαυτοῦ ἦσθα. Xenoph. *Quo tempore omnium æ-* C *tatis tuæ dierum eras dexterrimus.*

ANNOTAT.

HAS LOCVTIONES Latini imitari non poſſunt eadem loquendi forma, vt inquit Budæus. Quod autē quidam dicunt, in huiuſmodi locutionibus idem cum ſeipſo non comparari, inane eſt. Cum quo enim comparatur Sol *in allato diui Baſilij teſtimonio, ſi non comparatur ſecum? Ariſtoteles quoque idem cum ſeipſo reciprocè contu-*

A *cè contulit in comparatiuo :* τότε αὐτὸς αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος εὐχρούστερός ἐστι. Tunc homo eſt ſeipſo coloratior. *Dixi autem in regula*, Res quoque diuerſi generis comparari. *Cur enim non rectè dicam?* ἄνθρωπος πάντων οὐ μόνον διπόδων, ἀλλὰ καὶ τετραπόδων μιαρώτατος, καὶ βδελυρώτατος : *Sicut Latinè rectè dicimus*, Homo omnium non modò bipedum, ſed etiam quadrupedum flagitioſiſsimus.

IV. MVTATVR interdum genitiuus
B ſuperlatiui in alium caſum, adiuncta præpoſitione. Ariſtoph. Αἰσχύλον νομίζω πρῶτον ἐν ποιηταῖς, *Aeſchylum primum inter Poetas arbitror.* Hom. 1. Iliad. μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη θεός εἰμι, *ſum Dea omnium contemptiſsima.*

V. SVPERLATIVI recipiunt augmētum, ſeu intenſionem, additis particulis λίαν, μακρῷ, πολὺ, ὡς, ὅτι, ὅσον, ὡς δυνατὸν, ὡς οἷόν τε,
C ὅσῳ, τοσούτῳ, & aliis huiuſmodi, λίαν φιλοπονώτατος, *multò cupidiſsimus laborum:* μακρῷ τὰ πάντα πρῶτος, *longè omnium primus.* ὡς πλεῖστοι, *quam plurimi.* Et ſic de aliis. Nam exempla paſſim ſunt obuia.

VI. ATTICI vſurpant interdum ſuperlatiuum pro comparatiuo, τὰ ἄῤῥενα κυούμενα κινητικώτατά ἐστι τῶν θήλεων. Ariſtot. pro πολλῷ κινητικώτερα. *maſculi in vtero longè mobiliores ſunt,*

quàm fœmellæ. Sophocl. ὅσῳ κράτιστον κτημά- A
των εὐβουλία, *quanto præstantius est salutare consilium opibus.*

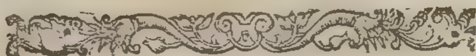
ANNOTAT.

PLVRA *exempla adfert Budæus, simulq́ue negat huius rei exemplum apud Latinos reperiri.*

VII. PONITVR etiam comparatiuus pro superlatiuo, & superlatiuus pro positi- B
uo, μακρῷ πάντων βαρύτερος, pro βαρύτατος. Synesius, *longè omnium grauißimus.* μάλιστα δεινότατος τοῖς ἐναντίοις, pro δεινὸς. Thucyd. *grauißimus hostibus.*

IIX. QVÆDAM nomina licet superlatiua non sint, habent tamen vim superlatiuorum, ac proinde genitiuum exigunt, C
ἔξοχος ἄλλων, *præstans aliis, princeps aliorum.* δῖα θεάων. Homer. *Diua Dearum.* κορυφαῖος τῶν ἀθήνησι ῥητόρων. Diodorus. *Coryphæus Rhetor Atheniensium.*

A

Caput decimum.

DE TRANSITIVA CONSTRVCTIONE VERBORVM QVÆ VNVM casum post se habent.

B

VERBORVM quædam genitiuum, quædam datiuum, quædam accusatiuum exigunt; de singulis ordine præscribendæ sunt regulæ.

GENITIVVS POST VERBVM.

I. SVM eodem modo apud Græcos, quo apud Latinos cum genitiuo construi-
C tur, nisi quod interdum non exprimitur. Demosth. πολίτου δικαίου κρίνω, *viri iusti esse arbitror.*

PARI modo cùm laudem vel vituperationem significat, genitiuum nonnunquam regit. Plutarch. Φέρνιος ἦν ἀξιώματος μεγάλου, *Furnius erat magnæ dignitatis.*

II. GENITIVVM regunt verba sensuum, tam quæ generatim, quàm quæ speciatim

ciatim ſenſum ſignificant, αἰσθάνομαι ψόφου. A
Ariſtoph. *ſentio ſtrepitum*. Demoſth. προσή-
κει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμ-
βουλεύειν, *par eſt vt promptè illos velitis audi-
re, qui conſilium dare volunt*. ὀσφραίνεται τοῦ χρυ-
σίου. Lucian. *odoratur aurum*. καὶ πρῶτα μὲν δὴ
τῆς κεφαλῆς ἐφήψατο. Ariſtoph. *& primò qui-
dem caput attigit*. γεύεσθαι κακῶν, *guſtare mala*. B
Eurip.

ANNOTAT.

EADEM *eſt ratio vocabulorum, quæ horum ſunt ſy-
nonyma, vt* κλύω, ἀΐω, audio: ἐπιψαύω, θιγγάνω, tan-
go. *Theognis*: σὺ δέ μευ κλῦθι καὶ ἐσθλὰ δίδου. Tu verò
me exaudi, bonaque da.

EXCEPTIONES.

C
VERBA videndi, vt ὁρῶ, ὄπτομαι, βλέ-
πω, δέρκω, θεωρῶ, θεῶμαι, eorumq; compoſi-
ta ferè accuſatiuum habent. ὁρῶ τὸν ἱερέα, A-
riſtoph. *video ſacerdotem*. πάντα ὁρῶ ταῦτα, *om-
nia hæc video*, Lucian. οὐδένα ἔβλεπε. Act. 9.
neminem videbat.

ATTICI omnia verba ſenſuum cum
accuſandi caſu conſtruunt. Ariſtot. αἰσθά-
νονται τὰ παρόντα, *ſentiunt præſentia*.

A ἀκούσατε ὦ ἄνδρες δικαςαὶ τὰ ψηφίσματα. Demosth. *audite ô viri iudices decreta.* κακόδαιμον ὀσφραίνῃ τί; Ariſtoph. *miſer olfacis ne aliquid?* γευσάμενος γάλα. Lucian. *cùm lac guſtaſſet.*

ANNOTAT.

Μανθάνω *pro* ἀκούω *regit genitiuum*, ὅταν μάθῃς μου νουθετεῖ. *Sophocl.* cùm audiueris me, admone. *ſic e-*
B *tiam* πείθεσθαι *pro* ἀκούειν, *quando ſignificat* auſcultare, obedire, πείθεσθαι γὰρ εἴθισμαι σέθεν, audire te ſoleo, *id eſt*, obedire tibi. *Euripid.* κλύω *&* ἀκούω *interdum datiuum habent. Theognis.* εὐχομένῳ μοι κλῦθι, audi me precantem.

III. VERBA quæ animi affectionem ſignificant, vt ſunt verba admirandi, appetendi, amandi, priuandi, conſequendi, ab-
C errandi & participandi genitiuum habent, quib. adde verbum petendi δέομαι, & verbum ἔχομαι, *adhæreo, coniunctus ſum.*

(Admirandi.)

θαυμάζω ὑμῶν, Xenoph. *miror vos.* θαυμάζω σου, Plato, *miror te.* θαυμάζω τῶν ταύτην τὴν γνώμην ἐχόντων. Iſocra. *miror illos, qui tali ſint animo.*

(Appe-

(Appetendi.) A

ὀρέγεσθαι τῆς καλοκἀγαθίας. Iſocrat. *appetere honeſtatem.* Ariſtoph. οὐ γὰρ τούτων ἐπιθυμῶ, *non cupio hæc.* ἐφίεμαι πλούτου, *appeto diuitias.*

(Amandi.)

οὐ γὰρ οὕτω τοῦ πλουτεῖν ἐρῶσιν. Lucian. *non ita amant diuitias.* ἐρῶντες δυναστείας. Halicar. *appetentes potentiæ.* B τῶν καλῶν ἐρῶσι. Xenoph. *amant pulchra.*

(Priuandi.)

στερηθῆναι βίου, *priuari vita.* στερηθήσεται τῆς πόλεως. Xenophon. *priuabitur ciuitate.* ὁ πόλεμος ἁπάντων ἀγαθῶν ἡμᾶς ἀπεστέρηκε. Iſocrat. C *bellum priuauit nos omnibus bonis.*

(Conſequendi.)

τοῦ σκόπου τευξόμενος. Plato, *ſcopum aſſecuturus.* τυγχάνω τῶν δικαίων, *ius meum obtineo.* οὐκ ἀσφαλὲς ἐπιλαμβάνεσθαι μεγάλης ἐξουσίας. Demoſthen. *non eſt tutum magnam poteſtatem conſequi.* τῆς ἀρετῆς ἐφικέσθαι. Iſocrat. *virtutem conſequi.*

A (Aberrandi.)

ψευσθεὶς ἐλπίδος, *spe falsus*. ἀποτυγχάνειν τοῦ σκόπου, *aberrare à scopo*. ἁμαρτάνειν ὅλης τῆς ὁδοῦ, *tota via aberrare*. οἱ μὲν ἄριστα φρονοῦντες ἐνίοτε διαμαρτάνουσι τοῦ συμφέροντος. Isocrat. *sapientissimi quique aberrant aliquando ab vtili.*

B (Participandi.)

μετέχειν τῶν ἴσων. Halicar. *æquale ius participare*. σίτου καὶ πότου κοινωνεῖν, Xenoph. *cibi & potus participem esse.*

Eodem modo construuntur μεταλαμβάνω, μέτεστι, μεταδίδωμι. Theog. οὐδὲ γὰρ ἂν προκαμὼν ἄλλῳ καμάτου μεταδοίης, *neque enim*
C *antè fatigatus alium laboris seu defatigationis participem facias*. ἀθανασίας μετείληφας. Lucian. *immortalitatis es particeps.*

(Petendi.)

ἀηδὼν ἐδεῖτο τοῦ ἱέρακος. Æsop. *Luscinia rogabat accipitrem*. Herodot. σοῦ δέομαι μὴ δέεσθαι ἀνόμων, *rogo te ne petas iniqua*. Κλεάρχου μηδὲν πώποτε ἐδεήθην. Demosth. *A Clearcho nihil vnquam petiui*. τῆς τοῦ θεοῦ λατρείας ἐχομένους.

ετυγχά-
ένειν ὅλης
ιϛαι Φρο-
-ος. Iso-
liquando

us parti-
n. cibi &

εταλαμ-
λὲ γὰρ ἂν
que enim
igationis
δας. Lu-

Luscinia
έομαι μὴ
. κλεάρ-
. A Cle-
λατρείας
χομένους.

du
ati
at
I. p
mue
dusti
sicu
ac
ἦν
g
c
b

enis-

tas.

nis?

t vi
cu-
nt,
y-
er
ui-
llu-
di-
e-

Apvi
admittunt
vt docet Em
lescere,co
& alia huiu

A

I. Plv
cantia re
λες, *ami*
vinum. ἐ

Nom
telligi volu
munia, dep
nem signifi
λεῖν, ama
βιάζεσθαι,

Non
nem signif
de omnibu
dat n

ANNOTAT. A

APVD Latinos multa ex verbis neutris datiuum admittunt propter præpositiones ad, con, in, & similes, vt docet Emmanuel. Hinc immori studiis & impallescere, colludere paribus, concurrere armatis, *& alia huius generis.*

ACCVSATIVVS POST VERBVM. B

I. PLVRIMA verba actionem significantia regunt accusatiuum, ἀδικεῖν τοὺς φίλους, *amicos iniuria afficere.* πίνειν οἶνον, *bibere vinum.* ἐσθίειν κρέα, *edere carnes.*

ANNOTAT.

NOMINE *verborum actionem significantium intelligi volumus non tantùm verba actiua, sed etiam communia, deponentia et neutra; nam et hæc interdum actionem significant, vt rectè docet Emmanuel, nisi fortè* φιλεῖν, amare, *magis sit actio quàm* μάχεσθαι, pugnare, βιάζεσθαι, cogere, vi adigere, βούλεσθαι, velle. C

NON *est autem dictum in regula, omnia verba actionem significantia poscere accusatiuum, sed plurima; quia de omnibus id minimè affirmari potest, nisi quis contendat nulla verba quæ superius cum genitiuo & datiuo iungi diximus, significare actionem.*

II. APVD

A II. APVD Græcos non tantùm actiuum sed verbum etiam passiuum coniungi potest cũ accusatiuo nominis à se deducti. δίκην δικάζω, *iudicium iudico*. δεῖπνον δειπνῶ, *cœnam cœno*. ὕβριν ὑβρίζω, *iniuriam facio*. δῶρον ἐδώρησαν. Hesiod. *donum donarunt*. ἐπιτρέπω σοι ἐπιτροπὴν, *committo tibi curationem aliquam*. ἐπιτρέπομαι ἐπιτροπὴν, *cõmit-*
B *titur mihi curatio aliqua*. ὑβρίζομαι ὕβριν, *iniuria aliqua afficior*.

III. INTERDVM ponitur verbale in datiuo, χαρᾷ χαίρει, *gaudio gaudet*. ἁμαρτάνει ἁμαρτήματι, *peccat peccato*.

ANNOTAT.

IDEM Latinis vsitatum est, si non in paßiuis, at sal-
C *tem in aliis. Hinc* furere furorem, cantare cantilenam, viuere vitam, *& alia huiusmodi*.

IV. ACCVSATIVVM habent verba reuerendi, αἰσχύνομαι, σέβομαι, τιμῶ, αἰδέομαι: orandi, vt λιτανεύω, ἱκετεύω, *supplico*, ἀντιβολῶ, *oro*, ἐκλιπαρῶ. ἀξιόω. ὑμᾶς αἰσχύνομαι λέγειν περὶ ἐκείνης τι φλαῦρον. Demosth. *reuereor*, id est, *pudet me apud vos de illa aliquid mali dicecere*. αἰδέομαι τρῶας. Hom. *reuereor Troianos*.

nos. τίμα τὸ δαιμόνιον. Isocrat. ἀξιῶ ὑμᾶς. Demosth. *rogo vos.* ἀντιβολῶ τοὺς δικαστάς, *rogo iudices.* ἱκετεύουσι τὰς γυναῖκας. Plutarch. *supplicant mulieribus.* A

Prædictis adde verba miserendi, ἐλεῶ, οἰκτείρω, κατοικτείρω, οἰκτίζομαι, οἰκτείρω τὴν τύχην. Lucian. *miseret me calamitatis,* ἐλέησόν με θεός, *miserere mei Deus,* Psal. 50. 55. 56. B

εὔχομαι cùm precari significat, datiuum regit. εὔχομαι τῷ θεῷ, *oro Deum.* Quando idem est quod vouere, accusatiuum petit. εὔχομαι θυσίαν, *voueo sacrificium.*

V. MVLTA verba habent accusatiuum per ellipsin alicuius præpositionis, ἀλγέω τὰν κεφαλὰν, Theocrit. *doleo caput,* abest, κατά. C

VERBA EADEM IN CASV DIVERSO.

LICET ex his, quæ hactenus diximus, perspicuum sit multa verba cum casu diuerso copulari, hic tamen breuiter sigillatim quædam notanda sunt.

I. VERBA memoriæ & obliuionis modò genitiuum modò accusatiuum habēt, sicut apud Latinos. τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται,

A μέμνηται, Demosth. *rerum à me gestarum non meminit.* μνῆσαι πατρὸς σεῖο. Hom. *memento patris tui.* μέμνημαι τόδε ἔργον ἐγώ. Hom. *memini hoc factum.* ὅταν τὰς λύπας ἀναμνησθῶμεν. Isocrat. *quando recordamur dolores*, ἀναμνησθέντες φοβεροῦ τινος ὠχριάσαμεν, *recordati alicuius rei formidandæ expallescimus.* οὐκ ἀμνημονῶν ἔτ' ἐκείνων. Isocr. *neq; illorum ero immemor.* οὔτε ἀμνημονεῖ τοὺς λόγους οὔτε τὰς ὑποσχέσεις.
B Demosth. *neq; obliuiscitur sermones, neq; promissiones.* τοῦδ' οὐκ ἐπιλήσομαι. Homer. *huius non obliuiscar.* ab ἐπιλανθάνω. εἴ τίς τι ἐπιλελησμένος εἴη. Xenoph. *si quis quid oblitus esset.*

II. VERBVM ἀπολαύω, *fruor* seu *potior*, nunc genitiuum nunc accusatiuum regit. Plato. καὶ μέν τοι καὶ τούτων ἀπέλαυον, *& sane*
C *his quoq; potitus sum.* ἀγαθὸν γὰρ ἀπέλαυσ' αὐτοῦ οὐδὲν πώποτε. Aristoph. *nihil boni vnquam ab eo accepi.*

III. HVC præter verba sensuum, & alia de quibus passim suprà, spectãt etiam hæc, ὄζω μύρου. Aristoph. *oleo vnguentum.* ἔτι γλυφάνοιο ποτόσδον. Theocrit. *recens factum.* & ὄζω μύρον, πνέει θυμὸν, καὶ πνέει θυμοῦ, *spirat iram.* ἐμποδίζω σε, καί σοι, *impedio te.* & sic de aliis.

πειράζω

πειράζω σε, καὶ σοῦ, *tento te.* ἐπειδὴ τάχιστα συνῆκε τοῦ κρείττον⸗. Lucian. *ſimul atq; intellexit quod erat melius.* συνεὶς Βροῦτ⸗ τὸ πεπραγμένον. Plutarch. *cùm Brutus intellexiſſet, quod factum erat.* A

IV. GENITIVVM, datiuum & accuſatiuum habet μέμφομαι, *reprehendo*, ὧν οὐδεὶς ἐμέμψατο, Thucyd. *quæ nemo vituperauit.* Exempla datiui & accuſatiui attulimus ſuprà. B

V. QVÆDAM verba diuerſis caſibus iuncta mutant ſignificationem, πατρὶ τιμωρῶν. Herod. *illatam patri iniuriam vindicans.* τιμωρεῖσθαι λῃστάς. Demoſth. *punire latrones.* δεῖ τῷ θεῷ θαῤῥεῖν. Theodoret. *oportet Deo cõfidere.* οὔτε ὁ Φίλιππ⸗ ἐθάῤῥει τούτους. Demoſt. *neque Philippus audebat hos aggredi.* ἐκδικῶ σοι. *iniuriam tibi factam vlciſcor.* ἐκδικῶ σε, *punio te*, ἀμύνονταί σφισιν αὐτοῖς. Thucyd. *defendunt ſeipſos.* ἠμύνατο τοὺς πολεμίους. Plutarch. *propulſabat hoſtes.* διαφέρει αὐτοῦ, *differt ab ipſo*, διαφέρει αὐτῷ, *eius intereſt. refert.* C

Caput

A

Caput vndecimum.

DE CONSTRVCTIONE TRANSITIVA VERBORVM QVÆ PLVRES simul habent

B casus.

Tradidimvs *hactenus præcepta de verbis, quæ vel vnum casum habent, vel etiam diuersos, sed non simul iunctos, neque se mutuo in oratione sequentes. Restat vt nūc paucas præceptiones præscribamus de verbis, quæ casus diuersos simul iunctos & ex se mutuo nexos admittunt.*

GENITIVVS CVM ACCVSATIVO.

C

I. Verba accusandi, absoluendi, damnandi præter accusatiuum admittunt genitiuum, qui pœnam crimenuè certum aut incertum significet, ἐγὼ γὰρ αἰσχίνην οὐδενὸς αἰτιῶμαι τῶν ἐν πολέμῳ πραχθέντων. Demost. *ego enim Aeschinem nullius eorum accuso, quæ in bello gesta sunt.*

καταγινώσκω σε φόνου, Lys. *condēmno te cædis.*

χράφομαι

γράφομαί τινα μοιχείας. Lucian. *accuso aliquam* A *adulterij.* ἀφίημί σε τῶν ἐγκλημάτων. Demosth. *absoluo te criminibus.* τοὺς καταιτιαθέντας ἀπολύσαντες τῆς ἐπενεχθείσης αὐτοῖς διαβολῆς. Polyb. *accusatos liberarunt impacto crimine.* ἀφίεμέν σε τῆς αἰτίας. Lucian. *absoluimus te crimine.*

EXCEPTIONES.

I. ACCVSATIVVM personæ mutant B aliquando Græci in genitiuum, & genitiuum rei vel criminis in accusatiuum; κατηγορῶ πολλὴν ἄνοιαν αὐτοῦ. Lucian. *accuso multam eius imprudentiam.* sic καταγινώσκω σου ἀμαθίαν ἢ κακίαν, *condemno tuam inscitiam vel malitiam.* τὸ μὲν τελευτῆσαι πάντων ἡ πεπρωμένη κατέκρινε. Isocr. *fatum decreuit omnibus mor-* C *tem.* πάνθ' ἃ τῶν ἄλλων κατηγορεῖ, αὐτὸς ἐποίησε. Demosthen. *omnia illa fecit, quæ in aliis accusat.*

II. INTERDVM ponitur in genitiuo tam persona, quàm crimen, κατηγορῶ σου ἁπάντων τῶν τεττάρων. Æsch. *accuso te de omnibus quatuor.* εἰ μὲν οὖν παρανόμων ἢ παραπρεσβείας ἤ τινος ἄλλης τοιαύτης αἰτίας ἔμελλον αὐτοῦ κατηγορεῖν. Demosth. *quod si vel violatarum legum*

A *vel falsæ legationis vel alterius id genus cuius-*
dam criminis illum accusaturus essem.

III. ALIQVANDO ponitur tam per-
sona quàm crimen in accusatiuo, *αἰτιῶμαί*
σε τόδε. Demosth. *accuso te huius.*

IV. IN quibusdam effertur persona in
datiuo, *ἐγκαλῶ σοι τούτου* vel *τοῦτο.* Demosth.
accuso te huius criminis. μηδὲν ἐγκαλεῖτε αὐτῷ.
B Demosth. *non accusatis illum.*

V. ALIQVANDO additur præpositio
manente vel mutato genitiuo, *διώκω σε πε-*
ρὶ θανάτου, Xenoph. *accuso te de capite. τοῦτον*
πεφυγαδευμένον ἔλεγον ἁλόντα ἐπὶ στάσεσι καὶ πολ-
λοῖς ἁμαρτήμασι, pro *στάσεων καὶ πολλῶν ἁμαρτη-*
μάτων. Herodot. *hunc in exilium actum dice-*
bant de seditionibus multisque criminibus con-
C *uictum. ἀφίεσθαι ὑπό τινος καὶ ἀπαλλάττεσθαι.*
Demosthenes, *absolui ab aliquo & crimine li-*
berari.

VI. GENITIVVS criminis transit ali-
quando eleganter in participium, *ἀσεβῶν*
οὕτως ἑάλωκε, pro *ἀσεβείας, impietatis damna-*
tus est. sic *ἑάλω κλέπτων,* pro *ἑάλω κλοπῆς, in*
furto deprehensus est.

VII. VERBA æstimãdi, vendendi, emen-
di,

di, permutandi, implendi, priuandi, liberandi, arcendi, ſatiãdi, & ſimilia, præter genitiuum etiam accuſatiuum habent, quod in multis fit propter ellipſin particulæ ἕνεκα vel χάριν, vel præpoſitionis διὰ, vel propter præpoſitionem, cum qua componuntur. A

(Æſtimandi.) B

ἔστι τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς κειμένους νόμους. Demoſth. *vobis itaq; conſiderandum eſt vtrum tanti faciatis Rempublicam, legesq; latas.* πολλοῦ τὴν ἡμετέραν τιμώμενος φιλίαν. D. Chryſoſtomus, *magni noſtram amicitiam æſtimans.* μείζονος δῶρα αὐτὰ τιμῶνται οἱ λαμβάνοντες. Xenoph. *dona illa pluris æſtimant qui accipiunt.* C

(Vendendi & emendi.)

πόσου τοῦτον ἀποκηρύττεις; δέκα μνῶν. Lucianus. *quanti iſtum vendis? Decem minis.* πρίασθαι ταλάντου ἐπιστάτην. Xenoph. *talento emere præfectum.* οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν. Demoſth. *non emo decies mille drachmis pœnitentiam.* πολλοὶ σύμπασαν ἀρετὴν καὶ εὐδαιμονίαν ὀλίγου πωλοῦσι. Iſocrates.

A *Multi omnem virtutem & felicitatem paruo vendunt*. sic δέομαί σου τοῦτο Aristoph. *hoc abs te peto*. ἀπέλαυσ' αὐτοῦ ἀγαθὸν οὐδέν. Aristoph. *nihil boni ab illo accepi*.

(Permutandi & alia.)

Homer. τεύχε' ἄμειβε χρύσεα χαλκείων, *arma permutauit aurea æreis*. ἀλλάττειν χρυσοῦ ἀργύριον, *permutare auro argentum*. ἀναμιμνήσκειν ὑμᾶς τῶν γενομένων κακῶν. Andocid. *reuocare vobis in memoriam præterita mala*. εὐδαιμονήσας Φίλιππον τῆς τύχης, id est, ἕνεκα, Demosth. *Philippum ob fortunam beatum prædicans*. προτιμᾶν τὴν δικαιοσύνην τῆς βασιλείας. Plutarch. *Iustitiam regno præferre*.

B

C

ANNOTAT.

VERBA, magnifacere, pluris facere, nihili facere, ferè circumloquuntur Græci cum genitiuo addita præpositione, περί. περὶ πλείονος ποίει δόξαν καλὴν, ἢ πλοῦτον μέγαν, *Isocrat*. pluris fac gloriam quàm magnas opes. τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ πολλοῦ ποιοῦ καὶ θεράπευε. *Isocra*. sapientes magnifacito & cole. περὶ ὀλίγου ποιεῖν, parui facere. περὶ οὐδενὸς ποιεῖν, nihili facere. περὶ πλείστου, maximi, περὶ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην, *Isocra*. magni facerem.

Sunt

Sunt porrò nonnulli qui proprias regulas præscribant de verbis genitiuum & accusatiuum, vel genitiuum & datiuum habentibus, & rursum alias de verbis quæ regunt accusatiuum & genitiuum, vel datiuum & genitiuum, quasi verò non sit eadem constructio si dicam, δέομαι σου τοῦτο, τοῦτο δέομαί σου, δέομαι τοῦτό σου. Vel οὐ μέλει μοι γύγαο, vel οὔ μοι μέλει γύγαο, non est mihi curæ Gyges. A

GENITIVVS CVM DATIVO. B

I. MVLTA verba genitiuum & datiuum postulant. ἵνα δὴ μετέχῃ τῶν πραγμάτων αὐτοῖς. Plato. *vt cum ipsis factorum particeps esset.* τοῦ βάρους μεταδιδόναι τοῖς φίλοις δεῖ. Xenoph. *molestiam cum amicis communicare oportet.* οὔ μοι μέλει γύγαο. Anacreon. *non est mihi curæ Gyges.* ἀμφισβητῶ σοι τοῦ χωρίου. Plutarch. *contendo tecum de prædio.* εἴ τι μέλει τῶν ἀνθρώπων τοῖς θεοῖς. Demosth. *si qua Diis rerum humanarum cura est.* διαφέρει μοι τούτου. Plato. *hoc mea interest.* C

ANNOTAT.

DICIMVS *etiam,* διαφέρει μοι τοῦτο, hoc mea interest. *τί σοι τοῦτο διαφέρει. Plato.* quid hoc tua refert? *ᾧ ἐκείνους σωθῆναι μάλιστα διέφερεν. Demosth.* cuius multum intererat, vt illi seruarentur.

A *DATIVVS CVM ACCV-SATIVO.*

I. VERBA dandi, reddendi, committendi, promittendi, ſicut apud Latinos, ita apud Græcos datiuum cum accuſatiuo poſcunt. Neque opus eſt exemplis.

II. VERBA anteponendi & poſtpo-
B nendi ferè præter accuſatiuum genitiuum habent propter præpoſitiones, vt *προτιμᾶν, προαιρεῖσθαι, προτάττειν, προκρίνειν, anteponere, præferre. τὸν ἐπιεικῆ προτιμᾶν τοῦ πλουσίου.* Plutarch. *virum modeſtum præferre diuiti.*

ANNOTAT.

MVLTA alia verba datiuum cum accuſatiuo, vel
C *hunc cum illo habent, quæ vſu & lectione notabis. Neque enim omnia regulis comprehendi poſſunt. συνειδὼς αὑτῷ πολλὰ καὶ πονηρά. Xenoph.* qui multorum ſibi malorum conſcius eſt. *διαλλάττει τὰς πόλεις ἀλλήλαις. Plutarch.* conciliat inter ſe ciuitates. *Et eadem erit Syntaxis ſi dicas: διαλλάττει ἀλλήλαις τὰς πόλεις, vel ἀλλήλαις διαλλάττει τὰς πόλεις.*

III. NONNVNQVAM ponitur accuſatiuus cum datiuo per ellipſin prępoſitionis *κατὰ*, vel *διὰ*, vel alterius. Xenoph. *τοῖς*

φίλοις

φίλοις τὰ δίκαια βοηθεῖν, amicis ſubuenire in rebus iuſtis. A

GEMINI CASVS CVM EODEM verbo.

I. QVÆDAM verba geminum habent genitiuum, *κατηγορῶ σου ἁπάντων τῶν τεττάρων.* Æſchin. *Accuſo te de omnibus quatuor rebus.* B

II. QVÆDAM geminum datiuum habent, *σαυτῷ συνῄδεις ἀδικοῦντι.* Demoſth. *conſcius tibi eras te iniuſtè facere.*

III. ALIA duplicem habent accuſatiuum, cuiuſmodi ſunt verba celandi, docendi, rogandi, monendi, petendi, veſtiendi. *τὴν θυγατέρα, ἔκρυπτε τὸν θάνατον τοῦ* C *ἀνδρός.* Lyſias. *celauit filiam mortem viri. διδάσκω σε γραμματικήν, doceo te Grammaticam. σχεδὸν τὰ αὐτά με ἤρετο.* Lucian. *ferè eadem me interrogauit. ἀναμνήσω ὑμᾶς τὰ τούτῳ πεπραγμένα.* Plato, *admonebo vos illorum, quæ hic geſſit. ὑπομνῆσαι τοὺς χρόνους ὑμᾶς, καὶ τὸν καιρὸν ἀνάγκη.* Demoſthenes, *neceſſe eſt admonere vos temporum illorum & occaſionis. τέλη*

A τοὺς παραπλέοντας ἐξέλεγον. Æſchin. *tributa à prӕternauigantibus exigebant*. ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. Matthӕi 27. *exuerunt eum chlamyde ſeu chlamydem, & induerunt eum veſtimentis ſeu veſtimenta ſua.*

ANNOTAT.

B *NAM ſacer interpres Grӕcam ſtructuram retinuit, quӕ aliàs voce actiua apud Latinos non eſt vſitata quamuis in paſſiua. Virgil. Deinde* comantem

Androgei galeam clypeumq́ue inſigne decorum Induitur.

Dicimus etiam ἀποστερῶ σε τὰ χρήματα καὶ τῶν χρημάτων. priuo te pecuniis. *Et ſic de cӕteris priuandi verbis.* ποτίζω σε γάλα καὶ γάλακτι, poto te lacte. *Reliqua vſus docebit.*

C

Caput duodecimum.

DE VERBIS IMPERSONALIBVS.

I. IMPERSONALIA ferè ſequuntur conſtructionem ſuorum perſonalium, &

inter-

tributa à
υσειν αὐτὸν
μάλιστα αὐ-.
uyde seu
nentis seu

retinuit,
ata quam-

signe de-

τῶν χημά-
uandi ver-
e. Reliqua

R-

uuntur
ium, &
inter-

C

II. No
corum, p
Vbi est? ὅπ
III. In
tio. Thuc
θοῖ καὶ ἰσθμ
apud Pytho
IV. Si
uerbium
cum præp
cunque r
ille locus
ueappel
cyd. *ven*
ῥώμην, *v*
V. A c
quam in
mo Athe
VI. I
tio. Ho
postquam
πόλεμ

II. NOMINA vrbium, & aliorum locorum, ponuntur interdum in aduerbio. Vbi est? οἴκοι, *domi*, ἀθήνησι, *Athenis*. A

III. INTERDVM omittitur præpositio. Thucyd. στήλας δὲ στῆσαι ὀλυμπιάσι καὶ πυθοῖ καὶ ἰσθμῷ, *columnas esse erigendas Olympiæ apud Pytho & Isthmum*.

IV. SI INTERROGATIO fiat per aduerbium ποῖ, *quò?* vtendum est accusatiuo cum præpositione εἰς vel ἐς, & hoc quotiescunque motus ad locum significatur, siue ille locus significetur nomine proprio, siue appellatiuo. ἦλθον καὶ αὐτοὶ εἰς ἀθήνας. Thucyd. *venerunt & ipsi Athenas*. ἀφικνοῦμαι εἰς ῥώμην, *venio Romam*. B

V. ACCVSATIVVS mutatur nonnunquam in aduerbium: ἀφικνοῦμαι ἀθήναζε, *venio Athenas*. C

VI. INTERDVM omittitur præpositio. Homer. ἐπειδὴ νῆας τε καὶ ἑλλήσποντον ἵκοντο, *postquam ad naues & Hellispontum venerunt*. πόλεμον δ' ἴεν, *iuit in militiam*. Homer. quamuis hîc potius pro aduerbio ponatur.

ANNO-

A

ANNOTAT.

Hinc apud Homerum verba ἱκάνω, ἥκω, ἵκω, *venio, motum ad locum ſignificantia paßim copulantur cum accuſandi caſu, omiſſa præpoſitione* εἰς, *vel* ἐς, *vel ſimili. Iliad. 2.* ἀϋτὴ δ' οὐρανὸν ἷκεν. clamor autem in cœlum venit. *ibid.* αἴγλη οὐρανὸν ἷκεν. Splendor in cœlum venit. *Simile eſt illud Virgilianum.* Deuenêre locos. *Et*, ſpeluncam conueniunt eandem, *pro, in ſpeluncam.*

B

GENITIVVS COMMVNIS CVM PRAEPOſitione.

I. Si interrogatio fiat per aduerbium πόθεν, *vnde*, in genitiuo reſpondendum eſt cum præpoſitione ἐκ vel ἐξ, & hoc quotieſcunque motus à loco ſignificatur. ἐκ ῥώμης, *Roma*: ἐξ ἀγροῦ ἐπανέρχομαι, *rure redeo.*

C

II. Nomina locorum, per quæ motus fieri ſignificatur, ponũtur in genitiuo cum præpoſitione διά. διὰ τῆς θαλάττης, *per mare.* διὰ τῆς ἑλλάδος, *per Græciam.*

III. Genitivvs mutatur nonnunquam in aduerbium, ἀθήνηθεν, *Athenis*, οἴκοθεν, *domo*, ἀγρόθεν, *ex agro.*

CON-

, ἵκω, ve-
copulantur
, vel ἐς, vel
autem in
lendor in
Deuenê-
eandem,

NIS

t per ad-
respon-
vel ἐξ, &
signifi-
χουσι, τυ-

æ motus
iuocum
per mare.

nonnun-
enis, οἴκο-

CON-

par lis verbo
φ ium fiet
ge G R
at runt,
t. δὲ κάμ
ἀπὸ τῶν
verò su
neque pr
contur
ὅσις
me
de
I.
ta
σ

ot. *diui-*
ßidendo.
κῶς πρὸς
ad sub-
it. Mat-
re ope-
cũ o. *res*
um f
mod
ali-
cir-
εον,
πέον,
cæ-
πέ-
σιν

a
πι
qı
X
vc.
ad
νόμ
da e
dom.
μελη
neglig
X.
ci Gc
ticip
tulat
ctatu

ot. diui-
ßidendo.
κῶς πρὸς
ad sub-
. Mat-
re ope-
o. res
f
ıa ali-
cir-
ι εον,
πέον,
ca-
πέ-
πν
a
πι
qu
X
ve
ad
νόμ
da e
dom.
μελη
neglig
XIX.
ci Gc
ticip
tulat
ctatu

r

e-

lot.
ui-

μέιον.
epe-
ena-

νὰ σκήπ-
ις. super

bent
, κα-

otam
αλάσ-

. Plu-
tarch.

Διὰ cum genitiuo.

Διὰ cum accusatiuo

Μετὰ,
τὰ μαινομέν
nire.

INT
φεὺς μετὰ
lyram ter
χαιῶν. Hom
ferunt Gr

Μετὰ cum

Διὰ cum genitiuo. — *tarch.* ex farina confectus. A

Διὰ cum genitiuo.	*In*	διὰ χειρὸς ἔχειν. *Halica.* in manu habere.
	Post	δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παραγενόμενος, post annos multos adueni.
Διὰ cum accusatiuo	*Propter*	διὰ τί, Quamobrem?
	Per	διὰ νύκτα μέλαιναν, per atram noctem. B
		διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα, *Homer.* per arma & sanguinem.
	A, ab	διὰ θεοὺς ἐσώθην, seruatus sum à Diis. *Demosth.*

M E T A.

Μετὰ, *cum genitiuo, cum.* μετὰ σοῦ tecum. μετὰ μαινομένων μαίνεσθαι, cum insanientibus insanire.

INTERDVM *iungitur datiuo. Lucianus.* ὀρφεὺς μετὰ χερσὶν ἔχων τὴν λύραν, Orpheus manibus lyram tenens. καὶ τὰ μὲν εὖ δάσαντο μετὰ σφίσιν υἷες Ἀχαιῶν. *Homerus.* & illa quidem rectè inter se diuiserunt Græci.

Μετά *cum*	*Post*	μετὰ ἡμέρας ὀκτὼ, post dies octo.
	Ad	μετὰ δαίμονας ἄλλους. *Homerus.* ad alios Deos.

accusatiuo.	In	ἃ μετὰ χεῖρας ἔχοι. Thucyd. quæ in manibus haberet.
	Propter.	ἑὸν μετὰ κάλλος. Homer. propter suam pulchritudinem.

K A T A.

Κατὰ cum genitiuo	De	Κατὰ τῶν πετρῶν ῥίπτειν, de saxis deiicere. Plutarch.
	Contra	κατὰ σοφιστῶν λέγειν, contra Sophistas dicere.
	Per	ἐπομοσάμενος κατὰ πάντων τῶν θεῶν. Lucian. iurans per omnes Deos.
	Post	κατὰ νώτου, post tergum, à tergo.
	In	κατὰ πετρῶν σπείρεις, seris in petris.
	Sub	ἔδυ κατὰ τῆς γῆς, sub terram descendit.
κατὰ cum accusatiuo	Secundum	εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην, Euãgelium secundùm Ioannem.
	Iuxta	ὁ κατὰ τοὺς ἐκεῖ, Thucyd. qui iuxta illos erat.
	Pro	κατ' ἀξίαν, pro dignitate. κατὰ δύναμιν, pro viribus.
	In	κατ' ἀγορὰν, in foro.
	A	κατὰ νῶτον, à tergo.
	Per	καθ' αὑτὸ, per se, κατὰ συμβεβηκὸς, per accidens.

B

C

ΥΠΕΡ

hucyd. quæ
peret.
r. propter
ldinem.

θεῖν, de ſa-
uarch.
contra So-

παντων τῶν
rans per

gum, à ter-

ς, feris in

ſub terram

ινlω, Euã-
dùm Ioan-

yd. quiiux-

nitate.
viribus.

τὰ συμβεβη-
ns.

ΥΠΕΡ

P

i
g

cidit ex

ἀναί-
co-
ni-

ñ-
n

P r

πρὸς cum
accusatiuo

παρὰ cum
genitiuo

πρὸς cum accusatiuo	Præ	alteros ad alteros. A
		σμικρὰ ἂν εἴη πρὸς ταῦτα. *Plat.* parua fuerint præ hisce.
	Contra	πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε, ne calces contra stimulum.
	Erga	ἡ πρὸς τοὺς ξένους φιλανθρωπία. *Lucian.* humanitas erga peregrinos.
	Cum	σπονδὰς ποιεῖται πρὸς αὐτούς. *Halicar.* fœdus cum illis facit. B
	In	πρὸς τὸ χεῖρον ἀπορρεῖ. *D. Basil.* in peius ruit.
	Inter	τῆς πρὸς ἡμᾶς φιλίας τεκμήριον, *Isocrat.* amicitiæ inter nos signum.
	Secundum	πρὸς τὸ πνεῦμα πέτονται, *Aristot.* volant secundum ventum. C
	Pro	πρὸς τὸ ἀξίωμα, pro dignitate.

Π Α Ρ Α.

παρὰ cum genitiuo	*A, Ab*	παρὰ θεοῦ, à Deo, παρὰ πατρὸς, à patre.
	Ex	λέγειν ταῦτα παρ' ἐμοῦ. *Xenoph.* hæc illi ex me dicere.
	Præ, supra	ἔχει τιν' ὄγκον Ἄργος Ἑλλήνων πάρα. *Eurip.* habet Argos aliquid eminentiæ præ cæteris Græcis.

A

παρὰ cum datiuo

παρὰ cum datiuo	*Apud*	παρ' ἐμοὶ, apud me. *Homer,*
	Inter	παρ' οἴνῳ, inter pocula. *Sophocl.*
	In	παρὰ τοῖς ἐμφυλίοις πολέμοις θνήσκειν. *Plutarch.* in ciuilibus bellis mori.
παρὰ cum accusatiuo	*Ad*	ἄπιθι ἐς τὴν φρυγίαν παρὰ τὸν πριάμου παῖδα. *Lucian.* Abi in Phrygiam ad filium Priami.
	Apud, cũ	ἀεὶ κολοιὸς παρὰ κολοιὸν, graculus semper est apud graculum, vel graculus cum graculo facile congregatur.
	Iuxta	παρὰ τὴν ὁδὸν, iuxta viam.
	Præter	παρὰ τὴν φύσιν, præter naturam.
	Inter	παρὰ τοὺς κινδύνους, inter pericula. *Halicar.*
	Propter	παρ' οὐδὲν ἕτερον, propter nihil aliud. παρὰ τί, *Demosthen.* Quamobrem?
	Contra	παρὰ πάντα τὰ δίκαια, contra omnia iura.

B

C

ΥΠΟ.

Sub	ὑπὸ χιτῶνος, sub tunica.
A vel ab	ὑπὸ τοῦ πυρὸς καταναλίσκεται, ab igne consumitur.

ὑπὸ

ὑπὸ cum genitiuo	*Ex, de*	ὑπὸ συνθήματος, ex composito, de compacto. A
	Per	ὑπὸ κήρυκος προηγόρευσε τοῖσιν Ἴωσι, *Herodot.* per præcones edixit Ionibus.
	Præ	ὑπὸ σπουδῆς, præ diligentia. *Halicarn.*
ὑπὸ cum datiuo	*Sub*	ὑπὸ τῇ λεοντῇ γελοῖόν τινα πίθηκον περιστέλλει. *Lucian.* sub pelle leonina ridiculam tegit simiam. B
	Coram	λέγω δὲ ὡς ὑπὸ θεῷ μάρτυρι, dico verò tãquam coram Deo teste.
	Ex	ὑπὸ τραύματι ἐταλαιπώρει. *Halicar.* malè habebat ex vulnere.
	Cum	ὑπὸ φωτὶ πολλῷ, *Plutarch. pro* μετὰ φωτὸς πολλοῦ, multo lumine. C
ὑπὸ cum accusatiuo	*Ad*	αἴσχιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε, omnium turpissimus ad Troiam venit. *Hom.*
	Infra	ὁ μὲν ὑπεράνω, ὁ δ' ὑπ' αὐτόν. *Lucian.* alter suprà, alter infra ipsum.

Ε Π Ι.

Super	ἐφ' ἵππου χρυσοχαλίνου. *Xenoph.* super equo aurei freni.

A

ἐπὶ cum genitiuo	*In*	ὀρχούμενος ἐπὶ τῶν θεάτρων, saltans in theatris.
	Coram	ἐπὶ τοσούτων μαρτύρων. *Lucian.* coram tot testibus.
	Sub	ἐπὶ Κρόνου. *Lucian.* sub Saturno.
	Ad	ἐπὶ σκοποῦ τοξεύειν. *Lucian.* ad scopum iaculari.
	Versus	ἐπ' οἴκου, domum versus.
	Penes	ἐπὶ τοῦ δήμου ἔστω, sit penes populum. *Halicar.*
	Per	ἐπὶ σχολῆς, per otium.
	Cum	ἐπὶ πολλῆς ἐξουσίας, *Halicar.* magna cũ potestate.
	Erga	ἐπὶ τῶν δεομένων πρᾶος. *Chrysost.* mitis erga egẽtes.
ἐπὶ cum datiuo	*Super*	ἐπὶ πίνακι, super tabula seu disco.
	Penes	ἐπί σοι ἔσται, penes te erit. *Xenoph.*
	Ad	ἦν ἐπὶ ποταμῷ. *Thucyd.* erat ad fluuium.
	In	ἐγένοντο ἐπὶ τῇ πόλει κινήσεις, *Halicar.* seditiones ortæ sunt in vrbe.
	Post	τίς πρῶτος, τίς δ' ἐπὶ πρώτῳ, quis primus, & quis post primum? *Eurip.*
	Præter	ἐπὶ τῷ σίτῳ, οὐδὲν ἄλλο ἔχειν, *Xenoph.*

C

		Xenoph. præter victum nihil aliud habere. A
	Propter	ταῦτα ποιεῖν ἐπὶ τῷ κέρδει, *Xenoph.* hæc facere propter lucrum.
ἐπὶ cum accusatiuo	Super	καθίζεσθαι ἐπὶ τὴν ἑστίαν, sedere super focum. *Thucyd.*
	Supra	πλατεῖα δὲ ῥὶς ἐπὶ χείλη. *Theocrit.* latus nasus supra labra. B
	Ad	ἐπὶ δεξιὰν, ad dextram.
	Versus	ἐπ' οἶκον, domum versus.
	Aduersus	ἐπὶ τοὺς ἀνταγωνιστὰς ἀσκεῖν, *Isocrat.* exercere contra Antagonistas.
	Contra	
	In	ἐπὶ γλῶσσαν ἐλθεῖν, in buccā venire. *Halicar.* C
	Propter	πρός σε ἦλθον ἐπ' ἀργύριον, *Xenoph.* veni ad te propter argentum.

A M Φ I.

Ἀμφὶ cum genitiuo	Circum	τοῖς ἀμφὶ ταύτης τῆς πόλιος οἰκέουσι, *Herodot.* iis qui circum hanc ciuitatē habitant.
	De	ἀμφὶ δὲ οὐρανοῦ ἡ γραφή. *Lucianus.* sermo erit de cœlo.

Per

A		Per	φοίβυτ' ἀμφὶ καὶ αὐτῆς εἵνεκεν ἥρας λίσσομαι. *Apoll.* per Apollinem, & ipsius Iunonis gratia te rogo.
		Circum	ἀμφὶ πόδεσσ' ἀρήρισκε πέδιλα, *Hom.* circum pedes aptabat talaria.
B	Ἀμφὶ cum *datiuo*	*Apud*	ἀμφί σοι, *Sophoc.* apud te, *vel* tecum.
		Propter	ἀμφὶ αὐτῇ, propter ipsam. *Lucian.*
		Contra	ἀμφ' ὀδυσσεῖ, *Sophocl.* contra Vlyssem.
		Circa	ἀμφὶ δέ μιν ζῶα μυρία ἕστηκεν, *Lucianus.* innumerabiles circa illum steterũt bestiæ.
C	Ἀμφὶ cum *accusatiuo*	Circiter	ἡμέρα ἤδη ἀμφὶ τὸ λυκαυγὲς, *Lucian.* circiter diluculum est.
		De	νόμους τοὺς ἀμφὶ θυσίαν καταστάθέντας, *Halicar.* leges de sacrificiis latas.

Articvlvs pluralis cum præpositione περὶ vel ἀμφὶ idem est quod proprium nomen solum, οἱ περὶ πρίαμον, *Priamus.* οἱ περὶ παῦλον, *Paulus.* οἱ ἀμφὶ πρίαμον καὶ πάνθον, Hom. *Priamus et Panthous.* οἱ ἀμφὶ, οἱ περὶ πρίαμον,

περίαμον, & ſimilia conſtruuntur cum verbo ſingulari, eò quòd ſub voce plurali vnum tantùm ſignificet hæc locutio, Herodot. καὶ οἱ ἀμφὶ πεισίστρατον ἀπικνέεται ἐπὶ παλληνίδος ἀθηναίης ἱερὸν, καὶ ἀντία ἔθετο τὰ ὅπλα. *Piſiſtratus venit ad templum Palladis Palleniæ, & è regione poſuit arma.* Vide Budæum. A

Aliquando tamen ſignificant iſtæ locutiones comitatum vel ſocios, οἱ περὶ καίσαρα, *qui ſunt partium Cæſaris*, οἱ περὶ τὸν παῦλον, Actor. 13. *ſocij Pauli.* B

ΠΕΡΙ.

περὶ *cum genitiuo*	*Circum*	περὶ σπείους, circum ſpeluncam. *Hom.*
	De	περὶ ψυχῆς, de anima.
	Pro	περὶ ψυχῆς μάχεσθαι, pro vita pugnare, *Plato.* C
	A, ab	μεγάλην εἴληφε περὶ θεῶν τιμὴν, *Lucian.* honorẽ magnum accepit à Diis.
	Propter	περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, *Ioan. 10.* non ob vel propter bonum opus lapidamus te, ſed propter blaſphemiam.
	Præ	περὶ ἁπάντων, *Halicar.* præ omnibus.

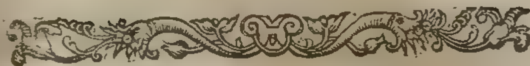
Apud

A	Περὶ *cum datiuo*	*Apud*	πολλοὺς ἀπέβαλον περὶ ταῖς ἁμάξαις, *Plut.* multos amiserũt apud currus.
		Circa	περὶ τῇ δέρῃ, circa collum. *Xenoph.*
		Ex	ὃν περὶ κηρὶ φίλει, *Hom.* quẽ ex animo amabat.
B	Περὶ *cum accusatiuo*	*Apud*	καταράτους ἀνθρώπους εἶχε περὶ αὑτόν, *Lucian.* habebat apud se homines execrandos.
		Ad	ὡς ἔλθοιμι περὶ τοὺς φιλοσόφους, *Lucian.* quomodo venissẽ ad Philosophos.
		In	τὰ περὶ ψυχὴν, illa quę sunt in animo.
C		*Circa*	περὶ τὰ φοβερὰ ἡ ἀνδρεία, fortitudo est circa terribilia. *Aristot.*
		Circiter	περὶ ἀρίστου ὥραν, *Xenoph.* circiter horam prandij.
		Erga	χρηστὸς περὶ ἡμᾶς ἀνήρ, *Halica.* vir benignus erga nos.

Et hæc de præpositionibus.

Caput

 A

Caput XIX.

DE CONSTRVCTIONE CONIVNCTIONVM.

I. CONIVNCTIONES copulatiuæ & disiunctiuæ eodem ferè modo, quo apud Latinos construuntur. B

II. CONSTRVITVR εἰ cum quouis tempore indicatiui modi: cum præsenti, εἰ ἐθέλεις ἐπέραστος εἶναι. Lucian. *si vis amabilis esse.*

Cum imperfecto, εἴπερ καὶ ἐβούλετο καὶ ἐδόκει αὐτῷ συκοφαντεῖν. Isocrat. *Si velit & statuerit Sycophantam agere.*

Cum perfecto, πειρᾷς μου εἰ μέμηνα, ad verbum. *Tentas me, si insaniui. tentas me num insaniam.* τινὲς ἐκείνους εὐλογοῦνται, οὓς οὐκ ἴσασι εἰ γεγόνασι. Isocrat. *quidam illos laudant, quos vtrum nati sint ignorant.* C

Cum futuro, οὐκ οἶδα εἰ γαμήσεις ἔτι. Lucian. *nescio num ducturus sis amplius vxorem.*

Cũ Aoristo secundo, εἰ καί τι ἥμαρτον σύγγνωθί μοι. Lucia. *Si quid peccaui, ignosce mihi.*

Cum

A Cum Aoristo primo, *ἀγνοῶ εἰ ἔτυψεν, ignoro num verberauerit.*

III. CONIVNGITVR eadem particula εἰ cum optatiuo & subiunctiuo, τῶν ξένων εἰ μετάσχοιεν. Demosth. *si peregrinorum essent participes.* εἴσῃ εἴ σοι προσέλθῃ μόνον. Lucian. *scies si tantum te adierit.* εἰ δὲ καὶ μὴ δώωσι, Homer. *si non dederint.*

B IV. EOSDEM modos habent ἐὰν, ἢν, ἂν, ἵνα, ὡς, ὥστε, ὅπως, μὴ, & similes coniunctiones, quarum exempla passim sunt obuia. κἂν verò ferè coniunctiuo gaudet.

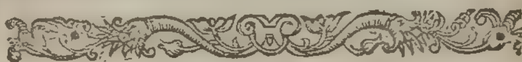
V. CONIVNCTIO ἂν dupliciter vsurpatur. primò δυνητικῶς, id est, ita vt potentiam & facultatem significet, secundò ἀοριστολογικῶς, id est, indefinitè & indetermi-C natè. Primo modo coniungi potest cum omnibus modis & temporibus; secundo modo plerumq; coniunctiuum habet, ὅ, τι, ἂν λέγῃς, *quodcunque dicas.* ὅσῳ ἂν διαφέρῃς, *quătumcuq; differas.* Interdum etiam optatiuum, ἡνίκ' ἂν εἰπεῖν τι καὶ τούτων δέοι, *cùm oporteret quidpiam dicere aduersus hæc.* De particula ἂν multa iam diximus lib. 1.

VI. ὅταν, ὁπόταν, *quando, siquando,* ἐπὰν, ἐπειδὰν, *postquam, si,* cum coniunctiuo plerumque

que iunguntur. Demosth. χαίρομεν ὅταν τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ἡμῶν, *gaudemus cùm quis maiores nostros laudat.* ἐπεὶ & ἐπειδὴ, *postquam*, indicatiuum habent. A

ὅτι, *quòd*, habet indicatiuum & coniunctiuum. neque verò plura dicenda videntur de cõiunctionibus, cùm earum cognitio non tam regulis quàm vsu & lectione egeat, vixque fieri possit, vt iuuentus minutias illas Grammaticas de coniunctionibus memoriæ mandet. B

Caput XX.

DE FIGVRATA CONSTRVCTIONE. C

SICVT apud Latinos, ita apud Græcos tres virtutes oratio habere debet, vt emendata, vt dilucida, vt ornata sit, quibus virtutibus totidem vitia contraria sunt: Nam emendatæ, barbara; dilucidæ, obscura; ornatæ, inornata aduersatur.

A

DE SOLOECISMO ET BARBARISMO.

DE HIS, *cùm ab Emmanuele optimè explicentur, nihil hîc dicendum arbitramur, maximè cum iisdem fermè modis solœcismus & barbarismus committantur in Græca lingua, quibus in Latina. Illud verò diligenter cauendum est, ne si quid in auctoribus Græcis occurrat, quod solœcismi vel barbarismi speciem præ se ferat, continuò solœcismum barbarismumuè ab illis admissum pronuntiemus.*

B *Non enim solœcismi sed solœcophane dici solent illa, quæ non ex ignorantia, sed de industria, vel ex quadam docta incuria à magnis auctoribus sunt scripta, cuiusmodi plurima occurrunt apud Græcos; vt illud Aristotelis,* οἱ δὲ οὐδὲ τοῖς συνδιαμένουσιν ἐν ταῖς ἀτυχίαις ἀξιοῦσι πιστεύειν, ὡς ἐξαπατῶντας καὶ προσποιουμένους, alij ne iis quidem qui in rebus aduersis nobiscum permanent credendum existimant, quippe qui simulent & decipiant. *Recta constructio exposcebat,* ὡς ἐξαπατῶσι καὶ

C προσποιουμένοις, *Demost.* οὐ προσεκτέον ὑμῖν ἐστι τοῖς τούτων λόγοις, εἰδότας, ὅτι ἐκ πάντων τούτων, *&c. pro* εἰδόσι: non attendendum est horum sermonibus à vobis, scientes, pro scientibus, *Isocrat.* δεόμεθα οὖν ὑμῶν ἄνδρες ἀθηναῖοι, μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι τῶν λεγομένων, ἐνθυμουμένους, *vbi à genitiuo ad accusatiuum contra communem regulam fit transitus. Cuiusmodi alia multa exempla adfert Budæus, vt sunt illa Sophoclis de duabus sororibus loquentis,* ἴδετε τώδε τὼ κασιγνήτω, videte duas sorores, *pro* τὰ κασιγνήτα, *& paulò post,* ψυχῆς ἀφειδήσαντε,

τε, vitæ prodigæ, *pro* ἀφειδησάσα, *&* τηλικοῦτος *epithetum electræ, & alia multa. Sed his omißis, figuras, quæ & verbis & orationi ornamento ſunt, breuiter attingamus, quia Græcis ferè cum Latinis ſunt communes.* A

ENALLAGE.

ENALLAGE eſt cùm vna orationis pars pro alia, vel attributum pro attributo ponitur; cuius rei paſſim iam in toto hoc libro, & in primo quoque varia exempla adduximus. Nam & nomina pro aduerbiis, & hæc cum articulo pro illis, & præpoſitiones cum articulo pro nomine, & ſæpe quamuis ſine articulo, pro aduerbiis, itemque participia pro nominibus vſurpantur. Modus item cum modo permutatur, & ſępè tempus cum tempore, itemque genus cum genere, & caſus cum caſu, & numerus cum numero. B C

ECLIPSIS.

ECLIPSIS figura eſt, cùm id, quod in oratione deeſt, foris omnino petendum eſt, ζηλῶ σε τοῦ νοῦ, τῆς δὲ δειλίας συγῶ. Soph. aſſumēdum eſt foris ἕνεκα. *Laudo te ob iſtam mentem, aſt ob timiditatem odi.* ὡς βαθὺν ἐχοιμήθης

A *μήθης ὦ τέκνον*, ſubauditur, *ὕπνον*. Lucian. *quã profundum dormiuiſti ſomnum*, ô fili.

PATET autem hæc figura latiſſimè ac ferè per omnes orationis partes manat, ſicut apud Latinos, eiusq́; ſatis multa exempla paſſim toto hoc libro ſunt allata.

ZEVGMA.

B ZEVGMA figura eſt, cùm id, quod in oratione deſideratur è proximo aſſumitur, manente eodem genere, numero, caſu, cæterisq́; attributis, Iſocr. *τελαμῶνος μὲν Αἴας καὶ τεῦκρος ἐγεννήθη, πηλέως δὲ Ἀχιλλεύς*, *Telamone Aiax & Teucer natus eſt, Peleo aũt Achilles.*

QVOD ſi quis hoc exemplum omnibus numeris explere velit, dicendum erit: *τελα-*
C *μῶνος μὲν ἐγεννήθη Αἴας, καὶ τελαμῶνος ἐγεννήθη τεῦκρος καὶ πηλέως ἐγεννήθη Ἀχιλλεύς.*

Anacreon. *ἱερὸν γάρ ἐστι Φοίβου κιθάρη, δάφνη τρίπους*, *ſacra enim Phœbo ſunt cithara, laurus, tripus.* Oratio hæc explenda eſt, vt prior, repetitione verbi *ἐστὶν* ad ſingulos rectos.

SYLLEPSIS.

SYLLEPSIS eſt, cùm id, quod in oratione deeſt, è proximo aſſumitur, mutato tamen

tamen genere, aut numero, aut casu, aut aliquo è cæteris accidentibus. Hom. παρθενικαί δὲ καὶ ἤΐθεοι ἀταλὰ φρονέοντες, *virgines & iuuenes teneri.* πενία καὶ πλοῦτος ἀναγκαῖα τῷ βίῳ. Theodoret. *paupertas & diuitiæ necessaria sunt vitæ.* Ἄλοχοι δὲ νήπια τέκνα εἵαται ἐν μεγάροις ποτιδέγμεναι, Hom. *vxores & liberi sedent in ædibus expectantes.* ἀὴρ καὶ ὕδωρ καθ' ἑαυτὰ τῇ φύσει λευκά, Aristot. *aër & aqua suapte natura alba sunt.* αἱ δυναστεῖαι, καὶ ὁ πλοῦτος, διὰ τὴν τιμήν ἐστιν αἱρετά. Arist. *potestas & diuitiæ propter honorem expetendæ sunt.* ἐλπὶς καὶ φόβος ἐν φίλοις ἀξιόπιστα. Brutus epist. *Spes & metus in amicis sunt fide digna.*

ANNOTAT.

In his similibusq; exemplis vt oratio suis numeris plena sit, necessariò genus & numerus mutanda erunt, παρθενικαὶ ἀπαλὰ φρονέουσαι, tenere virgines, καὶ ἤϊθεοι ἀπαλὰ φρονέοντες. ἀὴρ καθ' ἑαυτὸν τῇ φύσει λευκός ἐστι, καὶ ὕδωρ καθ' ἑαυτὸ τῇ φύσει λευκόν ἐστι. *Et sic de cæteris.*

PROLEPSIS.

PROLEPSIS est cùm dictio aliqua totum significans præcessit, quæ rursum in partibus intelligitur neq; explicatur, ὁμοπάτριοι πολλάκις ἐκ μιᾶς γαστρὸς, ὁ μὲν ἄρσην, ἡ δὲ

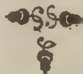
A θήλεια γίνονται. Lucian. *Sæpenumero ex eodem patre, eademq́ matre nascuntur alter masculus, altera fœmina.* τῶν δὲ γυπῶν δύω ἐστὶν εἴδη ὁ μὲν μικρὸς, ὁ δὲ μείζων. Arist. *Vulturũ duæ sunt species, alius quidem paruus, alius verò maior.* ἔχουσιν ὁ μὲν αἴσθησιν, ὁ δὲ ἐπιστήμην. Aristot. *Habent alter sensum, alter scientiam.*

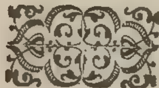
B

ANNOTAT.

In his exemplis dictio totũ significans est ὁμοπάτρειοι, *partes* ἄρσην καὶ θήλεια, *vbi rursus* ὁμοπάτρειος ἄρσην, ὁμοπάτρειος θήλεια, *dicendum erit, si orationem velis integram efficere; quod etiam in altero exemplo faciendum est,* ὁ μὲν ἔχει αἴσθησιν, ὁ δὲ ἐπιστήμην.

Et hic finis sit Syntaxeos. Nam quæ orationem inornatam & obscuram reddunt vt Cacophaton, Tautologia, macrologia, Pleonasmi, hyperbata cum suis speciebus, studiosus adolescens apud Emmanuelem accuratè explicata C *reperiet, cumq́ à Græcis nihil omnino differant, non est quod hîc inutiliter repetantur.*

EXER-

EXERCITATIO GRAMMATICA

In

PRIMAM CONCIONEM D. IOANNIS CHRYSOSTOMI

De

ORATIONE.

EPIGRAMMA

IN ORATIONEM D. CHRYSOST.

DE PRECATIONE.

T penetret nubes ORATIO, *& ardua vincat*
Sidera, remigij pennipotentis eget.
Nam nisi vis grauidam leuet in sublime volucris
Instar plumbati sidit in ima globi.
Ecquid opus sumptu? quid opus sudore? paratu
Sunt faciles alæ, tu modò, lector, eme.
Quæris vbi prostent? Aureo Chrysostomus ore
Monstrat & est tanti venditor ipse boni.
Perdius & pernox hunc vnum volue, reuolue,
Vnus pro multis, nobilis auctor, erit.
Hic sermo, hic precibus Numen superare docebit,
Hic Graij eloquij suppeditabit opes.

PRÆ-

in Græcis repererit, verba reponat, ipſamqúe quoad licet, compoſitionem demonſtret, & quo Græca oratio diſcrimine à Latina diſcrepet, perſpicuè oſtendat. Quare prudenter quoq; & vtiliter facere cēſendi ſunt illi Græcarum diſciplinarum Magiſtri, qui auctores Græcos ſuis auditoribus ad verbum prius interpretantur, quàm Latinam, & ab helleniſmis nonnihil abeuntem interpretationem adferant. Spero autem hoc auctarium ad Græcas noſtras Inſtitutiones adiectum, gratum acceptumq́; fore adoleſcentibus, qui Græcas Muſas amant, quos rogatos velim, vt aliquando pro me quoque id faciant, ad quod in hac ſua oratione diuus CHRYSOSTOMVS tam diſertè ac piè nos cohortatur.

ΙΩΑΝΝΟΥ

A

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ ΛΟΓΟΣ ά.

Ἀμφοτέρων ἕνεκα προσήκει τοὺς τοῦ θεοῦ θερά-
B ποντας μακαρίζειν καὶ θαυμάζειν, ὅτι τὴν ἐλπίδα
τῆς σωτηρίας ἐν ταῖς ἁγίαις εἶχον εὐχαῖς, καὶ ὅτι
γραφῇ φυλάξαντες τοὺς ὕμνους, καὶ τὰς λατρείας,
ἃς τῷ θεῷ σὺν χαρᾷ καὶ φόβῳ προσέφερον, καὶ εἰς
ἡμᾶς διέδωκαν τὸν ἑαυτῶν θησαυρὸν, ἵνα πρὸς τὸν
οἰκεῖον ζῆλον πᾶν τὸ ἐπιγινόμενον ἐπισπάσασθαι δυ-
νηθῶσιν.

C

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI DE SACRIS PRECIBVS,

Oratio prima.

INTERPRETATIO AD VERBVM.

*V*TRORVMQVE *gratia conuenit* Dei *famulos beatificare & admirari, quod spem salutis in sanctis habuerunt precibus, & quod scripto custodientes hymnos & cultus,*

cultus, quos Deo cum gaudio & timore adferebant, & ad A
nos transmiserunt suum thesaurum, vt ad proprium Zelum omnem posteritatem trahere possent.

INTERPRETATIO IACOBI PONTANI.

DVABVS de caussis æquum est beatos pronuntiare, & admiratione afficere Dei seruos; quando & salutis suæ fiduciam in diuinis precationibus posuerunt, & hymnos atque cultus, B quos æterno Numini adhibere cum exultatione ac tremore consueuerant, literis custoditos, ad nos velut thesaurum suum transmittentes, posteritatem omnem ad imitationem sui conuertere studuerunt.

Ἀμφοτέρων, *Genit. plural. mascul. est* ἀμφότερος, *fœm.* ἀμφοτέρα, *neut.* ἀμφότερον, *vt* ὁ λόγος, *39. a.* ἡ μοῦσα, *36. a.* τὸ ξύλον, *39. b.* vterque, vtraque, vtrum- C que, *hinc verbum* ἀμφοτερίζω, in vtramque partem inclino. ὁ καὶ ἡ ἀμφοτεροδέξιος, ambidexter.

ἕνεκα, *aduerb.* propter, gratiâ, caussâ, *regit genitiuum, 129. b. poëticè* εἵνεκα, οὕνεκα, ὥνεκα.

προσήκει, conuenit, par est, decet, *verbum impersonale, de quo 303. Porrò vt à Latinis personalibus,* conuenio, competo, confero, conduco, *& similibus formantur impersonalia,* conuenit, competit, confert, conducit, *sic à Græco personali* προσήκω, attineo,

A tineo, pertineo, *formatur impersonale* προσήκει, cõuenit, *quod D. Chrysostomus in hac oratione sæpe repetit. Componitur* προσήκω *à præposit.* πρὸς *&* ἥκω, venio, *secundæ coniugationis barytonæ, fut.* ἥξω. *qua notione vsurpatur etiam* ἵκω, *fut.* ἵξω, *à quo sumit sua tempora* ἱκνοῦμαι. *vide 342. c. participium verbi* προσήκει, *est* προσῆκον, decorum, id quod decet, officium, κατὰ τὸ προσῆκον, vt decet, vt par est. παρὰ τὸ προσῆκον, præter decorum. τὸ προσῆκον ἡμῖν ποιεῖν, facere
B quod nostri est officij.

τοὺς, *articulus præpositiuus masculin. accusat. pluralis, 15. c.*

τοῦ, *itidem articulus masculin. genit. singul. 15. c.*

θεοῦ, *genit. sing.* ὁ θεὸς, Deus. *vt* ὁ λόγος, θεὰ, Dea, *vt* ἡ μοῦσα.

θεράποντας, *accusat. plural. quintæ simpl.* ὁ θερά-
C πων, famulus, minister, *interdum* cultor, *vt* θεράπων μουσῶν, cultor Musarum. *genit.* τοῦ θεράποντος, *hinc fœmin.* θεράπαινα, famula, *&* θεραπαινὶς, τῆς θεραπαινίδος. *98. a.*

μακαρίζειν, *infinit. à* μακαρίζω, *quartæ coniugat. baryt.* beatum prædico, beatifico. *fut.* μακαρίσω, *156. c. Atticè* μακαριῶ, *Aorist. 1.* ἐμακάρισα. *præter. act.* μεμακάρικα. *paß.* μεμακάρισμαι. *hinc* μακαρισμὸς. *274. a. b.* beatitudo. ὀκτὼ μακαρισμοὶ, octo beatitudines. ὁ καὶ ἡ μάκαρ *seu* μάκαρς, beatus, τοῦ μάκαρος. *49. b. seu* μάκαρτος.

μάκαρτος. 55. a. ἡ μακαριότης, beatitudo, τῆς μακαριότητος. 52. b. A

Porrò quod Græci in verbis quibusdam repetunt primam consonantem præsentis cum augmento, vt τύπτω, τέτυφα, μακαρίζω, μεμακάρικα, *id Latini etiam in nonnullis obseruant, vt in his, præter cætera;* curro, cucurri, pungo, pupugi, tundo, tutudi, tondeo, totõdi, mordeo, momordi, spondeo, spopondi, posco, poposci, *& interdum mutatis vocalibus præsentis;* cado, cecidi, cædo, cecidi. *Imo prisci Latini more Græcorum repetitionem istam per e faciebant,* memordi, pepugi, spepondi, cecurri, peposci. *Vide Emmanuelem in Schol. verb. init. Hinc illa apud Poëtas,* tetuli, tetulissem, *pro* tuli, tulissem. B

καὶ, &, *coniunctio copulatiua, nusquam non obuia.*

θαυμάζειν, *infinit. præsens. quartæ baryt. à* θαυμάζω, miror, admiror. *fut.* θαυμάσω. *Aor. 1.* ἐθαύμασα. *præterit. act.* τεθαύμακα, *mutato* θ *præsentis in tenuem* τ. *141. a.* τὸ θαῦμα, τοῦ θαύματος, mirum, admiratio, *44. c.* ἡ θαυμασιότης, admirabilitas. ὁ θαυμαστὸς, admirabilis. *Regit autem* θαυμάζω, *genitiuum. 70. c. Sed hîc & aliâs sæpe accusatiuum.* C

ὅτι, quòd, *coniunctio.*

τὴν, *articul. fœm. præposit.*

ἐλπίδα, *accusat. singul. à Recto* ἡ ἐλπὶς, τῆς ἐλπίδος, Spes, *quintæ simpl. accusat. exit in* α, τὴν ἐλπίδα.

A δια. 56. c. ἐλπίζω, ſpero. ἀπελπίζω, deſpero. ὁ καὶ ἡ εὐελπις, εὐέλπιδ☉, qui bene ſperat, bona ſpe fretus.

σωτηρίας, *genit. ſingul. ſecundæ ſimpl. deſinit in ας, quia Rectus* ἡ σωτηρία, ſalus, *in α purum exit*, 36. *b. c.* ὁ σωτὴρ, ſaluator. τοῦ σωτῆρ☉. 50. *a. vocat.* ὦ σῶτερ. 61. *a. verbum eſt* σώζω, ſeruo, ſaluo. *de quo infra.* σῶστρον, pretium conſeruationis & ſaluationis, *ſicut* λύ-

B τρον, pretium liberationis.

ἐν, in, *præpoſitio*, 308. *a. regit datiuum* 142. *a. b.*

ἁγίαις, *dat. plural. ſecundæ ſimpl.* ὁ ἅγι☉, ἡ ἁγία, τὸ ἅγιον, ſanctus, *fœmin. deſinit in α, quia maſculinũ exit in* ος *purum.* 92. *c.* ἁγιάζω, ſanctifico, *quartæ barytonorum*; ἡ ἁγιότης ſanctitas, τῆς ἁγιότητ☉. 52. *b.*

εἶχον, *Aoriſt. 2. vel imperf. à verbo* ἔχω, habeo, *de quo* 341. *c. Augetur per* ει, *vt & alia nonnulla verba*,

C 129. *a.*

εὐχαῖς, *Dat. plural. vt* τιμαῖς, *Rectus* ἡ εὐχὴ, oratio, precatio, votum. εὔχομαι, oro, opto, εὐκτὸς, εὐκταῖ☉, optabilis. εὐκτήριον, ſacrarium, oratorium, locus ad precandum deſtinatus.

γραφῇ, *Dat. ſingul. vt* τιμῇ, ἡ γραφὴ, ſcriptura, ἁγία γραφὴ, ſacra ſcriptura. γράφω, ſcribo. *fut.* γράψω, ſcribam. *primæ baryt. præterit. act. & med.* γέγραφα, *inde ablato augmento & α in η mutato, fit* γραφὴ, *nam & à præterito medio formantur verbalia.* 276. *b.*

φυλάξαντες,

φυλάξαντες, *Aorist. 1. particip. à* φυλάττω, seruo, A
custodio, *quartæ baryt. fut.* φυλάξω. *Aorist. 1.* ἐφύλαξα. *præterit. act.* πεφύλαχα. *paß.* πεφύλαγμαι. *Hinc* φύλαγμα. *274. a.* id quod custoditur. ὁ φύλαξ, τοῦ φύλακος. *48. a.* custos. ἡ φυλακὴ, carcer, custodia, *communiter dicitur* φυλάσσω, *sed Attici* σ *in* τ *mutant. 29. b. 121. b.*

ὕμνους, *vt* τοὺς λόγους, *tertiæ simplicium*, ὁ ὕμνος. hymnus, laus, celebratio. *quæ hymni sit natura* B *& finitio explicat Pontanus noster lib. 2. Institut. poëtic. cap. 31.* ὑμνέω, laudo, celebro, *fut.* ὑμνήσω, *vt* φιλέω, φιλήσω. *203. b.*

λατρείας, *accusat. plural. secundæ simpl.* ἡ λατρεία, *quod hic* cultum diuinum, soliq́ue Deo debitum *significat, quæ notio frequens est apud Theologos, quamuis generali significatu idem sit quod* seruitus. *verbum* λατρεύω, seruio. *sextæ barytonæ. fut.* λατρεύσω. *122. c.* C
ὁ λάτρης, famulus, seruus, cultor. *primæ simpl.* ἡ λάτρεις, λάτρειος, famula, cultrix, *secundæ contractorum.*

σὺν, *præposit. 308. a. regit datiuum. 143. Atticè* ξύν. *29. a. b.*

χαρᾷ, *Dat. singul. secundæ simpl.* ἡ χαρὰ, gaudium. χαίρω, gaudeo, *de quo in Inuest. Themat. præterit. med.* κέχαρα. *hinc* χαρά. *nam à præterito media fiunt etiam verbalia in* α.

φόβῳ, *Datiuus sing. tertiæ simpl.* ὁ φόβος, timor,

 metus,

A metus. φοβέομαι, timeo, metuo. *fut. med.* φοβήσομαι. φοβερὸς, terribilis, metuendus.

προσέφερον, *Imperfect. à* προσφέρω, adfero. *compositum à* πρὸς *&* φέρω, fero. *de quo vide 284. c. & in themat. Inuestig.* ἡ προσφορὰ, oblatio. ὁ καὶ ἡ πρόσφορος, commodus, aptus, vtilis. προσφόρως, commodè, vtiliter.

εἰς, in, *præposit. 308. a. regit accusat. 143. b. c. hîc significat Ad.* εἰς ἡμᾶς, ad nos. *dicitur etiam* ἐς, *ibid.*

B ἡμᾶς, *accusat. plural. à nominatiuo* ἐγώ. *111. b.*

διέδωκαν, *Aor. 1. act. à* διαδίδωμι, distribuo, transmitto, trado. οἱ ἅγιοι πατέρες διέδωκαν εἰς ἡμᾶς τοῦτο τὸ δόγμα. Sancti patres tradiderunt nobis, *vel*, transmiserunt ad nos hoc dogma. *Est autem tertiæ coniugationis verborum in* μι, *& componitur ex præpositione* διὰ, *cuius sunt variæ significationes tam intra quàm extra compositionem. 145. a. b. & à verbo* δί-
C δωμι, do. *257. c. fut.* δώσω. διαδώσω. *Aorist. 1.* ἔδωκα, διέδωκα, *per* κ, *149. a. 257. c. hinc* διάδοσις, traditio, quæ per manus fit.

ἑαυτῶν, *Genit. plural. pronomen composit. caret nominatiuo singul. in genitiuo* ἑαυτοῦ, ἀυτοῦ, *in plurali* ἑαυτῶν, *&* σφῶν ἀυτῶν, *estque omnium personarum, vt habes 117. c. 118. a.*

θησαυρὸν, *vt* τὸν λόγον. ὁ θησαυρὸς, thesaurus, θησαυρίζω, thesaurizo, thesauros colligo.

ἵνα, vt, *coniunctio. 307. c.*

πρὸς,

πρὸς, ad, *præpoſit. 308. a. Quos caſus regat, & qua* A
ſignificatione, vide in Syntaxi 148. b. c.

οἰκεῖον, *vt* τὸν λόγον, *Rectus,* ὁ οἰκεῖος, domeſticus, familiaris, *adiectiuum ab* οἶκος, domus. *hic ſignificat* proprium, ſuum, vt poſteros ad ſuum ſeu proprium zelum ſeu ardorem incitarent.

ζῆλον, *vt* τὸν λόγον. ὁ ζῆλος, zelus, æmulatio, ζηλόω, *vt* δηλόω, *226. c.* æmulor, ſuſpicio. *futur.* ζηλώσω. *Aoriſt. 1.* ἐζήλωσα. *Accipitur in bonam & in malam* B
partem, vt & zelus, *quæ vox aliquando inuidiam ſignificat.* ὁ ζηλωτὸς, æmulandus, ſuſpiciendus, inuidendus. *formatur* ζηλωτὸς *à tertia perſona præteriti paſſ.* ἐζήλωμαι, ἐζήλωσαι, ἐζήλωται, *vide 275. a. b.*

πᾶν, omne, *generis neutri,* πᾶς, παντὸς, πᾶσα, πᾶν, *50. c. 94. b. compoſita* ἅπας, σύμπας, omnis, vniuerſus.

ἐπιγινόμενον, *particip. præſent. temp. ab* ἐπιγίγνομαι C
ſeu ἐπιγίνομαι, *quaſi dicas,* poſtnaſcor *ſeu* ſupernaſcor, poſtea exiſto. *vnde* οἱ ἐπιγινόμενοι, poſt nati *ſeu* poſteri. *Et* τὸ ἐπιγινόμενον, quod poſtea naſcitur, *vno verbo,* poſteri *ſeu* poſteritas, *vſurpant enim Græci concreta neutra pro abſtractis,* τὸ νέον, *pro* ἡ νεότης, iuuentus. τὸ εὐσεβὲς *pro* ἡ εὐσέβεια, pietas, *& id genus alia, de quibus in Syntaxi. 45. a. b. Componitur verbum illud ex præpoſitione* ἐπὶ *&* γίγνομαι *ſeu* γίνομαι, *de quo 338. b. c.*

ἐπιστάσασθαι, *Aor. 1. infinit. verbi med. vt* τύψασθαι,

A σθαι, ab ἐπισπάω, attraho, torqueo, circumuoluo, componitur ab ἐπὶ & σπάω. 2 0 6. a. *futur.* σπάσω. *Aorist.* 1. ἔσπασα, ἔσπακα, ἔσπασμαι. *hinc* σπασμός. *Aorist.* 2. ἔσπον, *habet enim hunc Aoristum. vide.* 206.

δυνηθῶσι, *tertia persona Aorist.* 1. *paß. coniunctiui modi, à deponenti verbo* δύναμαι, possum, valeo, *secundæ coniugationis verborum in* μι, *fit autem tempus illud quasi à* δυνάω, δυνήσω, δεδύνηκα, δεδύνημαι. *Ao-*
B *rist.* 1. *valdè vsitatus*, ἐδυνήθην *seu* ἠδυνήθην, potui, valui. *Aorist.* 1. *coniunct.* ἐὰν δυνηθῶ, *vt* τυφθῶ, si valuero. *plur.* ἐὰν δυνηθῶσι, 177. *b. Sunt autem apud Græcos, vt & apud Latinos multa verba terminatione quidem passiua, at significatione actiua; & ex his vnum etiam est* δύναμαι, *cuius verbale;* ἡ δύναμις, τῆς δυνάμεως, potentia, virtus. ὁ δυνάστης, Dynasta, Princeps.

Διαβαίνειν γὰρ προσήκει τὸν τῶν διδασκάλων
C ἐπὶ τοὺς ὁμιλοῦντας τρόπον, καὶ τοὺς τῶν προφητῶν μαθητὰς, μιμητὰς προσήκει φαίνεσθαι τῆς ἐκείνων δικαιοσύνης, ἵνα πάντα τὸν χρόνον ταῖς προσευχαῖς καὶ τῇ τοῦ θεοῦ λατρείᾳ συζῶμεν, τοῦτο ζωὴν, τοῦτο ὑγείαν καὶ πλοῦτον, τοῦτο πέρας ἀγαθῶν εἶναι νομίζοντες τὸ προσεύχεσθαι τῷ θεῷ μετὰ καθαρᾶς καὶ ἀδιαφθόρου ψυχῆς.

TRANSIRE *enim conuenit Præceptorum ad discipulos mores, & Prophetarum discipulos, imitatores conuenit apparere illorum iustitiæ, vt omni tempore orationibus,*

nibus, & Dei seruitio, & meditationi conuiuamus, hoc vitam, hoc sanitatem, hoc diuitias, hoc terminum bonorum esse arbitrantes orare Deum cum pura & incorrupta anima. A

MAGISTRORVM namque mores par est in eos immigrare, qui cum illis cõsuetudine coniunguntur, Prophetarumq; discipulos eorundem iustitiam æmulari, vt quàm longum est æuum nostrum, ad preces factitandas, colẽdumque Deum, & ad pietatis exercitationem castis atque incorruptis mẽtibus incumbentes, hanc adeo vitam, hanc incolumitatem, hasce diuitias nostras, hoc extremum bonorum arbitremur. B

διαβαίνειν, *Infinit. præsens à* διαβαίνω, transeo, pertranseo, *compositum ex* διὰ *&* βαίνω, vado. *fut.* βήσω, *à* βάω, διαβήσω. *præterit. act.* βέβηκα, διαβέβηκα, transij, peruasi, *de quo in Grammat. 283.c.337.c.* C

γὰρ, enim, *coniunctio.*

τὸν τῶν διδασκάλων τρόπον. *Inter articulum & dictionem, cum qua articulus construitur, eleganter interiiciunt Græci dictionem aliam cum suo articulo, vt in allato exemplo vides; & in hoc:* τὰ τῶν φίλων κοινὰ, amicorum omnia communia, *pro,* τὰ κοινὰ τῶν φίλων. τοὺς τῶν φίλων παῖδας, amicorum liberos, *pro,* τοὺς παῖδας τῶν φίλων. *similia passim in omnibus auctoribus occurrunt, & in hac ipsa Chrysostomi oratione.*

A διδασκάλων, *Genit. plural.* ὁ διδάσκαλος, doctor, *à* διδάσκω, doceo. ἡ διδασκαλία, doctrina. τὸ δίδακτρον, merces, quæ doctori penditur.

ἐπὶ, *præposit. varia habet significata, & varios casus regit. 152.b.c.*

ὁμιλοῦντας, *Accusat. plural. particip. præsent. temp. ab* ὁμιλέω, versor, conuersor, consuetudinem habeo. *futur.* ὁμιλήσω, *præterit. act.* ὡμίληκα. *Hinc* ὁμιλία,
B conuersatio, consuetudo, congressus, colloquium, *quod nomen transtulit etiam vsus ad conciones & orationes in conuentibus recitari solitas, vnde homiliæ SS. Patrum.* ὁμιλεῖν τῷ διδασκάλῳ, versari & agere cum præceptore. *Nam verba conuersandi datiuum regunt. 86.c.* ὁ ὁμιλητὴς, discipulus, familiaris.

τρόπον, ὁ τρόπος, *tertiæ simpl. significat* morem *seu* mores, *à* τρέπω, verto, muto, *primæ coniugat. baryt. præter. med.* τέτροπα, *nam disyllaba, quæ in futu-*
C *ro habent* ε, *mutant illud in præterito medio in* ο, *vt habes 193.c. hinc verbale* τροπὴ, conuersio, *&* ὁ τρόπος, mos, *& latinè,* tropus *apud Grammaticos & Rhetores.*

προφητῶν, *Genit. plural. primæ simplic.* ὁ προφήτης, Propheta, *vocatiuo* ὦ προφῆτα, *33.a. fit à* πρόφημι, prædico, prophetizo, *compos. ex* πρὸ *&* φημὶ, *de quo 302.b.* ἡ προφῆτις, τῆς προφήτιδος, fœmina fatidica, prophetissa. *formantur enim à masculinis substantiuis etiam fœminina substantiua. 96.c.*

μαθητὰς,

μαθητὰς, *Accuſat. plural. primæ ſimpl.* ὁ μαθητὴς, A
diſcipulus, *à* μανθάνω, diſco, *vt latinè* diſcipulus *à* diſco. *de* μαθάνω. *278.a. 344.a.*

μιμητὰς, *Accuſat. plural. primæ ſimpl.* ὁ μιμητὴς, imitator, *à verbo* μιμέομαι, imitor, *primæ coniugat. circumflex. quod accuſatiuum regit. 87.c. Hinc latinè mimus, pantomimus,* hiſtrio, geſticulator, omniumque ridiculus imitator. ἡ μίμησις, τῆς μιμήσεως, imitatio. ἡ μιμὼ, τῆς μιμόος, μιμοῦς, *quartæ declinat.* B
contract. ſimia; *Appellatur hoc nomine, quod actiones hominis imitetur.*

φαίνεσθαι, *Infinit. præſens, paſſ. vocis vel mediæ, à* φαίνομαι, videor, appareo. *actiu. eſt* φαίνω, *cuius varia ſunt ſignificata; fut.* φανῶ. *121.c. præterit. act.* πέφαγκα, *144.b. paſſ.* πέφαμμαι, *175.b.*

ἐκείνων, *Genit. plural. vt* τῶν λόγων, ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο, ille, *pronomen demonſtratiuum. 116.b.* C

δικαιοσύνης, *vt* τῆς τιμῆς, ἡ δικαιοσύνη, iuſtitia. ὁ δίκαιος, ἡ δικαία, τὸ δίκαιον, iuſtus. *comparatiuus.* ὁ δικαιότερος, ἡ δικαιοτέρα, τὸ δικαιότερον. *per* ο, *non per* ω. *103.b.*

χρόνον, ὁ χρόνος, tempus. *tertiæ ſimpl.* ὁ χρονικὸς, temporalis, ad tempus pertinens. τὰ χρονικὰ, *libri, vbi annotatur quo tempore quidque geſtum ſit.*

προσευχαῖς, *vt* τιμαῖς, *Dat. plural.* ἡ προσευχὴ, *idem quod* εὐχὴ, oratio, precatio.

A μελέτη, *vt* τιμῆ, ἡ μελέτη, meditatio, cura, exercitatio, ſtudium. *Tritum eſt illud vnius ex ſeptem Sapientibus.* μελέτη τὸ πᾶν, exercitatio eſt omnia. μελετάω, meditor. *vt* τιμάω. *216. fut.* μελετήσω.

συζῶμεν, *præſent. temp. coniunct. modi à verbo* συζάω, *ex* σὺν *&* ζάω, viuo, *ad verbum*; conuiuo, ſimul viuo. *fut.* ζήσω, συζήσω. *Aoriſt. 1.* ἔζησα, συνέζησα. *vide 225. c. Quomodo mutetur præpoſitio* σὺν *in compoſitione,*

B *inuenies 134. c. conſtruitur autem verbum* συζῶμεν *hîc cum datiuo vi præpoſitionis. 88. b. Porro vt Græci in compoſitione ſuas præpoſitiones variè mutant, ita & Latini ſuas, hinc* colligo, colludo, corrado, *pro*, conligo, &c. comedo, combibo, compono, *pro*, conedo, &c. traiicio, trano, trado, *pro*, transiicio. pelluceo, *pro*, perluceo, immitto, illigo, *pro*, inmitto, &c. offundo, *pro*, obfundo, accurro, affero, *& ſic in cæteris.*

C τοῦτο, *pronomen demonſtratiuum.* οὗτος, αὕτη, τοῦτο, hic, hæc, hoc, *115. c.*

ζωὴν, ἡ ζωή, vita, *ſecundæ ſimpl.*

ὑγείαν, *vt* τὴν μοῦσαν, ἡ ὑγεία, ſanitas. *dicitur etiam* ὑγίεια. ὁ καὶ ἡ ὑγιὴς, καὶ τὸ ὑγιὲς, ſanus. *Accuſat.* τὸν ὑγιᾶ. *68. a.* ὑγιαίνω, ſanus ſum, *quintæ coniugat. baryt.*

πλοῦτον, *vt* τὸν λόγον. ὁ πλοῦτος, diuitiæ. πλουτέω, diues ſum. *fut.* πλουτήσω, *vt* φιλέω, φιλήσω. ὁ πλούσιος, diues.

diues.

diues. πλουσίως, opulenter, abundè. ὁ πλοῦτος, Plu- A
tus, Deus diuitiarum. *item*, diuitiæ.

πέρας, finis, terminus, *generis neutri; vt* τὸ κρέας, *quintæ declinat. contractor.* τοῦ πέρατος, πέραος, πέρως.

ἀγαθῶν, *vt* τῶν ξύλων. τὸ ἀγαθὸν, bonum. ὁ ἀγαθὸς, bonus. *comparat.* ἀρείων, βελτίων. *104.a.b.*

εἶναι, *Infinitiu. præsens ab* εἰμὶ, sum, *quod habes 286.a.*

B

νομίζοντες, *particip. præsent. temp. à* νομίζω, puto, arbitror. *quartæ coniugat. baryt. fut.* νομίσω. *Atticè* νομιῶ. *156.c. præterit.* νενόμικα. *paß.* νενόμισμαι. *Hinc* νόμισμα, numisma, *quod Princeps aut Magistratus arbitrio ita cusum sit & signatum.*

τὸ προσεύχεσθαι, *Infinitiuus cum articulo supplet vicem nominis. 6.b.c. Nam* τὸ προσεύχεσθαι *idem est ac* ἡ προσευχὴ, oratio. *Componitur à* πρὸς *&* εὔχομαι, oro, precor. *fut. med.* εὔξομαι. *imperfect.* εὐχόμην. *Atticè* ηὐχόμην, *mutant enim Attici* ευ *in* ηυ. *130.c. Regit autem* προσεύχομαι, *vt & simplex* εὔχομαι *datiuum. 91.b.* εὔχου τῷ θεῷ ὑπὲρ ἐμοῦ, precare Deum pro me. C

μετὰ, *Præposit. 308.a. variam habet significationem & constructionem. 245.c.*

καθαρᾶς, *Genit. singul. secundæ simpl.* ὁ καθαρὸς, purus, ἡ καθαρὰ, *non* καθαρὴ. *92.c.* τὸ καθαρόν.

ἀδιαφθόρου, *vt* τοῦ λόγου, ὁ καὶ ἡ ἀδιάφθορος, καὶ τὸ

A ἀδιάφθορον, incorruptus. *Sub vna terminatione comprehendit duo genera, quippe compositum. 93. b. c. imò decompositũ, ex priuatiua particula α, & διὰ, & φθόρος,* corruptio. *verbum est φθείρω, quintæ coniugat. baryt.* διαφθείρω, corrumpo. *fut.* φθερῶ. *Aorist. 1.* ἔφθειρα. *præterit. act.* ἔφθαρκα. *præterit. med.* ἔφθορα. *Hinc* φθορὰ, *&* φθόρος. *&* ὁ καὶ ἡ ἀδιάφθορος.

ψυχῆς, ἡ ψυχὴ, anima. *secundæ simplic.* ὁ ψυχικὸς, animalis.

B

ὥσπερ γὰρ τῷ σώματι φῶς, ἥλιος, οὕτω ψυχῇ, προσευχή. εἰ οὖν τυφλῷ ζημία, τὸ μὴ ὁρᾶν τὸν ἥλιον, πόση ζημία χριστιανῷ, τὸ μὴ προσεύχεσθαι συνεχῶς, καὶ διὰ τῆς εὐχῆς τὸ τοῦ χριστοῦ φῶς εἰς τὴν ψυχὴν εἰσάγειν; καί τοι τίς οὐκ ἂν ἐκπλαγείη καὶ θαυμάσειε τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν, ἣν εἰς ἡμᾶς ἐπιδείκνυται, τοσαύτην τιμὴν ἀνθρώποις χαρι-
C *ζόμενος, ὡς καὶ προσευχῆς ἀξιῶσαι καὶ ὁμιλίας τῆς ἑαυτοῦ; θεῷ γὰρ ὡς ἀληθῶς λαλοῦμεν τῷ καιρῷ τῆς προσευχῆς, δι᾽ ἧς καὶ τοῖς ἀγγέλοις συναπτόμεθα, καὶ τὴν πρὸς τὰ ἄλογα, κοινωνίαν πολὺ φαινόμεθα διαφεύγοντες.*

QVEMADMODVM *enim corpori lux, Sol, (est) sic animæ ratio. Si igitur cæco, pœna, non videre Solem, quanta pœna Christiano (erit) non orare aßiduè, & per orationem Christi lumen in animam inducere? Atqui quis non obstupescat & admiretur Dei humanitatem, quam*

quam in nos oſtendit, tantum honorem hominibus donans, vt & oratione dignetur (illos) & conuerſatione ſua. Deo enim verè loquimur tempore orationis, per quam & Angelis copulamur, & illam ad irrationalia communionem multum videmur effugientes. A

ETENIM perinde vt Sol iſte luminibus ſuis corpora, ita animos ſuo quodam lumine veſtit oratio. Quare ſi oculis capto ſupplicium eſt, Solem videre non poſſe, quanto tandem grauius malum homini Chriſtiano non precari aſsiduè, & ita CHRISTI luce vacantem circumferre animum, fore putabimus? Bonitas porro Dei, cùm genus humanum tanta gloria impertiuit, vt ab eo adorari, vtq; ſecum habere commercium velit, quem noſtrùm, quæſo, in admirationem ſtuporemque non coniiciat? Omnino enim cum Deo loquimur, quoties nos precibus dedimus. qua item ratione à natura belluarum longius recedentes, Angelis exæquamur. B C

ὥσπερ, quemadmodum, *aduerb.*

σώματι, τὸ σῶμα, τοῦ σώματος, corpus. *quintæ simplic.* ὁ σωματικὸς, corporeus.

φῶς, *Gen. neutri*, τοῦ φωτὸς, lux, lumen, *quintæ simpl.*

ἥλιος, *vt* ὁ λόγος, Sol, ἡλιακὸς, ſolaris, *quod adiectiuum infrà occurrit.*

οὕτω,

A οὕτω, ſic, *aduerb. ſequenti vocali additur* σ, οὕτως, *quamuis id non ſemper obſeruetur.*

εἰ, *Coniunctio, à qua nata videtur latina*, ſi, *leui ſpiritu in* s *mutato.*

οὖν, igitur, *coniunctio.*

τυφλῷ, *vt* τῷ λόγῳ. ὁ τυφλὸς, cæcus. ἡ τυφλότης, cæcitas. τυφλόω, excæco, *vt* δηλόω. ἡ τύφλωσις, excæcatio.

B ζημία, mulcta, pœna, *ſecundæ ſimplicium.*

τὸ μὴ ὁρᾷν, *iterum ſubit infinitiuus cum articulo vicem nominis.*

μὴ, *aduerb. negandi*, non.

ὁρᾷν, *infinit. præſens, vt* τιμᾷν, ὁράω, video, ὁράσω, ὥρακα, ἑώρακα, *quare præponatur* ε *habes 141.c.*

πόση, *fœmin. à* πόσος, quantus? *interrogatiuè.*

C συνεχῶς, *aduerb.* continuè, aſſiduè. *Adiectiuum* ὁ καὶ ἡ συνεχὴς, καὶ τὸ συνεχὲς, continuus, *primæ contractorum.* ἡ συνέχεια, continuatio, connexio.

διὰ, *cum genitiuo ſignificat* per. *145.a.*

εἰσάγειν, *infinit. præſens, ab* εἰσάγω, introduco, *componitur ex prepoſit.* εἰς *&* ἄγω. *fut.* ἄξω, *Aor. 2.* ἦγον, *& epentheſi* ἤγαγον. *vide 333.a.b.*

τίς, τί, quis, quæ, quid *ſeu* quod. *interrogatiuum & infinitum*, aliquis, aliqua, aliquod. *hic interrogatio eſt, quintæ ſimplicium. de quo 53.b.*

οὐκ, *aduerbium negandi.* οὐκ *dicitur, ſi ſequatur vocalis,*

talis, vt hic, aut diphthongus ου, *si sequatur consonans, caretq; accentu, si non accipiat ab enclitica.* A

ἂν, *vocula hæc multi vsus & nitoris est in Græca lingua, de qua lege cap. 16. Grammaticæ, & cap. 19. Syntax.*

ἐκπλαγείη, *Aorist. 2. optat. modi, verbi pass. ab* ἐκπλήττομαι *vel* ἐκπλήσσομαι, obstupesco, attonitus sum, stupore percellor. *Actiuum est* ἐκπλήσσω, percello, perterrefacio. *compositum ab* ἐκ & πλήττω, *quart. coniugat. futur.* πλήξω, ἐκπλήξω. *Aorist. 1.* ἐξέπληξα. *Aor. 2.* ἔπλαγον, *η mutato in α. 151. a.* ἐξέπλαγον, *habetq; characteristicam γ. Aorist. 2. pass.* ἐπλάγην, ἐξεπλάγην. *Aorist. 2. optat.* πλαγείην, ἐκπλαγείην, ἐκπλαγείης, ἐκπλαγείη. B

Φιλανθρωπίαν, *secundæ simplic.* ἡ φιλανθρωπία, humanitas. ὁ καὶ ἡ φιλάνθρωπος, humanus. φιλανθρώπως, humaniter.

ἣν, *art. postpos.* ὅς, ἥ, ὅ, *de quo 18. a. b.*

ἐπιδείκνυται, *præsent. temp. indicat. modi, verbi pass. seu medij, ab* ἐπιδείκνυμι, ostendo. ἐπιδείκνυμαι, *idem, vel passiuè,* ostendor. *compositum ab* ἐπὶ & δείκνυμι, *quartæ coniugat. verborum in* μι, *quod sua tempora sumit à* δεικνύω & δείκω, *vide 265. a. b. 339. b. Hinc* ἐπίδειξις, demonstratio. ἐπιδεικτικὸς λόγος, oratio demonstratiua. C

τοσαύτην, *vt* τὴν τιμήν. τοσοῦτος, tantus, τοσαύτη, tanta. τοσοῦτο, tantum. *116. c. Neutrum non habet* ν. *38. c.*

τιμὴν,

A τιμὴν, ἡ τιμὴ, honor, *secundæ simpl.* τιμάω, honoro. ὁ καὶ ἡ τίμιος, honorandus, pretiosus, *nam* τιμὴ, pretium *quoq; & valorem rei significat.*

χαριζόμενος, *particip. præsent. temp. verb. med. à* χαρίζομαι, dono, largior, gratificor, rem gratam facio. *futur. med.* χαρίσομαι. *particip. paß.* κεχαρισμένος, gratus, acceptus, *vnde tritum illud Homeri,* ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ, meo chare animo. τὸ χάρισμα, donum.

B ὡς, *Regit hîc infinitiuum*, ὡς ἀξιῶσαι, *ad verbum,* vt dignari, *pro,* ὡς ἀξιώσῃ, *vel* ἀξιώσηται. *133. a. b.*

ἀξιῶσαι, *Aorist. 1. infinit. vt* δηλῶσαι, *à verbo* ἀξιόω, dignor, dignum censeo, *item* puto, existimo. *priori significatione construitur cum genitiuo. 79. a. paßiuum,* ἀξιόομαι, dignus censeor, dignor, *paßiuè, vt illud Virgilij:*

Coniugio Anchisa Veneris dignate superbo.

C ἡ ἀξία, dignitas. κατ' ἀξίαν, pro dignitate. ὁ ἄξιος, dignus, ἀξία, ἄξιον. *Regit genitiuum. 49. b. c.* τὸ ἀξίωμα. dignitas, dignatio, *& apud Philosophos axioma,* pronunciatum certum, & euidens, & exploratę veritatis. ἀξίως, dignè.

τῆς, *art. fœm. præpos. hic adhibetur maioris emphasis gratia, plenius enim & sonantius est* ὁμιλίας τῆς ἑαυτοῦ, *quàm* τῆς ὁμιλίας ἑαυτοῦ.

ἀληθῶς, verè, *aduerb.* ὁ καὶ ἡ ἀληθὴς, τὸ ἀληθές. *67. a.* verus. ἡ ἀλήθεια, veritas. ἀληθεύω, verax sum.

λαλοῦμεν,

λαλοῦμεν, *vt* φιλοῦμεν, *præsent. temp. indicat. modi,* A
à λαλέω, loquor. λαλήσω, λελάληκα. ὁ λάλος, loquax. λαλίστερος, λαλίστατος, *105. b. Regit hîc datiuum.*

καιρῷ, *Dat. singul. tertiæ simpl.* ὁ καιρὸς, tempus, opportunitas. ἄκαιρος, importunus. εὔκαιρος, opportunus. εὐκαιρία, opportunitas.

ἀγγέλοις, *vt* τοῖς λόγοις, ὁ ἄγγελος, Angelus, nuncius, *à verbo* ἀγγέλλω, nuncio, *quintæ coniugat.* B
baryt. fut. ἀγγελῶ. *Aor. 1.* ἤγγειλα. *compositum* εὐαγγέλλω, annuntio, bonum nuntium fero. εὐαγγέλιον, Euangelium, bonum nūtium, *item*, merces quæ ob bonum nuntium datur.

συναπτόμεθα, *paß. præsens, indicat. modi, vt* τυπτόμεθα, *a* συνάπτομαι, coniungor, nector, hæreo, *à* σὺν *&* ἅπτομαι, tango, hæreo, adhæresco. *Actiuum* ἅπτω, *primæ coniugat. baryt. hinc* ἁφὴ, tactus, nexus, C
connexio. ὁ ἁπτὸς, tactilis, τὸ ἁπτὸν, tactile.

ἄλογα, *vt* τὰ ξύλα, ὁ ἄλογος, rationis expers. ἄλογον ζῶον, animal ratione carens. ἀλογία, imprudentia.

κοινωνίαν, *vt* τὴν μοῦσαν, ἡ κοινωνία, communio, participatio. ὁ κοινωνὸς, particeps. κοινωνὸς τοῦ θράσους, socius audaciæ. κοινωνέω, particeps sum, *tertiæ coniugat. circumflexorum. Regit genitiuum, vt solent nomina & verba participandi. 72. b.*

πολὺ, *hîc supplet vicem aduerbij, aliâs nomen ge-*

neris

A *neris neutri. Mascul.* ὁ πολὺς, *fœmin.* ἡ πολλὴ, *neutr.* τὸ πολύ. *87.a. comparat.* ὁ καὶ ἡ πλείων, καὶ τὸ πλεῖον, *superlat.* πλεῖστος, πλείστη, πλεῖστον. *105.a.*

Φαινόμεθα, *præsent. temp. vt* τυπτόμεθα, *indicat. modi, à* φαίνω *seu* φαίνομαι, *de quo iam suprà.*

διαφεύγοντες, *particip. præsent. temp. à* διαφεύγω, effugio, *compositum à* διὰ *&* φεύγω, fugio. *Secundæ coniugat. baryt. fut.* φεύξω, *à præterit. medio* πέφευγα, *fit* φυγὴ, fuga. *276.c.*

B

Ἀγγέλων γὰρ ἔργον ἡ προσευχὴ, ὑπεραίρουσα καὶ τὴν ἐκείνων ἀξίαν, εἴπερ κρεῖττόν ἐστι τῆς ἀγγέλων ἀξίας τῷ θεῷ διαλέγεσθαι. ἀλλ' ὅμως ὅτι γε κρεῖττόν ἐστι, αὐτοὶ διδάσκουσι ἡμᾶς, σὺν πολλῷ μὲν φόβῳ τὰς εὐχὰς προσφέροντες, παρέχοντες δὲ ἡμῖν εἰδέναι καὶ μανθάνειν, ὅτι προσήκει τῷ θεῷ προσιόντας σὺν χαρᾷ καὶ φόβῳ τοῦτο ποιεῖν; φόβῳ μὲν,
C δεδοικότας μὴ τῆς προσευχῆς, ἀνάξιοι φανῶμεν, χαρᾶς δὲ μεστοὺς γινομένους ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς τιμῆς ὅτι τοσαύτης καὶ τοιαύτης προνοίας τὸ θνητὸν ἠξιώθη γένος, ὡς καὶ θείας ἀπολαύειν ὁμιλίας συνεχῶς, δι' ἧς καὶ τὸ θνητοὶ εἶναι καὶ πρόσκαιροι διαφεύγομεν, φύσει μὲν ὄντες θνητοὶ, τῇ δὲ πρὸς θεὸν ὁμιλίᾳ πρὸς ἀθάνατον ζωὴν μεταβαίνοντες.

Angelorum enim opus oratio transcendens & ipsorum dignitatem, siquidem melius est Angelorum digntiate Deo colloqui. Attamen quod melius sit, ipsimet docent

docent nos, cum multo quidem timore orationes adferen- A
tes. præbentes verò nobis scire & discere, quod par est Deo
accedentes cum gaudio & timore hoc facere; timore qui-
dem, veriti ne appareamus indigni orationis, pleni verò
gaudij facti, ob magnitudinem honoris, quod tanta & ta-
li prouidentia mortale dignatum sit genus, vt & diuina
frueretur conuersationis assiduè, per quam mortales esse
& caduci effugimus, natura quidem existentes mortales,
conuersatione verò cum Deo ad immortalem vitam tran- B
seuntes.

ANGELORVM enim munus & officium est
oratio, quæ ipsa illorum quoque præstantiam
vincit, si colloqui cum Deo præclarius quid-
dam, quàm pro Angelorum dignitate censen-
dum est. Quod quidē ita esse, iidem illi nos do-
cent, multo enim cum timore comprecantes, e-
xemploque nos monentes, vt cum lætitia, tre-
moreq; ad supremam Maiestatem accedendum
existimemus. Cum tremore, dum veremur, ne C
parum digni videamur, qui à Deo quidpiam ro-
gitemus; cum lætitia verò ingenti, ob honoris
collati amplitudinem; Tanta siquidem ac tali
cura dignati sumus, vt vel diuina communione
continenter frueremur: vnde in mancipio atq;
nexu mortis esse definimus, pro natura quidem
caduci, pro familiaritate autem illa, cum con-
ditore immortales ac sempiternæ cuiusdam vi-
tæ participes.

A ἔργον, *vt τὸ ξύλον*, opus, officium, munus.

ὑπεραίρουσα, *particip. fœmin. præsent. temp. ab* ὑπεραίρω, extollo, effero, *item*, supero, excello. *Simplex est* αἴρω, tollo, *quintæ coniugat. barytonor. de quo 334. c.*

εἴπερ, Si, *coniunctio. addi solet vocula* περ *aliis in compositione;* ὅσπερ, ἥπερ, ὅπερ, qui, quæ, quod. *18. c. per omnes numeros & casus.*

B κρεῖττον, *comparat. gen. neutr. ab* ἀγαθὸς, *Atticè pro* κρεῖσσον, melius, ὁ κρείσσων, melior, *104. b. Cõstruitur cum genitiuo, vt & alia nomina comparatiua. 59. c.*

διαλέγεσθαι, *Infinit. præsen. à* διαλέγομαι, *hîc* colloquor, loquor, *aliás*, dissero, disputo. *Componitur ex* διὰ *&* λέγομαι, *cuius actiuum:* λέγω, dico, *secundæ barytonorum.* λέξω, λέλεχα, λέλεγμαι, λέλεξαι, *hinc* λέξις, dictio. *274. c.* λέλεκται, διαλέλεκται, *à quo* διάλεκτος, διαλεκτικὸς, διαλεκτικὴ, διαλεκτικὸν, *& La-*
C *tinè Dialectica*, ars disserendi. *Construitur hîc cum Datiuo,* loqui Deo, *seu* colloqui Deo; *pro*, colloqui cum Deo.

ἀλλ᾽ ὅμως, sed tamen, ἀλλὰ *&* ὅμως, *abiicitur α per apostrophum. 10. c.*

ὅτι κρεῖττόν ἐστι, *ad verbũ;* quod melius est. *Nam* ὅτι *vsitatè iungitur cum indicatiuo.* ἐστι *tertia persona præsentis ab* εἰμὶ. *Reiicit suum accentum in vltimam verbi præcedentis, quia est encliticũ, habetq́ ante se vocabulum properispomenon. 325. a.*

διδάσκουσι

διδάσκουσι, *præsens, vt* τύπτουσι, *à* διδάσκω, do- A
ceo.*vide 340.a.*

σὺν πολλῷ φόβῳ, *nota Datiuis instrumenti aut modi frequenter à Græcis præponi præpositionem* σὺν, *quod Latini raro faciunt. 113.c.*

προσφέροντες, *particip. præsent. temp. à* προσφέρω, *de quo suprà.*

παρέχοντες, *particip.præsen.temp. à* παρέχω, præbeo, porrigo. *à* παρὰ *&* ἔχω. *abiicit præpositio suum* B
α. *de* ἔχω, *ad cuius normam inflectitur* παρέχω, *vide 341. c. ab hoc descendit parochus, quasi* præbitor, largitor. *& parochia.*

εἰδέναι, *infinit. præsen. vt* τιθέναι, *ab* εἴδημι, ſcio, noui, *quod formatur ab* εἰδέω. *sine reduplicatione, vt solent quadam verba in* μι. *233.b.c. Ab eodem sumit quoq; sua tempora, vt &* εἴδω, *de quo 340.c. A Græco* εἰδέω, *venit latinum,* video. τὸ εἶδος, forma, ſpecies, *à videndo, seu* ἀπὸ τοῦ εἰδεῖν. vt ſpecies, *à speciendo, seu aspiciendo.* εἰδικὸς, ſpecialis. εἰδύλλιον, Idyllium. *cuiusmodi* C
scripsit Theocritus & Ausonius.

μανθάνειν, *Infinit. præsens à* μανθάνω, diſco, *de quo iam superius, et generatim de verbis in* ανω. *vnde fiant, & vnde sua tempora sumant, vide cap.18. Grammat.*

προσιόντας, *accusat.plural.*accedentes.*particip. præsent.temp.vel Aor.2. à* πρόσειμι, accedo.*composit. à* πρὸς *&* εἶμι, vado, *quod verbum inuenies 290.a.b.Regit datiuum.*

A ποιεῖν, *Infitit. præſens, vt* φιλεῖν, *a* ποιέω, facio, *primæ circumflexorum. fut.* ποιήσω, πεποίηκα, πεποίημαι, *hinc* τὸ ποίημα, poëma. πεποίησαι, *hinc* ποίησις, poëſis. πεποίηται. *hinc* ποιητὴς, poëta, factor, creator.

δεδοικότας, *particip. præterit. temp. verbi medij, à* δείδω, timeo, *præterit. med.* δέδοικα, *nam* ει *mutatur in* οι *particip.* ὁ δεδοικὼς, τοῦ δεδοικότος, ἡ δεδοικυῖα, τὸ δεδοικός. *339.c.*

B ἀνάξιοι, *vt* οἱ λόγοι, ὁ ἀνάξιος, indignus. *Regit genitiuum. 49.c.*

φανῶμεν, *Aor. 2. paß. Coniunct. modi, à* φαίνω. *ſeu* φαίνομαι, videor, appareo. *Aor. 2.* ἔφανον. *paß.* ἐφάνην. *Coniunct.* ἐὰν φανῶ, *plural.* ἐὰν φανῶμεν.

μεστοὺς, *vt* τοὺς λόγους, ὁ μεστὸς, plenus, ἡ μεστὴ, τὸ μεστόν. *Habet genitiuum, quippe nomen copiæ. 50. a. b.*

C γινομένους, *particip. præſent. temp. à* γίνομαι, *ſeu* γίγνομαι. *338. b. c.*

ἐπὶ τῷ μεγέθει. Super magnitudine. *qua ſignificatione* ἐπὶ *datiuo iungatur, habes in Syntaxi, 152. b. c.*

τὸ μέγεθος, magnitudo, *vt* τὸ τεῖχος, *primæ declinat. contractorum.* ὁ μέγας, magnus, ἡ μεγάλη, τὸ μέγα. *86. b. c. comparat.* ὁ καὶ ἡ μείζων. *105. a.*

τοιαύτης, *vt* τῆς τιμῆς, τοιοῦτος, τοιαύτη, τοιοῦτο, *neutrum ſine* ν. *38. c.*

προνοίας,

προνοίας, *Genit. singul secun. simp.* ἡ πρόνοια, cura, prouidentia. *nam verbalia à nomine* νοῦς, *sunt proparoxytona*, εὔνοια, beneuolentia. ἔννοια, notio, intelligentia. ἄνοια, stultitia. διάνοια, mens, intellectus. A

τὸ θνητὸν, mortale. ὁ θνητὸς, mortalis. οἱ θνητοὶ, mortales. *significat hæc vox absolutè hominem à mortalitate, venitq́ à* θνήσκω, morior. *præterit. act.* τέθνηκα, *paß.* τέθνημαι, τέθνησαι, τέθνηται. hinc θνητός. *342. a.b.* B

ἠξιώθη, *Aor. 1. paß. ab* ἀξιόομαι, dignus habeor, *de quo superius. præteri. perfect.* ἠξίωμαι, ἠξίωσαι, ἠξίωται. *hinc* ἠξιώθην, ἠξιώθης, ἠξιώθη. *fut. 1.* ἀξιωθήσομαι. *Regit genit. vtpote verbum dignandi, seu æstimandi.* ἠξιώθη μεγάλης τιμῆς, dignus habitus est magno honore.

γένος, *vt* τὸ τεῖχος, genus. γενικὸς, generalis. γενικῶς, generaliter.

θείας, *Gen. singul. secundæ simpl.* ὁ θεῖος, diuinus. C
ἡ θεία τὸ θεῖον.

ἀπολαύειν, *Infin. præsens, ab* ἀπολαύω, fruor, *augetur in medio,* ἀπέλαυον, *&* ἀπήλαυον *136. c. Habet genit. & interdum alios casus. 79. c. 92. b. c.*

εἶναι, *Infin. ab* εἰμὶ, sum. *286. a.*

πρόσκαιροι, *vt* οἱ λόγοι, ὁ καὶ ἡ πρόσκαιρος, temporarius, caducus, fluxus.

διαφεύγομεν, *vt* τύπτομεν, *à* διαφεύγω, effugio. *de quo supra.*

A φύσει, *Dat. sing. secundæ contract.* ἡ φύσις, natura, *à* φύω, nascor, φῦμι, *idem.* φυσικὸς, naturalis. φυσικὴ ἐπιστήμη, physica scientia.

ὄντες, *Particip. præsen. plural. num.* ὁ ὤν, qui est, τοῦ ὄντος, ἡ οὖσα, τὸ ὄν, *ab* εἰμί. παρὼν, præsens. παρόντες, præsentes, ἀπόντες, absentes. *289.c.*

ἀθάνατον, ὁ καὶ ἡ ἀθάνατος, immortalis, *ex particula priuante* α, *&* θάνατος, mors. θανατόω, mortem
B adfero, occido. *tertiæ circumflex.* θανατηφόρος, lethalis, mortiferus.

μεταβαίνοντες, *particip. præsent. temp. à* μεταβαίνω, *ex* μετὰ *&* βαίνω, *de quo suprà.* ἡ μετάβασις. transitio.

Ἀνάγκη γὰρ τὸν ὁμιλοῦντα θεῷ, καὶ κρείττονα γενέσθαι θανάτου, καὶ πάσης διαφθορᾶς, καὶ ὥσπερ ἀνάγκη πᾶσα τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος ἀπολαύοντα διαφεύγειν τὸ σκότος, οὕτως ἀνάγκη πᾶσα τὸν θείας
C ὁμιλίας ἀπολαύοντα, μηκέτι εἶναι θνητόν. αὐτὸ γὰρ τὸ τῆς τιμῆς μέγεθος, πρὸς ἀθανασίαν ἡμᾶς μεθίστησιν. εἰ γὰρ τοὺς βασιλεῖ διαλεγομένους, καὶ τῆς παρ' ἐκείνου τιμῆς ἀπολαύοντας, ἀμήχανον εἶναι πένητας, πολλῷ μᾶλλον ἀδύνατον τοὺς τῷ θεῷ προσευχομένους καὶ λαλοῦντας θνητὰς ἔχειν ψυχάς. θάνατος γὰρ ψυχῆς, ἀσέβεια, καὶ βίος παράνομος, οὐκοῦν καὶ ζωὴ ψυχῆς ἡ τοῦ θεοῦ λατρεία, καὶ βίος ὁ ταύτῃ πρέπων.

NECESSE

NECESSE enim eſt conuerſantem Deo, & melio- A
rem fieri morte, & omni corruptione, & quemadmodum omnis neceßitas (eſt) ſolari radio fruentem effugere tenebras, ſic neceßitas omnis (eſt) diuina conuerſatione perfruentem, non amplius eſſe mortalem. Ipſa enim honoris magnitudo ad immortalitatem nos transfert: ſi enim Regi colloquentes, et qui ab ipſo (eſt) honore fruentes, impoſſibile (eſt) eſſe pauperes: multo magis impoßibile (eſt) Deo ſupplicantes & loquentes mortales habere animas, mors B
enim animæ impietas, & vita iniqua. Igitur & vita animæ Dei ſeruitus (erit) & vita huic conueniens.

NECESSARIVM quippe eſt, cum eo verſantem & à morte inuictum, & quibuſcunque rebus pereuntibus maiorem euadere. Atque vt is quem ſolis radij colluſtrant, non poteſt tenebris circumfundi, ſic qui cum cœleſti parente eſt aſsiduus, hunc nõ amplius mortalem oportet numerari, quandoquidem huius magnitu- C
do decoris æternitatẽ nobis muneratur. Quod ſi cum Imperatore ſermones conferre ſolitos, & ab eo honorificè tractatos, nullo modo cum egeſtate videmus conflictari, qui tandem fieri poterit, vt Deo ſupplicantes, & cum eo verba miſcentes, animas letho obnoxias poſsideant, quarum peſtis & interitus eſt impietas & flagitium: contrà autem vita, Dei cultus, & cum hoc conſpirans atque conſentiens morum ſanctimonia.

A Ἀνάγκη, *vt* τιμὴ, necessitas. ἀναγκαῖος, necessarius. ἀναγκαίως, necessariò. ἀναγκαῖα τοῦ βίου, necessaria ad victum. ἀναγκαιότης, necessitudo & propinquitas generis.

ὁμιλοῦντα, *vt* φιλοῦντα, *ab* ὁμιλέω, *de quo supra.*

γενέσθαι, *Aor. 2. infinit. verbi medij, vt* τυπέσθαι, *à* γίνομαι. *338.c. Est autem obseruanda forma illa loquendi;* κρείττων θανάτου, melior, *id est*, fortior & superior

B morte. *62.b.*

πάσης, *vt* τῆς τιμῆς, πᾶσα.

διαφθορᾶς, *Gen. secundæ simpl.* ἡ διαφθορὰ, corruptio, *à* διαφθείρω, corrumpo, *de quo supra.*

ἀκτῖνος, *Genit. singul. quintæ simpl.* ἡ ἀκτὶν, radius. *47.b.53.b.*

σκότος, *vt* τὸ τεῖχος, σκοτεινὸς, tenebricosus.

οὕτως ἀνάγκη πᾶσα, *subintelligitur verbum* ἐστὶ, *ad*

C *verbum:* Sic omnis necessitas est. *6.a.b.*

μηκέτι, *aduerb.* non amplius. οὐκέτι. *interponitur κ euphoniæ gratia, durum enim esset* μηέτι.

ἀθανασίαν, *secũ. simp.* ἡ ἀθανασία, immortalitas.

μεθίστησι, *præsent. temp. indic. modi, tert. personæ, à* μεθίστημι, *compos. ex* μετὰ *&* ἵστημι. *249.c. idemq; est quod* transfero, transmuto. *inde* μετάστασις, translatio. *fut.* μεταστήσω. *Aor. 1.* μετέστησα. *Aor. 2.* μετέστην.

ἀμήχανον, impossibile, *vt* τὸ ξύλον. ὁ καὶ ἡ ἀμήχανος, cui nihil suppetit ad aliquid agendum.

Item,

Item, inexpugnabilis. ἡ ἀμηχανία, consilij inopia. A ἀμηχανέω, consilij inops sum, nescio quid facto sit opus.

πένητας, *Accusat. plural. quint. simpl.* ὁ πένης, πένητος, pauper, qui victum labore quærit. *fæm.* πένησσα, paupercula. *98. b.*

πολλῷ μᾶλλον, multò magis. *adduntur comparatiuis particulæ intendentes significationem. 62. c. Est autem* μᾶλλον *aduerb. comparat. gradus*, μάλα, valde, B μᾶλλον, magis μάλιστα, maximè. *306. b.*

ἀδύνατον, *vt* τὸ ξύλον, ὁ καὶ ἡ ἀδύνατος, impossibilis, impotens. ἀδύνατος τοῦτο ποιεῖν, impotens ad hoc faciendum. ἔργον ἀδύνατον, opus impossibile. δυνατὸς, potens, possibilis.

ἀσέβεια, *secundæ simpl.* ὁ καὶ ἡ ἀσεβὴς, impius, καὶ τὸ ἀσεβές. ὁ καὶ ἡ εὐσεβὴς, pius, καὶ τὸ εὐσεβές. ἡ εὐσέβεια, pietas. *98. c.* εὐσεβέω, pius sum. ἀσεβέω, impius sum. C

βίος, *vt* ὁ λόγος, vita, victus, *apud Poëtas*; βίοτος. βιόω, viuo. *fut.* βιώσω, *vide 338. a.* κατ' ἀρετὴν βιοῦν, secundum virtutem viuere.

παράνομος, ὁ καὶ ἡ, iniquus, contra legem agens. ἡ παρανομία, iniquitas, iniustitia. παρανόμως, iniquè, iniustè. παρανομέω, præuaricor, contra leges facio.

οὐκοῦν, *aliquando interrogatiuè vsurpatur, pro*, nonne, atqui, profectò, enimuerò. *Hîc pro* itaq;, ergo.

A *πρέπων, particip. masculin. à πρέπω, primæ coniugationis barytonorum,* decorus, *seu* cóspicuus sum. *Hinc impersonale πρέπει,* decet. *τὸ πρέπον, τοῦ πρέποντος,* decens, decorum. *Construitur hîc πρέπον cum Datiuo. βίος ταύτῃ πρέπων,* vita huic, *nempe, diuino cultui,* competens. *Nam & πρέπει datiuum habet, πρέπει σοι τοῦτο.* Hoc te decet.

Βίον δὲ ὅσιον, καὶ τῇ τοῦ θεοῦ λατρείᾳ πρέποντα,
B *προσευχὴ συνάγει, καὶ θησαυρίζει θαυμαστῶς ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς. εἴτε γὰρ παρθενίας τις ἐραστὴς, εἴτε τὴν ἐν γάμῳ σωφροσύνην τιμᾷν ἐσπουδακὼς, εἴτε κρατεῖν ὀργῆς, καὶ πρᾳότητι συζῆν, εἴτε φθόνου καθαρεύειν, εἴτε ἄλλο τι τῶν προσηκόντων ποιεῖν, προσευχῆς ἡγουμένης καὶ προλεαινούσης τὴν τοιαύτην ὁδὸν τοῦ βίου, εὐχερῆ τε καὶ ῥᾴδιον ἕξει τὸν τῆς εὐσεβείας δρόμον.*

C *VITAM verò sanctam & Dei seruitio competentem oratio adfert, & thesauriZat mirabiliter animabus nostris. Siue enim virginitatis quis amator, siue illam, quæ in nuptiis, temperantiam honorare conatus (sit) siue superare iram, & conuiuere mansuetudini, siue inuidiam expurgare, siue quid aliud conuenientium facere (velit) oratione praeunte, & complanante talem viam vitæ, promptum & facilem habebit pietatis cursum.*

QVAM eius conciliatrix oratio tanquam thesaurum in animis nostris admirabiliter cõstruit:

ſtruit: ſiue enim virginitatis ac pudicitiæ ſtudio A
duceris; ſiue præfinitam coniugibus temperantiam tenere deſideras, ſiue iracundiam compeſcere, & cum manſuetudine rationes habere concupiſcis; ſiue inuidentiam eiicere, ſiue aliud quodcunq; honeſtum efficere moliris, hac vna præeunte, & huiuſmodi tramitem prius complanante, expeditum vtique & facile pietatis curriculum es ingreſſurus.

ὅσιον, vt τὸν λόγον, ὁ ὅσιος, ſanctus, ἡ ὁσία, τὸ ὅσιον. B
ἀνόσιος, impius. ὁσιότης, ſanctitas, τῆς ὁσιότητος.

συνάγει, tertiæ perſonæ indic. modi, à συνάγω, colligo, conduco, in vnum contraho, *hîc* confert, comparat. *compoſitum à* σὺν *&* ἄγω, *de quo ſuperius.* ἡ σύναξις, τῆς συνάξεως, conuentus, collectio, congregatio.

θησαυρίζει, tertiæ perſonæ, quartæ coniugat. indicat. modi. à θησαυρίζω, theſaurum colligo. C

ἡμετέραις, vt τιμαῖς, ἡμέτερος, noſter, *pronomen poſſeßiuum.*

παρθενίας, ἡ παρθενία, virginitas. ἡ παρθένος, virgo. ὁ παρθενὼν, τοῦ παρθενῶνος, locus in quo ſeruantur virgines, monaſterium virginum. *Dicitur etiam* ὁ παρθενεὼν, παρθενεύω, virginitatem colo, profiteor. παρθένειος, παρθένιος, *&* παρθενικὸς, virginalis, virgineus.

τις, amiſit accentum. Eſt enim infinitum & encliticum.

A *cum.327.c. Nec tamen præcedens dictio παρθενίας recipit accentum, quia est paroxytona. 325.b.*

ἐραστὴς ὁ, *primæ simpl. ab* ἐράω, amo, ἐράσω, ἤρακα, ἤρασμαι, ἤρασαι, ἤρασται. *Hinc* ἐραστὴς, *iuxta regulam formandorum verbalium à tertia perfecti paßiui.*

γάμῳ, *tertiæ simpl.* ὁ γάμος, nuptiæ. ἄγαμος, cælebs, δίγαμος, τρίγαμος, bigamus, trigamus. γαμέω, vxorem duco. *338.b.*

B σωφροσύνην, *secundæ simplic.* ἡ σωφροσύνη, temperantia. ὁ καὶ ἡ σώφρων, τοῦ σώφρονος, temperans.

τιμᾶν, *Infin. præsens, à* τιμάω, honoro.

ἐσπουδακὼς, *particip. act. præterit. temp. à* σπουδάζω, studeo, enitor, elaboro. σπουδάσω, ἐσπούδασα, ἐσπούδακα, ἐσπουδακὼς, ἐσπουδακυῖα, ἐσπουδακός. *Non repetitur prima consona præsentis, quia ε incrementum est longum. 139.b.*

C κρατεῖν, *Infinit. præsen. temp. vt* φιλεῖν, *à* κρατέω, vinco, supero, κρατήσω, κεκράτηκα. *Regit genitiuum. 76.c.* τὸ κράτος, vis, potentia.

ὀργῆς, *secundæ simplic.* ἡ ὀργὴ, ira. ὀργίζομαι, irascor.

πραότητι, *Dat. quintæ simpl.* ἡ πραότης, mansuetudo. ὁ πρᾶος, mitis. ὁ πραῢς, ἡ πραεῖα, τὸ πραΰ. *idem.*

συζῆν, *Infinit. præsens. à* συζάω, simul viuo. *de quo suprà.*

φθόνου,

φθόνου, ὁ φθόνος, inuidia, *tertiæ ſimpl.* φθονέω, inuideo, *vt* φιλέω, ὁ φθονερὸς, inuidus. A

καθαρεύειν, *Infin. præſ. à* καθαρεύω, purus ſum. purè me gero. φόνου καθαρεύειν. *Plato*, purgare ſeu mundare ſe à cæde. *Regit genitiuum. 79. b.*

ἄλλο, aliud, *neutrum ſine v.* ἄλλος, ἄλλη. alius, alia. *38. c.*

τῶν προσηκόντων, *Genit. Plural.* τὸ προσῆκον. officium, τοῦ προσήκοντος, *de quo ſuperius.* B

προσευχῆς ἡγουμένης, *vt nos ablatiuo abſoluto, ita Græci genitiuo abſoluto vtuntur. 111 b. c.* ἡγουμένης, *particip. præſent. temp. verbi medij, ab* ἡγέομαι, ἡγοῦμαι, præeo, dux ſum, *item*, exiſtimo. ὁ ἡγεμὼν, τοῦ ἡγεμόνος, dux, præceptor, princeps. ἡγεμονικὸς, principalis.

προλεαινούσης, *particip. præſ. temp. à* προλεαίνω, læuigo, læuo, complano. *compoſit. à præpoſitione* προ *&* λεαίνω, *quaſi dicas:* prælæuigo. *dicitur etiam* λειαίνω. *eadem ſignificatione. Et eſt quintæ coniugat. barytonor. fut.* λεανῶ, προλεανῶ. *particip.* προλεαίνων, προλεαίνουσα, προλεαῖνον. ὁ λεῖος, læuis, non aſper. τὸ λεῖον, læuor, læuitas. ἡ λειότης, τῆς λειότητος. *idem.* C

τὴν ὁδὸν, *tertiæ ſimpl.* ἡ ὁδὸς, via. ὁδεύω, iter facio. ὁδηγὸς, dux viæ. ὁδηγέω, ducem viæ me præbeo.

A εὐχερῆ, ὁ καὶ ἡ εὐχερὴς, καὶ τὸ εὐχερὲς, facilis, obuius. εὐχερὴς πόνος, labor facilis. εὐχέρεια, facilitas.

ῥᾴδιον, ὁ ῥᾴδιος, facilis. *comparat.* ῥᾴων, *superlat.* ῥᾷστος. *105.b.*

ἕξει, *fut. ab* ἔχω, habeo. *156.b.*

δρόμον, ὁ δρόμος, cursus. ὁ δρομεὺς, τοῦ δρομέως, cursor.

B οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι τοὺς αἰτοῦντας παρὰ τοῦ θεοῦ σωφροσύνην, καὶ δικαιοσύνην, καὶ πρᾳότητα καὶ χρηστότητα, μὴ τυγχάνειν τῆς εὐχῆς. αἰτεῖτε γάρ, φησί, καὶ δοθήσεται ὑμῖν. ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε. κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν, λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν, εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι, ἀνοιγήσεται. καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν. τίς ἐστί, φησι, ἐξ ὑμῶν, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον
C ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ ἐὰν ἰχθῦν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν οὐράνιος, δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

N O N E N I M *est, non est petentes à Deo temperantiam, & iustitiam, & mansuetudinem, & bonitatem, non consequi orationem, petite enim, dicit, & dabitur vobis, quærite & inuenietis, pulsate & aperietur vobis, omnis enim petens accipit, & quærens inuenit, &*

pulsanti

pulſanti aperietur. Et alibi iterum; Quis eſt, dicit, ex vo- A
bis, qui, ſi petat filius eius panem, num lapidem dabit illi?
vel ſi piſcem petat, num ſerpentem dabit illi? Si igitur vos
mali exiſtentes, noſtis data bona dare filiis veſtris, quan-
to magis pater veſter cæleſtis dabit Spiritum ſanctum pe-
tentibus ipſum?

HAVD enim poſſunt, haud, inquam, poſſunt
optatis excidere, qui caſtimoniam, iuſtitiam,
lenitatem, benignitatem à Deo petere conſue-
uerunt. Petite, ait, & dabitur vobis; quærite & B
inuenietis; pulſate & aperietur vobis, omnis e-
nim qui petit, accipit, & qui quærit, inuenit, &
pulſanti aperietur. Rurſus alibi. Quis veſtrûm
eſt, quem ſi rogauerit filius panem, nunquid la-
pidem dabit illi? aut ſi petierit piſcem, num
ſerpentem dabit illi? Si ergo vos cùm ſitis ma-
li, noſtis bona data dare filiis veſtris, quantò
magis pater veſter cæleſtis dabit Spiritum bo- C
num petentibus ſe?

οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι. *Repetitio, quaſi dicas,* non po-
teſt fieri, non poteſt fieri. γάρ *habet accẽtum acutum*
ob encliticam ſequentem. 326. a. & ἔστι *poſt* οὐκ *habet ac-*
centum im prima. 326. c.

αἰτοῦντας, *particip. præſent. temp. accuſat. caſus, ab*
αἰτέω, peto, αἰτήσω, ᾔτησα *mutatur* αι *in* η. *127. c.* ἡ αἴτη-
σις, petitio.

παρὰ, *conſtruitur hîc cùm genitiuo, variaſq; signi-*
ficationes habet. 105. a. b.

χρηστότητα,

A χρηστότητα, ἡ χρηστότης, bonitas. *quintæ simplic.* 8 χρηστὸς, bonus.

τυγχάνειν, Infinit. præsens, à τυγχάνω, de quo in Grammat. 347. b. c. iungitur cum genitiuo, cùm sit hic verbum consequendi, τυγχάνειν τῆς εὐχῆς, voti compotem fieri. *71. c.*

αἰτεῖτε, vt φιλεῖτε, ab αἰτέω, peto. *imperatiui modi.*

B *Φησι, à φημὶ, de quo supra, & in Grammat. Et est tertiæ personæ indicatiui modi, præsentis temporis, & caret accentu, quia Encliticum. 324. a.*

δοθήσεται, futur. 1. paß. à δίδομαι, actiuum, δίδωμι, do. *261. c.*

ὑμῖν, Dat. plural. à pronomine σύ. 112. b.

ζητεῖτε, Imperat. modi, vt φιλεῖτε, à ζητέω, quæro.

C *futur. ζητήσω, ἐζήτησα, ἐζήτηκα, ἐζήτημαι. Hinc τὸ ζήτημα,* quæsitum, quæstio. *ἐζήτησαι, hinc ἡ ζήτησις,* quæstio.

εὑρήσετε, fut. 1. act. plural. numeri, ab εὑρίσκω, inuenio, *quod sua tempora sumit ab εὑρέω, 341. b.*

κρούετε, Imperat. modi, præsent. temp. à κρούω, pulso. *fut. κρούσω, Aorist. 1. ἔκρουσα. ἡ κροῦσις,* pulsus, pulsatio.

ἀνοιγήσεται, fut. 2. paß. à verbo ἀνοίγομαι, aperior, *actiuum est ἀνοίγω. 336. c. Aorist. 2. paß. ἀνῴγην,* apertus

pertus ſum. *hinc futur. 2.* ἀνοιγήσομαι, ἀνοιγήσῃ, ἀ- A
νοιγήσεται.

ὁ αἰτῶν, *particip. præſens, vt* ὁ φιλῶν, *ab* αἰτέω.

λαμβάνει, *præſens indicat. modi, à* λαμβάνω, accipio. *fut.* λήψω. *278.a.b.*

ἀλλαχοῦ, *aduerb.* alibi. *vt &* πάλιν, iterum. ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, quem ſi filius panem popoſcerit. *Nam & apud Græcos verba poſcendi duos accuſatiuos admittunt, vt* flagito te nummos, αἰτῶ σε B
ἀργύρειον. *101.b.c.*

λίθον, ὁ λίθος, lapis, *tertiæ ſimplic.* ὁ λίθινος, lapideus.

ἐπιδώσει, *tertia perſona futuri act. ab* ἐπιδίδωμι, *quod hîc eandem habet ſignificationem, quam ſimplex,* do, *aliâs ſignificat* proficere, creſcere, augmentum accipere. *ad verbum,* do inſuper, prætereà do. *Hinc* ἐπίδοσιν λαμβάνειν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. progreſ-
ſum facere in literis. *Et* ἐπιδοῦναι, creſcere, pro- C
ficere.

ἰχθῦν, ὁ ἰχθὺς, *vel* ἰχθῦς, piſcis, τοῦ ἰχθύος. *54.b. accuſatiuus exit in* υ, *& aliquando etiam in* α. *56.b.c.*

ὄφιν, *accuſat. ſecundæ contract.* ὁ ὄφις, ſerpens, τοῦ ὄφεως. *70.c.*

πονηροὶ, ὁ πονηρὸς, malus, improbus, prauus, ἡ πονηρὰ, τὸ πονηρὸν, ἡ πονηρία, malitia.

οἴδατε, *præterit. med. plural. num.* οἶδα, οἶδας, οἶδε, *ab* εἴδω, ſcio, *mutatur* ει *in* οι. *340.c.*

A δόματα, τὸ δόμα, donum, τὸ δῶμα, domus.

διδόναι, *Infinit. præsen. à δίδωμι, do. 260. a.*

τέκνοις, τὸ τέκνον, proles, ſoboles.

ὁ πατὴρ, pater, τοῦ πατέρος, *quintæ ſimpl. 50. a. In quibus caſibus ſubeat ſyncopen, vide 81. b. c.*

οὐράνιος, ὁ καὶ ἡ, ὁ οὐρανὸς, cælum.

δώσει, *fut. act. à δίδωμι,* do. *258. a.*

B πνεῦμα, τὸ, Spiritus, ἀ πνέω, πνεύσω, ſpiro, *vt latinum* ſpiritus *à* ſpiro. ὁ πνευματικὸς, ſpiritualis.

τοιούτοις μὲν λόγοις καὶ τοιαύταις ἐλπίσιν ἐπὶ προσευχὴν παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ τῶν ὅλων κύριος. ἡμᾶς δὲ προσήκει τῷ θεῷ πειθομένους, ἀεὶ ζῆν ἐν ὕμνοις καὶ προσευχαῖς, ἀκριβέστερον τῆς τοῦ θεοῦ λατρείας ἐχομένους, ἢ τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς. οὕτω γὰρ ἡμῖν ὑπάρξειεν ζῆν ἀεὶ τὴν πρέπουσαν ἀνθρώποις
C ζωήν. ὅστις γὰρ οὐ προσεύχεται τῷ θεῷ, οὐδὲ θείας ὁμιλίας ἀπολαύειν ἐπιθυμεῖ συνεχῶς, νεκρός ἐστι καὶ ἄψυχος, καὶ οὐ μετέχει τοῦ φρονεῖν. αὐτὸ γὰρ τοῦτο μέγιστον ἀφροσύνης σημεῖον, τὸ μὴ ἐπίστασθαι τὸ μέγεθος τῆς τιμῆς, μηδὲ ἐρᾶν προσευχῆς, μηδὲ θάνατον ἡγεῖσθαι ψυχῆς, τὸ μὴ προσκυνεῖν τῷ θεῷ.

TALIBVS *ſermonibus & eiuſmodi ſpebus ad orationem cohortatus eſt nos vniuerſorum Dominus. Nos verò conuenit Deo obtemperantes ſemper viuere in hymnis &* oratio-

orationibus, intenſius Dei cultui adhærentes, quàm pro- A
priæ animæ. Sic enim nobis licuerit viuere ſemper compe-
tentem hominibus vitam. Qui enim Deum non orat, ne-
que diuinæ conuerſationis perfrui concupiſcit indeſinen-
ter, mortuus & exanimis (eſt) & non participat (τὸ)
ſapere. Hoc enim ipſum maximum imprudentiæ ſignum
eſt, neſcire magnitudinem honoris, neque amare oratio-
nem, neq; mortem putare animæ non adorare Deum.

HVIVSMODI verbis tantarum rerum ſpe B
oſtentanda vniuerſitatis Dominus ad precati-
onem nos incitauit, quos dictis eius audientes,
nullum non tempus in eo collaudando oran-
doque conſumere, nec tam impensè vitam,
quàm venerationem Numinis amare & cura-
re conuenit. Sic fiet, vti ſemper, quemadmo-
dum nobilitate noſtra dignum eſt, viuamus.
Quiſquis enim precibus ambire Deum cuncta-
tur, neq; ſæpiſsimè collocutionis eius ſuauita- C
tem expetit, is profectò mortuus & inanimus,
& affectæ mentis dicendus eſt, quoniam iſtuc
ipſum, ignorare ſcilicet honoris iſtius præcel-
lentiam, neque vllum precationum ſanctarum
ardorem concipere, neq; exitium animæ repu-
tare Deo vota non facere, ſtoliditatis certiſsi-
mum videtur indicium.

ἐλπίσι, *ad verbum;* ſpebus, *quo nomine vſus eſt la-*
tinus interpres Biblior. 2. Machab. cap. 7. ἡ ἐλπίς, ſpes.

A *παρεκάλεσεν, Aorist. 1. à παρακαλέω,* adhortor, excito, *item*, consolor. *composit. à παρὰ & καλέω. fut. καλήσω vel καλέσω. 204. b. ἡ παράκλησις, τῆς παρακλήσεως,* adhortatio, consolatio. *ὁ παράκλητος,* paracletus, consolator.

τῶν ὅλων, vt τῶν ξύλων. τὸ ὅλον, vniuersum, summa rerum. *ὅλος, ὅλη, ὅλον,* totus.

κύριος, vt ὁ λόγος. κυριεύω, dominor. *ἡ κυριό-*
B *της,* dominatio. *κυριακὸς,* Dominicus. *σῶμα κυριακὸν,* corpus Dominicum.

πειθομένους, particip. præsent. temp. vocis & significationis mediæ, à πείθομαι, pareo, obtempero, *πείθω,* persuadeo. *fut. πείσω. Aorist. 1. ἔπεισα, præterit. πέπεικα, paß. πέπεισμαι. 173. b. præterit. med. πέποιθα. 194. a.*

ἀκριβέστερον, accipitur hîc aduerbialiter, aliâs no-
C *men, vt* maius, minus, *apud Latinos, & est comparatiui gradus. ὁ καὶ ἡ ἀκριβὴς, καὶ τὸ ἀκριβὲς,* accuratus. *ἀκριβέστερος, ἀκριβέστατος. ἡ ἀκρίβεια,* accuratio, diligentia. *ἀκριβῶς,* diligẽter, accuratè. *ἀκριβόω,* accuro, exquisitus sum. *fut. ἀκριβώσω. Aorist. 1. ἠκρίβωσα. vt δηλόω.*

ἐχομένους, particip. præsent. temp. ab ἔχομαι, habeor, possideor. *hic idem est, quod* hæreo, adhæresco, coniunctus sum. *Dicit enim D. Chrysostomus,* Cultui diuino magis & tenacius adhærendum esse,

esse, quàm propriæ animæ. ἕπου ἐχόμενος τῆς χλαμύδος, sequere, prehendens, *seu* tenens chlamydem. ἐχομένως, proximè, contiguè, deinceps. τῆς ἐχομένης ἐλεύσομαι, sequenti die veniam. *Regit genitiuum. 70. c.* A

ὑπάρξειεν, tertia persona. singul. Aoristi Aeolici ab ὑπάρχω, *cuius variæ significationes, significat enim* sum, initium rei do. primus facio aut dico. ὑπάρχω ἀδικίης, *apud Herodot.* iniuriam incipio. *compos. ex* ὑπὸ *&* ἄρχω, incipio, *quasi dicas*, subincipio. *aliquando vsurpatur impersonaliter*, ὑπάρχει, licet, contingit, *vt & hîc*, ὑπάρξειε, licuerit. B

ὅστις, composit. ab ὃς *&* τὶς, ὅστις, ἥτις, ὅ, τι. *53. c.*

ἐπιθυμεῖ, tertia persona indicatiui modi, singular. numeri. ἐπιθυμέω, desidero. *fut.* ἐπιθυμήσω. ἡ ἐπιθυμία, cupiditas, desiderium. ἐπιθυμητικὸς, desideratiuus. C

νεκρὸς, *vt* ὁ λόγος, mortuus, ἐκ τῶν νεκρῶν, à mortuis.

ἄψυχος, ὁ καὶ ἡ, inanimatus, *quasi* ἄνευ ψυχῆς, sine anima.

μετέχει, tertia persona indicatiui modi à μετέχω, particeps sum. *compos. à* μετὰ *&* ἔχω. ἡ μετοχὴ, participium, participatio. *Regit genitiuum. 70. c.* μετέχει τοῦ φρονεῖν, particeps est prudentiæ. *Venit autem infinitiuus ille à* φρονέω, sapio, φρονήσω *vel* φρονέσω, πεφρόνηκα,

A πεφρόνηκα. *paß.* πεφρόνημαι. *hinc* τὸ φρόνημα, prudentia. πεφρόνησαι. *hinc* ἡ φρόνησις, τῆς φρονήσεως, prudentia. (105.a.

μέγιστον, *Superlat.* à μέγας μεγάλη, μέγα, magnus.

ἀφροσύνης, ἡ ἀφροσύνη, imprudentia, ſtultitia. ὁ καὶ ἡ ἄφρων, imprudens, ſtultus. *cui opponitur*, εὔφρων, εὔφρονος, prudens. εὐφροσύνη, prudentia. ἀφρονέω, ſtulteſco. εὐφρονέω, prudens ſum.

B σημεῖον, *vt* τὸ ξύλον, ſignum. σημειόω, *vt* δηλόω, ſigno, noto. σημειώσω. *Aoriſt.1.* ἐσημείωσα.

ἐπίστασθαι, *Infinit. ab* ἐπίσταμαι, ſcio, cognoſco, *de quo vide 302.a.*

ἐρᾶν, *Infinit. ab* ἐράω, amo, *de quo ſuperius.*

ἡγεῖσθαι, *Infinit. præſens, ab* ἡγέομαι, puto, *de quo ſupra.*

προσκυνεῖν, *Infinit. præſens à* προσκυνέω, *vt* φιλέω, C adoro. *fut.* προσκυνήσω, ἡ προσκύνησις, adoratio. *Regit Datiuum. 86.a.*

ὥσπερ γὰρ, οἶμαι, τὸ σῶμα τοῦτο τὸ ἡμέτερον, ψυχῆς μὴ παρούσης, νεκρόν ἐστι, καὶ δυσῶδες, οὕτω ψυχῆς μὴ κινούσης ἑαυτὴν εἰς προσευχὴν, νεκρά ἐστι, καὶ ἀθλία, καὶ δυσώδης. ἀλλὰ μὴν, ὅτι γε θανάτου παντὸς πικρότερον ἡγεῖσθαι προσήκει στερηθῆναι προσευχῆς, διδάσκει καλῶς ἡμᾶς Δανιὴλ, ὁ μέγας προφήτης, μᾶλλον δ᾽ ἑλόμενος ἀποθανεῖν, ἢ τρεῖς ἡμέρας μόνας στερηθῆναι προσευχῆς. οὐ γὰρ ἀ-

σεβῆσαι

σεβῆσαι τούτῳ προσέταξεν ὁ τῶν περσῶν βασιλεὺς, ἀλλὰ τρεῖς ἡμέρας μόνον σκοπούμενος εὑρεῖν. ἄνευ γὰρ τῆς θείας ῥοπῆς, οὐκ ἄν τι τῶν ἀγαθῶν εἰς τὰς ἡμετέρας ἔλθοι ψυχάς. θεοῦ δὲ ῥοπὴ συνεφάπτεται τῶν πόνων ἡμῖν, καὶ τούτους ἐπικουφίζει καλῶς, ἂν ἴδῃ προσευχὴν ἀγαπῶντας καὶ συνεχῶς τοῦ θεοῦ δεομένους, καὶ πάντα ἐκεῖθεν τὰ ἀγαθὰ καταβήσεσθαι προσδοκῶντας. A

QVEMADMODVM enim, puto, corpus hoc nostrum, anima non præsente, mortuum est, & fœtidum; sic anima non mouente seipsam ad orationem, mortua est, & misera, & olida. Cæterum quod omni morte acerbius existimare conueniat priuari oratione, docet pulchrè nos Daniel magnus Propheta, magis eligens mori, quàm tres dies solos oratione priuari. Non enim impium esse huic mandauit Persarum Rex, sed tres dies solùm volens inuenire. Sine enim diuina inclinatione nihil bonorum in nostras venerit animas. Dei verò inclinatio coniungitur cum laboribus nostris, & hos subleuat pulchrè, si viderit orationem diligentes, & aßiduè Deum precantes, & omnia inde bona descensura exspectantes. B C

SANE sicut corpus hoc nostrum discessu animi facto, omni sensu orbatum cum intolerabili odoris fœditate iacet: similiter anima, si semetipsa ad orandum non exsuscitet, ærumnosa, mortua, fœtida reperitur. Cæterùm quouis genere necis amariùs interpre-

A tari oportere interdictum precationis, magnus ille vates Daniel pulchrè docuit, dum interfici maluit, quàm non plus triduum orandi potestate spoliari. Non enim hunc nefarium aliquid designare Persarum Rex iubebat; sed tres tantummodo dies inuenire nitebatur, quibus nihil nisi ab se vno quisquam petere attentaret. Certè absque Dei erga nos inclinatione B nulla pars boni cuiuspiam ad animos nostros peruentura est: quæ in laboribus opitulata nobis, eos superatos, facile reddit, si precum studiosos Deumque votis assiduè fatigantes, indeque bona omnia delapsura confidentes inuenerit.

οἶμαι, puto, arbitror, *contractum ex* οἴομαι, *fut. med.* οἰήσομαι. *344.c.*

C ψυχῆς μὴ παρούσης, *Genitiuus absolutus. 111.b.* Anima non præsente. παρὼν, παρόντος, præsens. παροῦσα, παρὸν, ἀ πάρειμι, adsum. *289.c.*

δυσῶδες, *neutrum*, ὁ καὶ ἡ δυσώδης, olidus, fœtidus, *primæ contractorum.* δυσωδία, fœtor. ὁ καὶ ἡ εὐώδης, καὶ τὸ εὐῶδες, gratum halans odorem. ἡ εὐωδία, gratus, odor. εὔοδμος *seu* εὔοσμος, bene olens. εὐοδμία & εὐοσμία, gratus odor. ὄζω, oleo.

κινούσης, *particip. præsens à* κινέω, *vt* φιλέω, moueo. κινήσω, κεκίνηκα. ἡ κίνησις, motio, κινητικὸς, motiuus.

tiuus. κινητὸς, mobilis. εὐκίνητος, facilè mobilis. A
ἀκίνητος, immobilis.

ἀθλία, ὁ ἄθλιος, miser. ἡ ἀθλία, misera. ἀθλίως, miserè. ἡ ἀθλιότης, miseria.

ἀλλὰ μὴν, at verò, atqui.

πικρότερον, *Comparat. gradus*, ὁ πικρὸς, amarus. ἡ πικρά, τὸ πικρόν. ἡ πικρότης, amarities. πικρῶς, acerbè. πικραίνω *&* πικρόω, amarum reddo.

στερηθῆναι, *Aorist. 1. paß. infinit. modi. à* στερέομαι, B
priuor. *Act.* στερέω, priuo. στερήσω, ἐστέρησα, ἐστέρηκα, ἐστέρημαι, ἐστέρησαι. Hinc στέρησις, priuatio. ἐστέρηται. *Aorist. 1. paß.* ἐστερήθην, *fut. 1.* στερηθήσομαι, *Aorist. 1. infinit.* στερηθῆναι, *vt* τυφθῆναι. *Regit genitiuum. 71. a.*

ἑλόμενος, *Aorist. 2. particip. verbi medij ab* αἱρέω, *seu* αἱρέομαι, eligo. *Aorist. 2. actiu.* εἷλον, *quasi ab* ἕλω, *& augetur per* ει, *129. a. Aorist. 2. med.* εἱλόμην. *Aorist. 2. particip.* ἑλόμενος, ἑλομένη, ἑλόμενον. C
334. b.

ἀποθανεῖν, *Aorist. 2. infinit. ab* ἀποθνήσκω, morior. *compositum ex* ἀπὸ *&* θνήσκω, morior. *Aorist. 2.* ἔθανον. *342. a. b.*

τρεῖς, *plural. numer. Accusatiu. Neutrum* τρία. *108. b.*

ἡμέρας, ἡ ἡμέρα, dies. ἡμέριος *&* ἡμερινὸς, diurnus.

μόνας, ὁ μόνος, Solus, μόνη, μόνον. ἡ μονὰς, μονάδος, vnitas.

A ἀσεβῆσαι, *Aorist.1.infinit. vt* φιλῆσαι, *ab* ἀσεβέω, impius sum.

προσέταξεν, *Aorist.1.actiu.* à προστάττω, mando, *quartæ coniugat. baryt. composit. ex* πρὸς *&* τάττω. ordino. *fut.* προστάξω. *Aorist.1.* προσέταξα. *Aorist.2.* προσέταγον. *præterit. perfect.* προστέταχα. *paß.* προστέταγμαι. *Hinc* πρόσταγμα, mandatum, iussus, imperium. ἡ πρόσταξις, *idem.* προστακτικὸς, imperatiuus.

B περσῶν, *Genit. plural. primæ simpl.* ὁ πέρσης, Persa. *Vocat.* ὦ πέρσα. *33. b.*

βασιλεὺς, Rex. *73. a.* ἡ βασιλεία, regnum. ἡ βασίλεια. Regina. βασίλισσα, *idem. 98. b.c.* βασιλικὸς, regalis. βασιλεύω, regno.

σκοπούμενος, *particip. præsen. verbi medij*, à σκοπέω, considero, circumspicio. σκοπήσω, ἐσκόπησα, *primæ circumflexorum. Hinc illa Latinis vsitata*, sco-

C pus *&* Episcopus, *ab* ἐπισκοπέω, inspicio.

εὑρεῖν, *Aorist.2.infinit. ab* εὑρίσκω, inuenio.

ἄνευ, *aduerbium*, sine, absque. *Regit genitiuum. 129.a.b.*

ῥοπῆς, ἡ ῥοπὴ, *vt* ἡ τιμὴ, momentum, pondus, inclinatio, à ῥέπω, serpo. *primæ coniugat. barytonor. præterit. med.* ἔῤῥοπα. *Hinc venit* ῥοπὴ, *quod propriè de inclinatione lancis dicitur, & postea per metaphoram ad alia quoque transfertur.*

ἔλθοι, *optat. modi, Aorist. 2.* ἔλθοιμι, ἔλθοις, ἔλθοι, *ab* ἔρχο-

ab ἔρχομαι, venio. *quod sua tempora sumit ab ἐλεύθω. 341.b.* A

συνεφάπτεται, *compos. à σὺν & ἐπὶ & ἅπτομαι, de quo verbo superius. Iungitur cum genitiuo, quia est verbum tactus. 68. c. quasi dicat diuus Chrysostomus,* Dei propensio & beneuolentia in nos simul nobiscum labores contingit, & quodammmodo cõtrectat.

πόνων, *Genit. plural.* ὁ πόνος, labor. πονέω, *vt* φιλέω, laboro. φιλόπονος, amans laboris. μισόπονος, osor laboris. B

ἐπικουφίζει, *præsent. temp. indicat. modi, ab* ἐπικουφίζω, alleuo, pondus minuo. *composit. ex* ἐπὶ & κουφίζω, leuo. ὁ κοῦφος, leuis. ἡ κουφότης, leuitas.

ἴδῃ, *Aorist. 2. act. coniunctiui modi, ab* εἴδω, video. *Aorist. 2.* εἶδον *vel* ἴδον. *Coniunct.* ἐὰν ἴδω, ἴδῃς, ἴδῃ. *340. c.* C

ἀγαπῶντας, *particip. ab* ἀγαπάω, amo, *vt* τιμάω, *fut.* ἀγαπήσω. *Aorist. 1.* ἠγάπησα. ἡ ἀγάπη, charitas. ἀγαπητὸς, amabilis. *Construitur cum accusatiuo.*

δεομένους, *particip. præsens à* δέομαι, rogo, oro, *deponens. fut. med.* δεήσομαι. *Regit genitiuum. 70. c.* ἡ δέησις, precatio.

ἐκεῖθεν, *aduerb. à loco.* inde, illinc.

καταβήσεσθαι, *futur. 1. verbi medij, vt* τύψεσθαι, *à* καταβαίνω, descendo. *ex* κατὰ & βαίνω, *de quo iam supra, & in Grammat.*

προσδο-

A *προσδοκῶντας, particip. præsent. à προσδοκάω, exſpecto, vt τιμάω, fut. προσδοκήσω. ἡ προσδόκησις, exſpectatio.*

ὅτ᾽ ἂν οὖν ἴδω τινὰ μὴ φιλοῦντα προσευχὴν, μηδὲ θερμὸν ἔρωτα ταύτης ἔχοντα καὶ σφοδρὸν, ἤδη μοι οὗτος δῆλός ἐστιν, ὡς οὐδὲν γενναῖον ἐν τῇ ψυχῇ κέκτηται, ὅτ᾽ ἂν δὲ ἴδω τινὰ τῆς τοῦ θεοῦ λατρείας ἀκορέστως ἐχόμενον, καὶ τὸ μὴ προσεύχεσθαι συνεχῶς, ἐν ταῖς μεγίσταις ἀριθμοῦντα ζημίαις, τεκμαίρομαι τὸν τοιοῦτον πάσης ἀρετῆς ἀσκητὴν εἶναι βέβαιον, καὶ τοῦ θεοῦ ναόν.

B

QVANDO igitur videro aliquem non amantem orationem, neque calidum amorem huius habentem & vehementem, iam mibi talis manifeſtus eſt, quod nihil generoſum in anima poßidebat. Quando verò videro aliquem Dei ſeruitio inſatiabiliter adhærentem, & non aßiduè orare in maximis numerantem pœnis, coniicio talem omnis virtutis exercitatorem eſſe ſtabilem & Dei templum.

C

QVAMOBREM ſi quempiam eximia & ardenti precationis cupiditate nequaquam efferri, & ab ea alienum cernam, in huius pectore nihil ineſſe generoſum autumo. Rurſus quem inſatiabiliter mundi fabricatorem ac præſidem precibus venerantem, easque ſine intermiſſione non fundere in grauiſsimis pœnis habentem

bentem animaduerto, hunc constantem virtutum satellitem, ac Dei templum esse coniecturam facio. A

Φιλοῦντα, particip. præsen. temp. à φιλέω. amo. *Regit accusat. 73. b. c.*

θερμὸν, *vt* τὸν λόγον. ὁ θερμὸς, ἡ θερμὴ, τὸ θερμὸν, calidus. ἡ θερμότης, τῆς θερμότητος, calor, caliditas. θερμαίνω, calefacio, *quinta coniugat.*

ἔρωτα, *Accusat. quintæ simpl.* ὁ ἔρως, amor, τοῦ ἔρωτος. B

Σφοδρὸν, ὁ σφοδρὸς, ἡ σφοδρὰ, τὸ σφοδρὸν, vehemens. ἡ σφοδρότης, vehementia. σφόδρα, valdè, vehementer.

ὁ δῆλος, manifestus. ἡ δήλη, τὸ δῆλον, à δηλόω, manifesto. ἡ δήλωσις, manifestatio.

οὐδὲν, *neutrum*; οὐδεὶς, nullus, οὐδεμία, οὐδέν. *108. a.* C

γενναῖον, ὁ γενναῖος, generosus. ἡ γενναιότης, generositas.

κέκτηται, *tertia persona præterit. perfect. à* κτάομαι, possideo. *140. c. fut. med.* κτήσομαι. *præterit. perfect.* κέκτημαι, *& aliquando* ἔκτημαι. *vnde* τὸ κτῆμα, possessio, *seu* res possessa. ἡ κτῆσις, possessio.

ἀκορέστως, insatiabiliter, *aduer. verbum est* κορέω, satio, *futur.* κορέσω *&* κορήσω. *Hinc* κόρος, satietas. κόρος ἁπάντων, omnium rerum est satietas. κορεστὸς,

A στὸς, ſatiabilis. *ἀκόρεστος*, inſatiabilis. *& aduerb. ἀκορέστως.*

ἀριθμοῦντα, particip. præſent. temp. ab ἀριθμέω, numero. *ἀριθμήσω, ἠρίθμησα. ὁ ἀριθμὸς,* numerus. *ἀριθμητικὸς*, Arithmeticus. *ἀριθμητικὴ*, Arithmetica, ars numerandi. *καταριθμέω*, enumero, recenſeo. *ἀρίθμησις*, numeratio. *καταρίθμησις*, enumeratio.

B *τεκμαίρομαι*, coniicio, prædico, denuncio, coniecturam capio. *Idem, τεκμαίρω. τὸ τεκμήριον,* ſignum, indicium, argumentum.

ἀσκητὴν, ὁ ἀσκητὴς, exercitator, *primæ ſimplic. ab ἀσκέω*, exerceo. *ἀσκέομαι*, exerceor. *ἀσκήσω, ἤσκησα, ἤσκηκα. ἤσκημαι, ἤσκησαι.* Hinc *ἡ ἄσκησις. ἤσκηται.* Hinc *ἀσκητὴς, ἀσκήτρια*, Aſcetria, monialis. *ἀσκητικὸς*, exercitatorius. *ἀσκητήριον*, domus vbi Aſcetæ habitant, *quaſi dicas:* Exercitatorium.

C *βέβαιον, ὁ βέβαιος*, ſtabilis. *ἡ βεβαία, τὸ βέβαιον. βεβαιόω, vt δηλόω*, ſtabilio. *ἡ βεβαίωσις*, ſtabilimentum, confirmatio. *ἡ βεβαιότης*, ſtabilitas, firmitas. *item*, conſtantia.

ναὸν, vt τὸν λόγον. ὁ ναὸς, templum. *Atticè νεώς.*

εἰ γὰρ στολισμὸς ἀνδρὸς, καὶ βῆμα ποδὸς, καὶ γέλως ὀδόντων ἀναγγέλλει τὰ περὶ αὐτοῦ, κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα, πολλῷ μᾶλλον εὐχὴ καὶ λατρεία θεοῦ, σημεῖόν ἐστι δικαιοσύνης ἁπάσης, στολή τις οὖσα

πνευμα-

πνευματικὴ, καὶ θεία, πολλὴν εὐμορφίαν καὶ A
κάλλος παρέχουσα ταῖς ἡμετέραις διανοίαις, τὸν
ἑκάστου ῥυθμίζουσα βίον, οὐκ ἐῶσα φαῦλον, οὐδὲ ἄ-
τοπον τῆς διανοίας κρατεῖν, αἰδεῖσθαι πείθουσα τὸν
θεὸν, καὶ τὴν παρ᾽ αὐτοῦ τιμὴν, πᾶσαν τοῦ πονηροῦ
γοητείαν ἀποπέμπεσθαι παιδεύουσα, τοὺς αἰσχροὺς
καὶ ἀτόπους ἐξελαύνουσα λογισμοὺς, ἐν ὑπεροψίᾳ
τῆς ἡδονῆς καθιστῶσα τὴν ἑκάστου ψυχὴν, αὕτη γὰρ
ἡ ὑπερηφανία μόνη πρέπει τοῖς τὸν χριστὸν σεβο- B
μένοις, τὸ μηδενὶ δουλεύειν αἰσχρῷ ἀλλὰ τηρεῖν ἐν
ἐλευθερίᾳ τὴν ψυχὴν, καὶ βίῳ κεκαθαρμένῳ. ὅτι
μὲν οὖν παντελῶς ἀμήχανον ἄνευ προσευχῆς ἀρετῇ
συζῆν, καὶ μετὰ ταύτης προσδέεσθαι τὸν βίον, οἶμαι
δῆλον ἅπασιν εἶναι.

S I E N I M *vestis viri, & gressus pedis, & risus den-
tium, nuntiat quæ illius, secundum sapientem Salomo-* C
*nem, multò magis oratio & cultus Dei, signum est iusti-
tiæ omnis, vestis quædam existens spiritualis & diuina,
multam venustatem & pulchritudinem præbens nostris
mentibus, vniuscuiusque conformans vitam, non sinens
vitam nihili & absurdam occupare animum, reuereri
persuadens Deum, & qui ab ipso honorem; omnem mali
incantationem ablegare docens, turpes & absurdas ex-
pellens cogitationes, in contemptu voluptatis constituens
vniuscuiusque animum. Hæc enim superbia sola competit*
C H R I S T I *colentibus, nulli seruire turpi, sed seruare in
liber-*

A *libertate animam & vita mundata. Quod igitur omnino*
impoßibile (sit) sine oratione virtuti conuiuere, & cum
hac pertransire vitam, puto clarum omnibus esse.

NAM si vestitus hominis, & pedum incessus,
& risus dentium annuntiant de eo, vt verbum
Salomonis est, longè magis oratio, cultusque
rerum omnium dominatori adhibitus, omnis
iustitiæ monumentum, spiritualisque & diuina
B quædam stola erit, multa elegantia & pulchri-
tudine mentes humanas cohonestans, vitam
& mores vniuscuiusque concinnans: nec per-
uersum aut absurdum aliquid animis imperi-
tare permittens; Deum reuereri, honoremque
ab eo profectum magni pendere suadens, quas-
cunque maligni prestigias auersari docens: tur-
pes & ineptas cogitationes effugans, singulo-
rumque mentes ad voluptatis despicientiam
C inducens. Sola enim hæc superbia Christianos
docet, nulli subiectum esse turpitudini; sed mē-
tem retinere liberam & labis immunem. Ergo
citra orationis adminiculum ex virtute æta-
tem degere, eaque comite viuendi spatia e-
metiri penitus posse neminem, satis liquere
opinor.

στολισμὸς, ὁ, vestis, vestimentum, ἀ στολίζω, in-
duo, vestio. τὸ στόλισμα, vestimentum. ὁ στολιστὴς, ve-
stiarius, qui stolas & alias vestes conficit.

ἀνδρὸς,

ἀνδρὸς, ὁ ἀνὴρ, vir. ἀνέρος, ἀνδρός. *50.b. 81.c.* ὁ καὶ ἡ ἀνδρώδης, virilis, magnanimus. ὁ ἀνδροφόνος, homicida. ἡ ἀνδροφονία, homicidium. ἡ ἀνδρεία, fortitudo. ἀνδρείως, ἀνδρικῶς, viriliter. ἀνδρίζομαι, virilem ætatem ingredior, vir fio. A

βῆμα, τὸ, τοῦ βήματος, *hîc significat* greſſum, inceſſum. βαίνω, vado.

γέλως, ὁ, τοῦ γέλωτος, riſus. *& τοῦ γέλω, per quartam ſimpl.* γελάω, rideo, *ſecundæ contract.* γελωτοποιὸς, artifex riſus. γελοῖος, ridiculus. B

ὀδόντων, ὁ ὀδοὺς, dens. *54.a. 61.b.*

ἀναγγέλλει, *tertia perſona ſingul. numer. ab* ἀναγγέλλω, annuntio. *compoſit. ex* ἀνὰ *&* ἀγγέλλω, *de quo ſupra.*

σοφὸν, ὁ σοφὸς, ſapiens. ἡ σοφία, ἡ φιλοσοφία, ſapientia. φιλοσοφέω, ſapientiæ ſtudeo.

σολομῶντα, *vt* ξενοφῶντα, ὁ σολομὼν, Salomon. C *48.b.*

στολή τις, *accentus erectus in priore dictione ob ſequentem encliticam.* ἡ στολὴ, τῆς στολῆς, ſtola veſtis.

εὐμορφίαν, ἡ εὐμορφία, venuſtas, ὁ καὶ ἡ εὔμορφος, venuſtus. *oppoſita ſunt,* ἀμορφία, turpitudo. *&* ἄμορφος, turpis. μορφὴ, forma, ſpecies. μορφόω, formo, figuro.

κάλλος, τὸ, τοῦ κάλλεος, pulchritudo, *primæ contract.*

A *ῥυθμίζουσα, particip. præsent. temp. à ῥυθμίζω*, ad numeros aptos redigo. *Hîc*, compono, conformo, effingo. ὁ ῥυθμὸς, rhythmus, concinnitas. ῥυθμικὸς, rhythmicus.

ἐῶσα, particip. præsent. temp. ab ἐάω, ſino, *vt τιμάω, fut. ἐάσω, imperfect. εἴαον, εἴων*, ſinebam. *augetur enim per ει. 129. a. b.*

Φαῦλον, ὁ φαῦλος, nauci, nihili. ἄνθρωπος
B φαῦλος, homo nullius momenti. ἡ φαυλότης, vilitas. ἄτοπος, ὁ καὶ ἡ, abſurdus. τὸ ἄτοπον.

αἰδεῖσθαι, infinit. præſ. temp. ab αἰδέομαι, reuereor. *fut. med. αἰδήσομαι & αἰδέσομαι, ὁ καὶ ἡ αἰδέσιμος*, reuerendus.

πείθουσα, particip. præſent. temp. à πείθω, perſuadeo, *tertia coniugat. baryt. de quo ſupra.*

γοητείαν, ἡ γοητεία, incantatio, faſcinatio. ὁ γοήτης, impoſtor, magus. γοητεύω, incanto.

C *ἀποπέμπεσθαι, infinit. præſens, ab ἀποπέμπομαι ſeu ἀποπέμπω*, ablego, dimitto abs me. *componitur ex ἀπὸ & πέμπω*, mitto. *primæ coniugat. baryt fut. πέμψω, ἀποπέμψω, præter. med. πέπομπα. hinc πομπὴ*, pompa. *& ὁ πομπὸς*, qui aliquem deducit.

παιδεύουσα, particip. præſent. temp. à παιδεύω, ſextæ baryt. παιδεύσω, ἐπαίδευσα. ὁ καὶ ἡ εὐπαίδευτος, doctus. ὁ καὶ ἡ ἀπαίδευτος, indoctus.

αἰσχρὸς, ὁ αἰσχρὸς, turpis. *comparat. αἰσχίων, ſuperlat. αἴσχιστος. 104. 6.*

ἐξελαύνουσα,

ἐξελαύνουσα, particip. præſent. temp. ab ἐξελαύνω, A
eiicio, extermino. compoſit. ex præpoſitione ἐξ, & ἐ-
λαύνω, agito, pello. quod ſua tempora ſumit ab ἐλάω.
fut. ἐλάσω. Aor. 1. ἤλασα. 341. a.

λογισμοὺς, ὁ λογισμὸς, cogitatio. à λογίζομαι, co-
gito, ratiocinor. præterit. perfect. λελόγισμαι, λελόγι-
σαι, λελόγισται. ὁ λογιστὴς, ratiocinator. λογιστικὸς, ra-
tionalis.

ὑπεροψίᾳ, Datiuus ſecundæ ſimplic. ἡ ὑπεροψία, B
ſuperbia, contemptus, deſpicientia, ab ὑπερόπτο-
μαι, contemno, deſpicio. ad verbum; ſuperui-
deo.

ἡδονῆς, ἡ ἡδονὴ, voluptas. τὸ ἦδος, idem, apud
Poëtas. ἥδομαι, delector.

καθιστῶσα, particip. præſen. à καθιστάω, conſtituo.
idem enim ſignificat quod καθίστημι.

ὑπερηφανίᾳ, ſuperbia, ſecundæ ſimplic. ὑπερη- C
φάνεια, idem. ὑπερήφανος, ὁ καὶ ἡ. ſuperbus. ὑπερη-
φάνως, ſuperbè. ὑπερηφανέω, ſuperbio, deſpicio,
ſperno.

σεβομένοις, particip. præſen. verbi medij, à σέβομαι.
colo. actiuum, σέβω, nec coniugatur vltra imperfe-
ctum. 283. b.

δουλεύειν, ſeruire. infinit. à δουλεύω, ſeruio, ſex-
tæ baryt. ὁ δοῦλος, ſeruus. ἡ δούλη, ſerua. δουλεία, ſer-
uitus.

τηρεῖν, Infin. præſen. à τηρέω, ſeruo. fut. τηρήσω, ἐ-

A τήρησα τετήρηκα. συντηρέω, conseruo. *primæ coniugat. circumflexorum.*

ἐλευθερία, ἡ ἐλευθερία, libertas. ὁ ἐλεύθερος καὶ ἐλευθέριος, liber. ἐλευθερόω, libero.

κεκαθαρμένῳ, *Dat. particip. præterit. temp. passiui à* καθαίρω, mundo, purgo. καθαίρομαι, mundor. *futur.* καθαρῶ. *præterit. act.* κεκάθαρκα. *pass.* κεκάθαρμαι. *particip. perfect.* κεκαθαρμένος, purgatus, mundatus.

B πανπελῶς, *aduerb.* omnino, perfectè.

πορεύεσθαι, *Infinit. præsens, à* πορεύομαι, vado, *fut.* πορεύσομαι. *Aorist. 1.* ἐπορεύθην, iui.

πῶς γὰρ ἄν τις ἀρετὴν ἀσκήσειε, μὴ προσιὼν καὶ προσαπτόμενος συνεχῶς τῷ ταύτης χορηγῷ καὶ δοτῆρι; πῶς δὲ ἄν τις ἐπιθυμήσειεν εἶναι σώφρων καὶ δίκαιος, μὴ ὁμιλῶν ἡδέως τῷ ταῦτά τε καὶ πλείω

C τούτων ἀπαιτοῦντι παρ' ἡμῶν; βούλομαι δὲ ἐπιδεῖξαι διὰ βραχέων, ὅτι κἂν ἁμαρτημάτων γέμοντας αἱ προσευχαὶ λάβωσιν ἡμᾶς, ταχέως ἀποκαθαίρουσι. καίτοι τί μεῖζον γένοιτ' ἂν προσευχῆς, ἢ θᾶττον, ὅτ' ἂν ἀλεξιφάρμακον φανῇ τι οὖσα τοῖς τὰς ψυχὰς νοσοῦσι.

QVOMODO enim quis virtutem exercuerit, non accedens, & accidens indesinenter huius largitori & datori? Quomodo verò quis cupiuerit esse temperans & iustus, non conuersans suauiter ei, qui hæc & plura horum

flagitat

flagitat à nobis? Volo autem ostendere paucis, quod etiamsi peccatorum repletos orationes nos deprehenderint, citò mundent. Atqui quid maius sit oratione vel diuinius, quando medicamentum quoddam videtur existens animis ægrotantibus? A

QVO enim pacto virtutem exercuerit, qui ad subministratorem ac largitorem eius creberrimè non adit, neque in genua coram eo prouoluitur? Cur temperans & iustus esse desideret, qui cum eo à quo & hæc & plura à nobis postulantur, non libenter agit? Complacitum porrò est, breuiter ostendere, tantam inesse in oratione efficacitatem, vt quanquam nos sceleribus coopertos acceperit, confestim perpurget. Quid, obsecro, maius aut diuinius oratione statuemus, si eam aduersus animorum morbos salutiferam esse medicinam patuerit? B C

πῶς, quomodo. *hîc vsurpatur interrogatiuè. aliâs infinitum est & encliticum.* 324.*b.*

ἀσκήσειεν, *tertia persona Aoristi Aeolici ab* ἀσκέω, exerceo. *de quo supra.*

προσιὼν, *participium, à* πρόσειμι, accedo. *vide* 29.*ob.c.*

προσπίπτων, *particip. præsen. à* προσπίπτω, accido, aduolor. *composit. ex præposi.* πρὸς *&* πίπτω, cado.

A do. *fut.* πλώσω. *345.c. Construitur cum datiuo.* ἡ πτῶσις, casus. ἡ ἀντίπτωσις, casuum permutatio.

χορηγῷ, ὁ χορηγὸς, *propriè* dux & magister chori. choragus, qui chorum ducit. *Item, qui ornamenta sacris choreis necessaria suis sumptibus præbet, & generatim, quiuis suppeditator & subministrator, ita vt* χορηγὸς, *idem sit, quod* ὁ δοτὴρ, dator. τοῦ δοτῆρος, ἀ δίδωμι, do. *perfect. paß.* δέδομαι, δέδοσαι, δέδοται. *Hinc* δοτήρ. χορηγέω, *vt* φιλέω, chorum duco, *item*, sub-
B ministro, suppedito.

ἐπιθυμήσειεν, *Aorist. Aolicus. ab* ἐπιθυμέω, desidero.

ὁμιλῶν, *particip. præsens, ab* ὁμιλέω. *de quo prius.*

ἡδέως, *aduerb.* suauiter. ὁ ἡδὺς. suauis. ἡδεῖα, ἡδύ. ἥδομαι, delector.

πλείω, *plural. num. gen. neut.* τὰ πλείονα, πλείοα, πλείω. *83.b. Singul.* πλεῖον. *Et est comparat. gradus.* ὁ πο-
C λὺς, τὸ πολὺ. *comparat.* πλείων, τοῦ πλείονος. *superlat.* πλεῖστος, τὸ πλεῖστον.

ἀπαιτοῦντι, *particip. præs. ab* ἀπαιτέω, deposco, efflagito. *composit. ex* ἀπὸ *&* αἰτέω, *de quo supra.*

βούλομαι, volo, *verbum deponens. fut. med.* βουλήσομαι. *Aor. 1. paß.* ἐβουλήθην, volui. *338.a.*

ἐπιδεῖξαι, *Aor. 1. infinit. ab* ἐπιδείκνυμι, ostendo. *composit. ab* ἐπὶ *&* δείκνυμι. *265.a.b.*

διὰ βραχέων, paucis, breuiter. ὁ βραχὺς, τοῦ βραχέως, breuis. ἡ βραχεῖα, τὸ βραχύ.

κἂν,

κἂν, *pro* καὶ ἐὰν, etiamsi. A

ἁμαρτημάτων, *Genit. plural. quintæ simplic.* τὸ ἁμάρτημα. peccatum. *ab* ἁμαρτάνω, pecco. ἁμαρτήσω. 335. b. ἡ ἁμαρτία, peccatum. ὁ ἁμαρτωλὸς, peccator.

γέμοντας, *particip. præsens, à* γέμω, plenus sum, redundo. *Regit genitiuum, quippe verbum implendi.* 74. c.

λάβωσι, *tertia persona Aor. 2. coniunct. modi, plural. num. à* λαμβάνω, accipio. *Aor. 2.* ἔλαβον. *Aor. 2. coniunct.* ἐὰν λάβω. B

ἀποκαθαίρουσι, *tertia persona plural. num. indicatiui modi, ab* ἀποκαθαίρω, mundo, expurgo. *composit. ex* ἀπὸ *&* καθαίρω, purgo, mundo.

γένοιτ' ἂν, fuerit. *Aor. 2. optat. modi,* γενοίμην, γένοιο, γένοιτο. *à* γίνομαι *seu* γίγνομαι.

ἀλεξιφάρμακον, *vt* τὸ ξύλον, remedium aduersus pharmacum seu venenum, amuletum. *composit. à verbo* ἀλέξω, *seu* ἀλεξέω, arceo, depello, propulso. *Item,* auxilior. *& à nomine* φάρμακον. ὁ καὶ ἡ ἀλεξίκακος, depulsor mali vel malorũ. ἡ ἀλεξικακία, malorum depulsio. C

φανῇ, *Coniunct. modi paß. Aorist. 2. à* φαίνω. *de quo iam sæpius.* ἐὰν φανῶ, φανῇς, φανῇ.

νοσοῦσι, *Dat. plural. part. præsent. temp. à* νοσέω, ægroto. νοσήσω. *particip.* ὁ νοσέων, τοῦ νοσέοντος, νοσοῦντος. *Dat. plural.* τοῖς νοσέουσι, νοσοῦσι.

A οὐκοῦν πρῶτοι νινευῖται φαίνονται διὰ προσευχῆς
ἀναλυσάμενοι τὰς πολλὰς πρὸς θεὸν ἁμαρτίας, ἅ-
ματε γὰρ ἔλαβεν αὐτοὺς ἡ προσευχὴ, καὶ δικαίους
ἐποίησε. καὶ πόλιν εἰθισμένην ἀκολασίᾳ καὶ πονη-
ρίᾳ καὶ παρανόμῳ βίῳ συζῆν, ἐπανώρθωσεν ὀξέ-
ως, παλαιᾶς συνηθείας μεῖζον ἰσχύσασα, τῶν οὐ-
ρανίων νόμων πλήρη πεποιηκυῖα τὴν πόλιν. συνε-
φελκομένη μεθ' ἑαυτῆς καὶ σωφροσύνην καὶ φι-
B λανθρωπίαν, καὶ πρᾳότητα, καὶ πρόνοιαν πτωχῶν.
οὐ γὰρ ἀνέχεται χωρὶς τούτων ἐνδιαιτᾶσθαι πτω-
χοῖς, ἀλλ' εἰς ἣν ἂν οἰκήσῃ διάνοιαν, πλήρεις ποιεῖ
δικαιοσύνης πάσης, παιδοτριβοῦσα πρὸς ἀρετὴν,
καὶ κακίαν ἐξορίζουσα. καὶ δὴ καὶ τότε εἴτις εἰσῆλ-
θεν εἰς νινευῆ τὴν πόλιν, καὶ πρότερον αὐτὴν ἀκριβῶς
ἐπιστάμενος, οὐκ ἂν ἐπέγνω τὴν πόλιν. οὕτως ἐ-
ξαίφνης ἀπὸ τοῦ φαυλοτέρου βίου πρὸς εὐσέβειαν
C μετεπήδησεν.

IGITVR *primi Niniuitæ videntur per orationem solui∫∫e multa contra Deum peccata. Simul enim cœpit illos oratio, & iu∫tos fecit, & ciuitatem a∫∫uetam intemperantiæ, & malitiæ, & vitæ iniquæ conuiuere, correxit ∫tatim, veteri con∫uetudine plus potens, cœle∫tium legum plenam faciens ciuitatem, trahens ∫ecum & temperantiam, & humanitatem, & man∫uetudinem, & curam mendicorum; non enim ∫u∫tinet ∫ine i∫tis conuer∫ari pauperibus, ∫ed in quamcunque mentem venerit, eam*

plenam

plenam facit iustitiæ omnis, instruens ad virtutem et malitiam exterminans. Atqui & tunc si quis intrasset in Niniue ciuitatem, & prius ipsam accuratè cognoscens, non agnouisset ciuitatem, sic derepente à vita deteriore ad pietatem transiliit. A

PRIMVM itaque Niniuitas compluribus in Deum flagitiosè ac sceleratè commisśis, orationis beneficio expiatos omnes norunt. Simul quippe aditum ad eos obtinuit & iustos B dedit esse, & ciuitatem libidini, improbitati, vitæ per effrenatam licentiam exigundæ assuefactam repentè emendauit, & inueterata consuetudine potentior, præceptis cælestibus eam impleuit, secumque moderationem, humanitatem, mansuetudinem, sollicitam mendicorum alendorum curam apportauit. Haud enim absque his virtutibus apud inopes habitare sustinet; verùm quod pectus occupauerit, C id omnis iustitiæ compos ac refertum præstat, pulsaque vitiositate ad laudabiles actiones informat. Quod si quis etiam tum Niniuen ingressus esset, qui eam antea exploratè nouisset, quoniam tam subitò ab impuritate ad religionem transierat, amplius, credo, non agnouisset.

πρῶτοι, ὁ πρῶτος, primus, *superlat. gradus. 107. b.* πρωτεύω, primus sum. τὰ πρωτεῖα, primæ.

A ἀναλυσάμενοι, *Aor. 1. particip. verbi medij, vt* τυψάμενοι, *ab* ἀναλύω, diſſoluo, reſoluo. *ab* ἀνὰ *&* λύω, λύσω, ἀναλύσω, ἔλυσα, ἀνέλυσα. λυσάμενος, ἀναλυσάμενος. ἡ λύσις, ſolutio. ἀνάλυσις, reſolutio.

ἅμα τε, ſimul, *aduerb. cum dictione enclitica* τε.

εἰθισμένην, *particip. paſſ. præterit. temp. ab* ἐθίζω, aſſuefacio. *imperf.* εἴθιζον, *augetur enim per* ει. *129. b.* ἐθίζομαι, aſſuefio. *particip. perfect.* εἰθισμένος, εἰθισμένη, εἰθισμένον, κατὰ τὸ εἰθισμένον, more ſolito.

B ἀκολασίᾳ, *Dat. ſecundæ ſimplic.* ἡ ἀκολασία, intemperantia. ἀκόλαστος, intemperans, incontinens.

ἐπανώρθωσεν, *Aoriſt. 1. indicat. modi ab* ἐπανορθόω, corrigo, *vt* δηλόω. *fut.* ἐπανορθώσω. *Componitur ex* ἐπὶ *&* ἀνὰ *&* ὀρθόω. *imperf.* ἐπανώρθοον. ἐπανώρθουν, *&* ἐπηνώρθουν. *137. a.*

C ὀξέως, *aduerb.* ſtatim. *aliâs*, acutè. ὁ ὀξὺς, acutus. ἡ ὀξεῖα, τὸ ὀξύ. ὀξύνω, acuo.

παλαιᾶς, *Genit. ſecundæ ſimplic.* ὁ παλαιὸς, antiquus. ἡ παλαιά, τὸ παλαιόν.

συνηθείας, *Genit. ſecundæ ſimplic.* ἡ συνήθεια, conſuetudo, familiaritas. ὁ καὶ ἡ συνήθης, conſuetus, familiaris. συνήθως, conſuetè, pro more, familiariter.

μεῖζον, maius, *comparat. gradus, 105. a.* ὁ μέγας, μείζων. τὸ μεῖζον, μέγιστον.

ἰσχύσαντι, *particip. Aoriſt. 1. ab* ἰσχύω, poſſum, valeo.

leo. *sextæ baryt. fut.* ἰσχύσω, *Aorist.1.* ἴσχυσα. *Aor.1.part.* A
ὁ ἰσχύσας, ἡ ἰσχύσασα. ἡ ἰσχὺς, τῆς ἰσχύος, robur, vis, poten-
tia. ἰσχυρὸς, robuſtus, potens. ἰσχυρῶς, robuſtè, vali-
dè. ἰσχυρόω, robuſtum facio, corroboro.

πλήρη, *Accuſat. ſingul. ab* ὁ καὶ ἡ πλήρης, plenus,
τοῦ καὶ τῆς πλήρεος, πλήρους, *primæ declinat. contractor.*
Regit genit. Eſt enim nomen copiæ. πληρόω, impleo, *vt*
δηλόω. ἡ πλήρωσις, impletio. τὸ πλήρωμα, comple-
mentum. B

πεποιηκυῖα, *particip. perfect. act.* ὁ πεποιηκὼς, τοῦ
πεποιηκότος, ἡ πεποιηκυῖα, τῆς πεποιηκυίας, *à* ποιέω,
facio.

συνεφελκομένη, *particip. præſent. temp. à* συνε-
φέλκομαι, attraho. *componitur ex præpoſit.* σὺν *&* ἐπὶ,
cuius tenuis mutatur in aſpiratam, abiecto per apoſtro-
phum iota; & ἕλκω, *ſeu* ἕλκομαι, traho, *imperfect.* εἷλ-
κον, *augetur enim per* ει. *129.a.*

μεθ' ἑαυτῆς, ſecum. *abiicitur α præpoſitionis* μετὰ, C
& τ mutatur in θ. 11.a.b.

πτωχῶν, ὁ πτωχὸς, mendicus. ἡ πτωχεία, men-
dicitas. τὸ πτωχεῖον, locus in quo mendici degunt
& aluntur. πτωχοδοχεῖον, idem. πτωχεύω, men-
dico.

ἀνέχεται, *verbum med. præſent. temp. ab* ἀνέχομαι,
ſuffero, tolero. ἀνέχου καὶ ἀπέχου. Suſtine & abſtine.
ἀνέχω, idem. ἡ ἀνοχὴ, tolerantia, patientia. *item*,
ceſſatio.. Hinc ἀνοχαὶ, induciæ.

ἐνδιαι-

A ἐνδιαιτᾶσθαι, *Infinit. præsen. vt* τιμᾶσθαι, *ab* ἐνδιαιτάομαι, *secundæ coniugat. circumflexor.* inhabito, conuersor, viuere inter aliquos. *composit. ex* ἐν *&* διαιτάομαι, vitam dego. *cuius plura significata, vt lexica ostendent. Regit hîc datiuum, vi præpositionis* ἐν. *perinde enim est* ἐνδιαιτάομαι πτωχοῖς, *atque* διαιτάομαι ἐν πτωχοῖς.

οἰκήσῃ, *Aorist. 1. Coniunct. modi, ab* οἰκέω, habi-
B to, οἰκήσω, ᾤκησα. *Aorist. 1. Coniunct.* ἐὰν οἰκήσω, οἰκήσῃς, οἰκήσῃ.

ὁ οἶκος, domus, ἡ οἰκία, τὸ οἴκημα, idem. ὁ οἰκέτης, famulus.

παιδοτριβοῦσα, *particip. præsen. à* παιδοτριβέω, instruo, erudio. *fut.* παιδοτριβήσω. *Aorist. 1.* ἐπαιδοτρίβησα, *nam composita à nominibus augentur in principio. 136.a.b.*

C ἐξορίζουσα, *particip. præsens, ab* ἐξορίζω, extermino, eiicio. *componitur ab* ἐξ *&* ὁρίζω, finio, definio, termino. ὁ ὁρισμὸς, finitio, definitio, ὅρισμα, idem. ὁριστικὸς, finitiuus. ὁ ὁριστὴς, finitor, mensor. ὁ ὁρίζων, τοῦ ὁρίζοντος, Horizon, finitor, finiens, ὁ ἐξορισμὸς, expulsio, exterminatio.

εἰσῆλθεν, *Aorist. 2. act. ab* εἰσέρχομαι, ingredior, *ab* εἰς *&* ἔρχομαι. *Aorist. 2.* ἦλθον, εἰσῆλθον. *152.b.*

πρότερον, prius, *hîc aduerbium, aliâs nomen.* ὁ πρότερος, ἡ προτέρα. τὸ πρότερον. *à præpositione* πρό. *107.b.*

ἐπιστάμενος,

ἐπιστάμενος, *particip. præsent. temp. ab* ἐπίσαμαι, A
de quo supra, & in Grammat. 302. a.

ἐπέγνω, *tertia persona Aorist. 2. ab* ἐπιγινώσκω, cognosco, *quod sumit sua tempora à* γνόω, *à quo fit verbum in* μι, γνῶμι, *tertiæ coniugat. verb. in* μι. *Aorist. 2.* ἔγνων, ἔγνως, ἔγνω. ἐπέγνων, ἐπέγνως, ἐπέγνω. *338. c.* ἡ γνῶσις, cognitio. γνωστὸς, cognitus, notus. ἄγνωστος, ignotus.

ἐξαίφνης, *aduerb.* derepentè. B

φαυλοτέρου, ὁ φαῦλος, vilis. *comparatiuus,* ὁ φαυλότερος.

μετεπήδησεν, *Aorist. 1. act. à* μεταπηδάω, *ex* μετὰ *&* πηδάω, *fut.* πηδήσω. *Aorist. 1.* ἐπήδησα, μετεπήδησα, *secundæ coniugat. circumflexorum.* τὸ πήδημα, saltus, saltatio.

ὥσπερ γὰρ γυναῖκα πτωχὴν ῥάκια φέρουσαν, μετά τις χρυσοῖς ἱματίοις κεκοσμημένην ἰδὼν, οὐκ ἂν ἐπιγνοίη τὸ γύναιον, οὕτως ὁ τὴν πόλιν ἐκείνην εἰδὼς πτωχεύουσαν πρότερον; καὶ τῶν πνευματικῶν ἔρημον οὖσαν θησαυρῶν, ἠγνόησεν ἂν ἥτις ἡ πόλις, ἣν τοσοῦτον ἴσχυσεν εὐχὴ μεταβαλοῦσα καὶ τρόπον καὶ βίον πρὸς ἀρετὴν ἐπαναγαγεῖν. καὶ γυνὴ δέ τις ἐν ἀκολασίᾳ καὶ πορνείᾳ πάντα βεβιωκυῖα τὸν χρόνον, ἅματε προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας τοῦ χριστοῦ, καὶ σωτηρίας ἔτυχεν. οὐ τοίνυν ἀποκαθαίρει μόνον ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ κινδύνους ἀποκρούεται μεγάλους, ὅ- C

γέ τοι

A γέ τοι βασιλεὺς, ὁμοῦ τε καὶ προφήτης ὁ θαυμάσιος Δαυὶδ, τοὺς πολλοὺς καὶ χαλεποὺς πολέμους τῇ προσευχῇ διέφυγε. τοῦτο μόνον τὸ ὅπλον τῆς στρατιᾶς προβαλλόμενος καὶ παρέχων τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις καθ' ἡσυχίαν καὶ ἄδειαν ἀπολαύειν τῆς νίκης.

QVEMADMODVM enim mulierem mendicam,
B *centones ferentem, post hac aliquis aureis vestimentis ornatam videns, non agnosceret mulierculam; sic & ciuitatem illam videns mendicantem prius, & spiritualium orbam existentem thesaurorum, ignorasset, quaenam (esset) illa ciuitas, quam tantùm potuit oratio transmutare, & mores & vitam ad virtutem adducere. Et fœmina quaedam in intemperantia & fornicatione omne viuens tempus, simulatque accidit ad pedes* CHRISTI, *etiam salutem obtinuit. Non solùm autem purgat peccata, sed*
C *& pericula amouet magna; Nam Rex simul & Propheta admirabilis Dauid, multa & grauia bella oratione fugauit. Hoc solum munimentum exercitui obiiciens, & praebens suis militibus secundum quietem & securitatem frui victoria.*

VT SI prius mendicam & pannosam mulierculam, aureis postea vestibus indutam aspiceres, non agnosceres; Eodem modo, si ciuitatem illam ante id temporis mendicitate iactatam, vtpotè spiritualibus gazis inopem, sciuisses, ignorasses deinde quaenam illa vrbs, quam

quam tantoperè immutare precatio, & ad virtutem de cætero consectandam reuocare potuisset. Fœmina item in lasciuia & stupris per omne tempus volutata, mox vt ad Christi pedes se abiecit, salutem est consecuta. Nec tamen solùm peccatorum sordes eluunt preces, sed ingentia quoque pericula propulsant. Admirabilis quidem Dauid, idem Rex, idem Propheta, atrocibus & formidolosis bellis huius auxilio est liberatus, cùm hæc sola arma copiis suis prætenderet, & militibus securè quiescentibus victoriæ fructum afferret. A B

γυναῖκα, Accusat. quintæ simplic. ἡ γυνὴ, τῆς γυναικὸς, 86. b. ὁ γυναικεῖος, muliebris.

ῥάκια, vt τὰ ξύλα, τὸ ῥάκιον, vestis vilis & detrita. cento. *τὸ ῥάκος, τοῦ ῥάκεος,* idem. *ὁ ῥακόεις,* pannosus.

Φέρουσαν, particip. præsen. à φέρω. C

χρυσοῖς, vt τοῖς λόγοις, ὁ χρύσεος, χρυσοῦς, aureus. *79. b. ὁ χρυσὸς, τὸ χρυσίον,* aurum. *χρυσόω,* inauro.

ἱματίοις, Dat. plural. τὸ ἱμάτιον, vestimentum.

κεκοσμημένην, particip. paß. præterit. temp. à κοσμέομαι, ornor, condecoror. *κοσμέω,* orno, *κοσμήσω, primæ coniugat. circumflex. ὁ κόσμος,* mundus, ornatus. *ὁ καὶ ἡ κόσμιος,* moderatus, modestus.

ἰδοῦσα, particip. Aorist. 2. τοῦ ἰδόντος, ab εἴδω, de quo iam sæpius.

ἐπιγνοίη,

A ἐπιγνοίη, *Optat. modi, Aorist. 2. vel præsent. temp.* γνοίην, γνοίης, γνοίη. ἀ γνῶμι & γιγνώσκω, cognoſco. ἐπιγνοίην, ἐπιγνοίης, ἐπιγνοίη, *ab* ἐπιγιγνώσκω.

τὸ γύναιον, *diminutiuum*, muliercula. *de diminutiuis vide 100.c.*

εἰδὼς, *particip. præterit. temp.* τοῦ εἰδότος, ἡ εἰδυῖα, τῆς εἰδυίας, *per ſyncopen, pro* εἰδηκὼς, εἰδηκυῖα, εἰδηκὸς, *ab* εἴδω *ſeu* εἰδέω. *340.c.*

B πτωχευούσαν, *particip. præſent. à* πτωχεύω, mendico.

ἔρημον, ὁ καὶ ἡ ἔρημος, orbus, expers. *Regit genitiuum.* ἡ ἐρημία, ſolitudo, orbitas.

ἠγνόησεν, *Aorist. 1. ab* ἀγνοέω, ignoro. *fut.* ἀγνοήσω. *Aorist. 1.* ἠγνόησα. ἡ ἄγνοια, ignorantia.

ἴσχυσεν, *Aorist. 1. ab* ἰσχύω, poſſum. *de quo ſupra.*

μεταβαλοῦσα, *Aorist. 2. act. à* μεταβάλλω, muto, C tranſmuto. *fut.* μεταβαλῶ. *Aorist. 2.* μετέβαλον. *Aorist. 2. particip.* ὁ μεταβαλὼν, ἡ μεταβαλοῦσα, τὸ μεταβαλὸν, *componitur ex* μετὰ & βάλλω. *337.c.*

ἐπαναγαγεῖν, *Aorist. 2. infinit. ab* ἐπανάγω, traduco. *ex* ἐπὶ & ἀνὰ & ἄγω, *de* ἄγω, *333.a. Aorist. 2.* ἦγον, ἤγαγον. *Aorist. 2. infinit.* ἀγεῖν, ἀγαγεῖν, ἐπαναγαγεῖν.

πορνεία, ἡ πορνεία, fornicatio. ἡ πόρνη, meretrix. τὸ πορνεῖον, lupanar. πορνεύω, ſcortor. τὸ πορνίδιον, ſcortillum. ὁ πορνικὸς, meretricius.

βεβιω-

βεβιωκῦια, *particip. præterit. act. à* βιόω, viuo, *fut.* βιώσω, βεβίωκα, ὁ βεβιωκὼς, ἡ βεβιωκῦια, τὸ βεβιωκός. *338.a.* A

προσέπεσεν, *Aoriſt.2.act. à* προσπίπτω, accido, *de quo ſuperius.*

ἔτυχεν, *Aoriſt.2. indicat. modi, à* τυγχάνω. *Habet genitiuum. 70.b.71.c.*

κινδύνους, *vt* τοὺς λόγους, ὁ κίνδυνος, periculum. B
κινδυνεύω, periclitor. ὁ καὶ ἡ ἀκίνδυνος, periculi expers.

ἀποκρούετε, *verb. medij præſens indicat. modi,* ἀποκρούομαι, amolior, propulſo. *ex* ἀπὸ *&* κρούομαι, *ſeu* κρούω, pulſo.

χαλεποὺς, *vt* τοὺς λόγους. ὁ χαλεπὸς, difficilis, arduus. ἡ χαλεπότης, difficultas. χαλεπαίνω, ægrè fero. *quintæ coniugat.*

διέφυγεν, *Aoriſt.2. indicat. modi, à* διαφεύγω, C
effugio. *Aoriſt.2.* ἔφυγον, διέφυγον, *de quo ſupra.*

ὅπλον, *vt* τὸ ξύλον, arma, armatura. ὁ ὁπλίτης, armatus, qui arma fert. ὁπλίζω, armo.

τῆς στρατιᾶς, *Genit. ſecundæ ſimpl.* ἡ στρατιὰ, exercitus. ὁ στρατιώτης, miles. στρατεύω, milito. στρατιωτικὸς, militaris. ἡ στρατεία, expeditio, militia. στρατηγέω, exercitum duco. τὸ στρατήγημα, ſtrategema. ὁ στρατηγὸς, Dux exercitus.

προβαλλόμενος, *particip. præſent. temp. vocis mediæ,*

A *mediæ, à* προβάλλω, *seu* προβάλλομαι, obiicio, obtendo. *Componitur ex* πρὸ *&* βάλλω, *de quo supra. Iungitur hîc cum genitiuo, vi præpositionis, 82. b. quasi diceret diuus* CHRYSOSTOMVS, βαλλόμενος πρὸ τῆς στρατιᾶς.

παρέχων, *particip. à* παρέχω, præbeo. *de quo antea.*

ἡσυχίαν, ἡ ἡσυχία, quies, otium. ὁ καὶ ἡ ἥσυχος,
B quietus. ὁ καὶ ἡ ἡσύχιος, idem. ἡσυχάζω, quiesco.

ἄδειαν, ἡ ἄδεια, securitas. ἀδεῶς, *aduerb.* securè. ὁ καὶ ἡ ἀδεὴς, sine metu.

τῆς νίκης, *vt* τῆς τιμῆς. ἡ νίκη, victoria, ὁ νικητὴς, victor. νικάω, vinco.

ὡς οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς ἐν τῇ τῶν στρατηγῶν ἐμπειρίᾳ καὶ τῇ τέχνῃ καὶ τοξόταις καὶ ὁπλίταις καὶ ἱππεῦσι, τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας εἶχον, ὁ
C δὲ μέγας Δαυὶδ ταῖς ἁγίαις εὐχαῖς τὴν στρατιὰν ἐτείχιζεν, οὐ βλέπων εἰς ὀφρῦν στρατηγῶν καὶ ταξιάρχων καὶ ἱππάρχων, οὐδὲ χρήματα συλλέγων, οὐδὲ ὅπλα κατασκευάζων, ἀλλὰ τὴν θείαν πανοπλίαν ἐξ οὐρανοῦ καταφέρων. πανοπλία γὰρ, ὡς ἀληθῶς οὐράνιος ἡ θεία προσευχὴ, καὶ μόνη δύναται φυλάττειν βεβαίως τοὺς δεδωκότας ἑαυτοὺς τῷ θεῷ. τὴν μὲν γὰρ τῶν ὁπλιτῶν ἰσχύντε καὶ ἐπιστήμην, καὶ τοξοτῶν ἐμπειρίαν καὶ προδοσίαν πολλά-

κις

τις ἀποφαίνει μάταιον καὶ βλέμματα πολεμικά, A
καὶ ἀντιπάλων εὐψυχία, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τού-
τοις. προσευχὴ δὲ ἄμαχον ὅπλον καὶ ἀσφαλὲς
φυλακτήριον, ὁμοίως μὲν στρατιώτην ἕνα, ὁμοίως
δὲ πολλὰς ἀποκρουομένη μυριάδας. ἐπεὶ καὶ
δαυὶδ ὁ θαυμάσιος τὸν Γολιὰδ ἐκεῖνον, ὥσπερ
δαίμονά τινα φοβερὸν ἐπερχόμενον, οὐχ ὅπλοις
οὐδὲ ξίφεσιν, ἀλλ' εὐχαῖς κατήνεγκεν. οὕτως ἰσχυ- B
ρὸν μὲν βασιλεῦσιν ἐν μάχαις ὅπλον ἡ προσευχὴ,
ἰσχυρὸν δὲ καὶ ἡμῖν πρὸς δαίμονας.

ITAQVE *alij quidem Reges in Ducum peritia & arte, & sagittariis & armatis & equitibus spem salutis habebant; Magnus verò Dauid sanctis orationibus exercitum vallabat, non respiciens in faciem Ducum & centurionum, & equitibus præfectorum, neque pecunias colligens, neque arma parans, sed diuinam armaturam ex* C
cœlo deferens. Armatura enim verè cœlestis oratio, & sola potest custodire stabiliter tradentes seipsos Deo, armatorum enim vim & scientiam, & sagittariorum peritiam & proditionem sæpe ostendunt vanam, & oculi hostiles, & aduersariorum magnanimitas, & alia multa adhæc. Oratio verò inexpugnabilis armatura est, & tuta munitio, similiter militem vnum, & similiter multas propulsans myriadas; postquam & Dauid mirabilis illum Goliad, tanquam Dæmonem quendam terribilem imminentem non armis, neque gladiis, sed orationibus

A *proſtrauit. Tam fortis Regibus in pugnis armatura (eſt) oratio, fortis verò & nobis aduerſus Dæmones.*

REGVM cæteri in ſcientia & vſu militum, in ſagittariis & cataphractis equitumq́ue turmis ſpem vincendi collocabant: at magnus Dauid exercitum precibus tanquam muro vallabat, nec Ducum, tribunorum, hipparchorum ſupercilio & audacia mouebatur: nec pecuniam cogebat: nec arma comparabat: ſed diuinam
B cuiusq́ue generis armaturam cęlitus depromebat: Oratio ſiquidem verè cæleſtis panoplia eſt, per ſe validè cuſtodiens quicunque ſemetipſos Deo tradiderunt. Armatorum, quod ſcimus, vires & peritiam & ſagittariorum exercitationem & in hoſte prodendo calliditatem ſæpe & horrifica belli facies, & aduerſariorum confidentia, & alia inſuper multa inanitatis coarguunt. Oratio verò inexpugnabile ꝓpugnaculũ,
C æquè facile complures myriadas, & vnum terga dare cogit. Et ipſe Dauid Goliad illum velut dæmonem quempiam formidabilem contra ſe tendentem, non armis, neque gladiis, ſed precibus ad terram dedit; vſque adeò ſolidum ac firmum genus armorum, Regibus militiæ contra hoſtes, nobis contra diabolos eſt oratio.

ἐμπειρίᾳ, *Dat. ſingul. ſecundæ ſimpl.* ἡ ἐμπειρία, experientia. ὁ ἔμπειρος, expertus.

τέχνῃ, ἡ τέχνη, ars. τεχνικὸς, artificialis.

τοξότης,

τοξόταις, *Dat. plural.* ὁ τοξότης, *primæ ſimplic.* ſagittarius. τοξεύω, & τοξεύομαι, iaculor, ſagittas mitto. τὸ τόξον, arcus. ἡ τοξοσύνη, ars ſagittandi. τοξοποιέω, arcus & iacula conficio. A

ἱππεῦσι, *Dat. plural. tertiæ declinat. contractor.* ὁ ἱππεὺς, eques. *Dat. plural. formatur à Nom. ſingul. addito iota, 63. c.* ὁ καὶ ἡ ἵππος, equus. ἱππεύω, equito. ἐφίππιον, ephippium, *quia equo imponitur.*

ἐτείχιζεν, *Imperfect. indicat. modi, à* τειχίζω, muro circundo, munio. B

βλέπων, *particip. præſent. temp. à* βλέπω, video, *primæ coniugat. baryt. fut.* βλέψω. *Aoriſt. 1.* ἔβλεψα. *Aoriſt. 1. med.* ἐβλεψάμην.

ὀφρῦν, ἡ ὀφρὺς, τῆς ὀφρύος, ſupercilium, *quintæ ſimplicium.* ὁ ὀφρυόεις, τοῦ ὀφρυόεντος, ſuperciliosus.

ταξιάρχων, ὁ ταξίαρχος, centurio. *compoſ. à nomine* τάξις, ordo. & ἀρχὸς, Imperator. *Sic* ὁ ἵππαρχος, qui præeſt equitibus. C

χρήματα, τὸ χρῆμα, pecunia, *ad verbum*; vtenſile. *à* χράομαι, χρῶμαι, vtor. *præterit. perfect.* κέχρημαι, vſus ſum. *Hinc* χρῆμα, pecunia. ἡ χρῆσις, vſus.

συλλέγων, *particip. præſen. à* συλλέγω. colligo. *compoſitum ex* σὺν & λέγω. *ſecundæ coniugat. baryt. præterit. med.* συλλέλοχα. *Hinc* συλλογὴ, collectio. ὁ σύλλογος, conuentus, collegium.

A καπασκευάζων, particip. præsen. à κατασκευάζω, præparo. quart. coniugat. baryt. fut. κατασκευάσω. composit. ex κατὰ & σκευάζω, paro, conficio.

καταφέρων, particip. præsens, à καταφέρω. ex κατὰ & φέρω, de quo iam sæpius 284. c. 348. a.

δύναται, præsen. indicat. modi, à δύναμαι, possum, valeo.

φυλάττειν, Infinit. præsen. à φυλάττω, custodio, B de quo supra.

δεδωκότας, particip. præterit. perfect. ὁ δεδωκὼς, τοῦ δεδωκότος, à δίδωμι.

ὁπλιτῶν, Genit. plural. ὁ ὁπλίτης, primæ simpl. armatus.

ἰσχὺν, ὁ ἰσχὺς, τῆς ἰσχύος, quintæ simplicium, vis, potentia.

προδοσία, secundæ simplic. proditio. ὁ προδότης, C proditor, à προδίδωμι, prodo, trado.

ὑποφαίνει, ab ὑποφαίνω, ostendo. ex ὑπὸ et φαίνω, de quo sæpius.

μάταιον, ὁ καὶ ἡ μάταιος, vanus, irritus, stultus. ἡ ματαιότης, τῆς ματαιότητος, vanitas.

βλέμματα, τὸ βλέμμα, oculus, visus, aspectus. à βλέπω, video. præterit. paß. βέβλεμμαι. Hinc τὸ βλέμμα.

πολεμικὰ, ὁ πόλεμος, bellum: ὁ πολέμιος, hostis. ὁ πολεμικὸς, hostilis.

ἀντιπά-

ἀντιπάλων, *Genit. plural.* ὁ ἀντίπαλος, aduer- A
ſarius.

ἡ εὐψυχία, magnanimitas, ὁ καὶ ἡ εὔψυχος, magnanimus. εὐψύχως, animosè. εὐψυχέω, ſum animo forti, conſtanti.

ἄμαχον, ὁ καὶ ἡ ἄμαχος, inexpugnabilis.

ἀσφαλὲς, *vt* τὸ ἀληθές. ὁ καὶ ἡ ἀσφαλής, tutus, ſecurus. ἡ ἀσφάλεια, ſecuritas.

φυλακτήριον, τὸ, cuſtodia, propugnaculum, B
à φυλάττω, cuſtodio.

ἕνα, *accuſat. ſingul.* εἷς, vnus, μία, ἕν. *107.c.*

μυριάδας, *accuſat. plural.* ἡ μυριὰς, τῆς μυριάδος. Myrias.

ἐπερχόμενον, *particip. præſens ab* ἐπέρχομαι, ſuperuenio, aduenio, aggredior, *ex* ἐπὶ & ἔρχομαι, venio.

ξίφεσι, *Dat. plural.* τὸ ξίφος, gladius. *vt* τὸ τεῖ- C
χος.

κατήνεγκε, *Aoriſt. 1. vel 2. indicat. modi* à καταφέρω, *quod hic eſt*, proſterno.

μάχαις, *Dat. plural.* ἡ μάχη, pugna. μάχομαι, pugno. ὁ καὶ ἡ μάχιμος, pugnax. ὁ μαχητὴς, pugnator.

δαίμονας, *accuſat. plural.* ὁ δαίμων, τοῦ δαίμονος. *vocat.* ὦ δαῖμον. *59.b.*

οὕτω καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας περιγίνεται τῷ πολέμῳ τῶν περσῶν, στρατιὰν μὲν οὐχ ὁπλίσας,

A εὐχὰς δὲ μόνας ἀντιστήσας τῷ πλήθει τῶν ἀντι-
πάλων, οὕτω καὶ θάνατον διέφυγεν μετὰ τῆς προση-
κούσης εὐλαβείας τῷ θεῷ προσπεσὼν, καὶ ἡ προ-
σευχὴ μόνη δέδωκεν ἀναβιῶναι τῷ βασιλεῖ. καὶ
μένγε ὅτι ψυχὴν ἡμαρτηκυῖαν ἡ προσευχὴ ῥᾳδίως
ἀποκαθαίρει, διδάσκει ἡμᾶς ὁ τελώνης, δεηθεὶς
τοῦ θεοῦ τυχεῖν ἀφέσεως, καὶ τυχών. διδάσκει δὲ
B καὶ ὁ λέπρος, ἅμα τε προσπεσὼν τῷ θεῷ, καὶ κα-
θαρθεὶς εὐθέως, εἰ δὲ σῶμα διεφθαρμένον ὁ θε-
ὸς ἐξέως ἰάσατο, πολλῷ μᾶλλον ψυχὴν νενοσηκυῖ-
αν θεραπεύσει φιλανθρώπως. ὅσῳ γὰρ τιμιω-
τέρα τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ, τοσοῦτο μᾶλλον εἰκὸς
περὶ ταύτην πλείονα σπουδὴν ἐπιδείκνυσθαι τὸν
θεόν. καὶ μυρία ἄν τις ἔχοι λέγειν καὶ παλαιὰ καὶ
καινὰ, εἰ πάντας ἐξαριθμεῖσθαι βούλοιτο τοὺς διὰ
C προσευχῆς σεσωσμένους.

Sic & Rex Ezechias superior fit in bello Persarum, exercitum quidem non armans, solas verò orationes opponens multitudini hostium. Sic & mortem effugit cum decenti pietate Deo accidens, & sola oratio dedit Regi reuiuiscere. Porrò quod animam peccantem oratio facilè mundet, docet nos telonarius, precatus Deum consequi remißionem, & consecutus est. Docet & leprosus simul & accidens Deo, & statim mundatus est. Si verò corpore corruptum Deus statim sanauit, multo magis animam ægrotantem curabit humaniter. Quanto enim

pretioſior corpore anima, tanto magis par eſt circa ipſam maiorem curam oſtendere Deum. Et infinita quis habeat dicere & vetera & noua, ſi omnes enumerare velit per orationem ſeruatos. A

SIC EZECHIAS Perſis bello euaſit ſuperior: non quia delectus egerat; ſed quia preces tantummodo hoſtium multitudini obiecerat, ſic idem à ſe mortem prohibuit & quodammodo reuixit, cum debita religione Deo proſtratus ſupplicauit. B Et quidem animam peccatis contaminatam nullo negotio precibus niteſcere argumento eſt publicanus ille, qui, quam Deum rogauerat, veniam & pacem impetrauit Argumento etiam leproſus, qui Saluatori ad pedes ſupplicabundus accidens, ſtatim lepræ purus ſurrexit. Iam ſi corpus lue perditum Deus nihil moratus ſanitate donauit, nonne magis animam morbo comprehenſam benignè C videtur curaturus? Nam quanto ea corpori antecellit, tanto Deum præſentius erga illam ſtudium demonſtrare conſentaneum ſit. Sexcenta exempla cùm vetuſta, tum recentia protulerit aliquis, ſi percenſere ſigillatim inſtituerit quotquot orando ſalutem ſibi pepererunt.

ἐζεχίας, *Ezechias, declinatur vt* αἰνείας.

περιγίνεται, *à* περιγίνομαι *ſeu* περιγίγνομαι, fio ſuperior, vinco. *Ex* περὶ *&* γίγνομαι, *de quo ſuprà &*

A *in Grammat. Regit hoc loco genitiuum, quia verba superandi habent genitiuum.*

οὐχ, *pro* οὐκ, *mutatur* κ *in aspiratam* χ *propter asperum spiritum sequentem in dictione* ὁπλίσας, *quae est participium act. Aor. 1. ab* ὁπλίζω, armo.

ἀντιστήσας, *Aorist. 1. act. particip. ab* ἀνθίστημι, *cui varia significata, hîc idem est quod* oppono, obiicio, *regitque accusatiuum.*

B τῷ πλήθει, τὸ πλῆθος, multitudo. *primae contract.*

προσηκούσης, *particip. praes.* ὁ προσήκων, ἡ προσήκουσα, τῆς προσηκούσης, τὸ προσῆκον, *de quo initio diximus.*

εὐλαβείας, ἡ εὐλάβεια, metus, reuerentia, religio. ὁ καὶ ἡ εὐλαβὴς, religiosus, reuerens. εὐλαβέω, reuerentiam habeo.

προσπεσὼν, *Aorist. 2. act. à* προσπίπτω. *de quo iam aliquoties.*

C ἀναβιῶναι, *Infinit. ab* ἀνὰ *&* βίωμι, *quod fit à* βιόω, viuo. ἀναβιόω, reuiuisco. ἀναβίωμι, idem. *Tertia cōiugat. verborum in* μι. *338. a.*

ἡμαρτηκυῖαν, *particip. praeter. perf.* ὁ ἡμαρτηκὼς, ἡ ἡμαρτηκυῖα, τὸ ἡμαρτηκὸς, *ab* ἁμαρτάνω, pecco. *fut.* ἁμαρτήσω.

ὁ τελώνης, τοῦ τελώνου, telonarius, publicanus.

δεηθεὶς, *Aorist. 1. à* δέομαι. oro, rogo. *fut.* δεήσομαι. *Regit genit. 70. c.*

τυχεῖν, *Aor. 2. infinit. à* τυγχάνω. *347. b. Habet genit.* τυχὼν *autem est Aor. 2. particip. ab eodem verbo.*

ὁ λεπρὸς, *tertiæ declinat. à quo latinum*; lepro- A
ſus. ἡ λέπρα, lepra.

καθαρθεὶς, *particip. paſſ. Aoriſt. 1. vt* τυφθεὶς, *à* καθαίρομαι, mundor. καθαίρω, mundo. *de quo ſupra.*

διεφθαρμένον, *perfect. paſſ. particip. à* διαφθείρω, corrumpo. διαφθείρομαι, corrumpor. *præterit. act.* διέφθαρκα. *paſſ.* διέφθαρμαι. *particip.* διεφθαρμένος, διεφθαρμένη, διεφθαρμένον, *de quo ſupra.*

ἰάσατο, *Aoriſt. 1. med. ab* ἰάομαι, ſano, medeor. B
fut. med. ἰάσομαι. *præterit. perfect.* ἴαμαι, ἴασαι, ἴαται. *hinc* τὸ ἴαμα, medicamentum, ſanatio. ἡ ἴασις, ſanatio. ἰατὴρ, medicus. *& Ionicè* ἰητὴρ, ὁ ἰατρὸς, idem. τὸ ἰατρεῖον, officina curandi.

νενοσηκυῖαν, *præterit. perfect. particip. act. à* νοσέω, ægroto. *de quo iam ante.*

θεραπεύσει, *fut. 1. à* θεραπεύω, curo.

τιμιωτέρα, ὁ τίμιος, precioſus. τιμιώτερος, τιμιώτατος. C

εἰκὸς, *gen. neutri,* τοῦ εἰκότος, par eſt, veriſimile, probabile. *item* conſentaneum. ὡς εἰκὸς πιστεύειν. vt par eſt credere.

καινὰ, vt τὰ ξύλα. ὁ καινὸς, ἡ καινὴ, τὸ καινὸν, nouus. ἡ καινότης, τῆς καινότητος, nouitas.

ἐξαριθμεῖσθαι, *Infinit. vocis mediæ, ab* ἐξαριθμέω, *de quo ſupra.*

βούλοιτο, *Optat. præſ.* βουλοίμην, βούλοιο, βούλοιτο, *à* βούλομαι.

σεσωσμένους,

A σεσωσμένους, particip. paß. perfect. à σώζω, seruo. perfect. paß. σέσωσμαι, particip. σεσωσμένος.

ἴσως δέ τις τῶν ῥαθυμοτέρων καὶ οὐκ ἐθελόντων ἐπιμελῶς προσεύχεσθαι καὶ σπουδαίως, ἐκεῖνα τὰ ῥήματα πείσειεν ἂν εἰρηκέναι τὸν θεόν, ὡς, οὐ πᾶς ὁ λέγων κύριε, κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἐγὼ δὲ εἰ μόνην ἐξαρκεῖν πρὸς
B τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν τὴν προσευχὴν ἐνόμιζον, εἰκότως ἄν τις τούτοις ἐκέχρητο τοῖς λόγοις. ἐπεὶ δὲ κεφάλαιον εἶναι ἀγαθῶν τὴν προσευχήν φημι, καὶ κρηπῖδα καὶ ῥίζαν τοῦ λυσιτελοῦντος βίου, μηδεὶς ἐπὶ προφάσει ῥαθυμίας ἐκείνοις κεχρήσθω τοῖς λόγοις. οὐδὲ γὰρ σωφροσύνη μόνη δύναται σώζειν ἄνευ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, οὐδὲ πρόνοια πτω-
C χῶν, οὐδὲ χρηστότης, οὐδὲ ἄλλο τι τῶν σπουδαίων, ἀλλὰ δεῖ πάντα συνδραμεῖν εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχάς· προσευχὴ δὲ ὥσπερ ῥίζα καὶ κρηπὶς ὑπόκειται, καὶ ὥσπερ πλοῖον καὶ οἰκίαν τὰ κάτωθεν ἰσχυ[ρ]ὰ ποιεῖ καὶ συνέχει, οὕτω τὸν ἡμέτερον βίον αἱ [...]χαὶ συγκρατοῦσιν, ἄνευ δὲ ταύτης οὐδὲν ἂν [...] ἀγαθόν, οὐδὲ σωτήριον γένοιτο.

[F]ORTE verò quis ignauiorum & non volentium [...] orare, & diligenter, illa verba sibi persuaserit di[...] Deum, videlicet; Non omnis qui dicit mihi Domine,

mine, Domine, intrabit in regnum cœlorum, ſed faciens A
voluntatem patris mei, qui in cœlis eſt. Ego verò ſi ſolam ſufficere ad noſtram ſalutem orationem exiſtimem, meritò quis his vteretur ſermonibus, poſtquam verò caput eſſe bonorum orationem dico, & fundamentum & radicem vtilis vitæ, nullus ad prætextum ignauiæ illis vtatur verbis; Neque enim temperantia ſola poteſt ſaluare abſque aliis bonis, neque cura pauperum, neque bonitas, neque aliud aliquid expetendorum, ſed oportet omnia concurrere in noſtras animas, oratio verò tanquam radix & B
crepido ſubſternitur, & quemadmodum nauem & domum, ea quæ infrà, firmam faciunt & continent: Sic & noſtram vitam orationes continent, ſine hac autem nihil nobis bonum, nihilque ſalutare acciderit.

HOC LOCO de ignauioribus, & ſollicitudine precandi abhorrentibus vnuſquiſpiam fortaſſe illa Domini verba opponet: Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in re- C
gnum cælorum, ſed qui facit voluntatem patris mei, qui in cælis eſt. Ego verò ſi ſolas preces ad ſalutem nobis conciliandã ſufficere putarem, non iniuria quis hanc mihi ſententiam occineret. Quoniam autem bonorum ſummam & caput orationem eſſe affirmo, fundamentumq́ue & radicem vtilitatum in vita, nemo ad prætexendam hoc nomine ſocordiam ſuam hoc in me dicto abutatur. Nam neq; temperantia ſola, neque cura egentium, neque benignitas,

A nignitas, neque aliud quippiam rerum honestarũ ſeruare nos queat, niſi vniuerſa ad animos noſtros confluxerint, quibus omnibus oratio tanquam baſis & radix ſubiicitur. Et quomodo infima domorum ac nauium validas ac ſtabiles eas efficiunt, ita vitam noſtrã precationes continent & conſeruant, extra quas non eſt vt boni quidquam aut ſalutare adipiſcamur.

B *ἴσως, aduerb.* fortaſsis, æqualiter. *ἶσος vel ἴσος*, æqualis. ἡ ἰσότης, æqualitas. ἰσόω, æquo. *fut.* ἰσώσω, *vt* δηλόω.

ῥαθυμοτέρων, Comparat. gradus, ὁ ῥάθυμος, piger. ῥαθυμότερος, pigrior. ἡ ῥαθυμία, pigritia. ῥαθυμέω, pigrior.

ἐθελόντων, particip. præſens act. ab ἐθέλω, volo, *dicitur etiam* θέλω. *fut.* θελήσω, *340. b.* τὸ θέλημα, voluntas.

C *ἐπιμελῶς, aduerb.* diligenter. ὁ καὶ ἡ ἐπιμελής, diligens. ἡ ἐπιμέλεια, diligentia, cura. ἐπιμελέω, curo.

σπουδαίως, aduerb. diligenter. ἡ σπουδή, diligentia. ὁ σπουδαῖος, diligens, ſtudioſus. τὰ σπουδαῖα, honeſta expetenda.

ῥήματα, plural. num. τὸ ῥῆμα, verbum. *formatur à* ῥέω, ῥήσω, ἔῤῥηκα, ἔῤῥημαι. *hinc* ῥῆμα, dictio, verbum. ἔῤῥησαι, *hinc* ἡ ῥῆσις, τῆς ῥήσεως, dictio. τὸ ῥησείδιον, dictiuncula. ἔῤῥηται, *hinc* ῥήτωρ, Rhetor.

πείσειεν;

πείσειεν, *tertia persona singul. num. Aorist. Aeolici. Optat. modi, à* πείθω, persuadeo. *de quo superius.* A

εἰρηκέναι, *præterit. perfect. act. infinit. modi, ab* ἐρέω, ἐρήσω, εἴρηκα, *augetur enim per* ει. *129. a.*

εἰσελεύσεται, *fut. med. ab* εἰσέρχομαι, ingredior. *sumit sua tempora ab* εἰσελεύθω.

ὁ ποιῶν, *particip. præs. act. à* ποιέω, facio.

ἐξαρκεῖν, *infinit. præsens, ab* ἐξαρκέω, sufficio, *ab* ἐξ *&* ἀρκέω. *fut.* ἀρκέσω, ἐξαρκέσω. B

ἐνόμιζεν, *Imperfect. à* νομίζω, puto.

εἰκότως, *aduerb.* meritò, iure.

ἐκέχρητο, *plusquamperfect. passiuæ vocis à deponenti* χράομαι, vtor. *fut. med.* χρήσομαι, *præterit. perf.* κέχρημαι, *plusquamperf.* ἐκεχρήμην, ἐκέχρησο. ἐκέχρητο.

κεφάλαιον, τὸ, caput, summa, fons. ὁ καὶ ἡ κεφαλαιώδης, principalis. κεφαλαιωδῶς, summariè. C

φημὶ, dico, *præsens indicat. modi, anomalum in* μι *quod reperies in Grammat.*

κρηπῖδα, *Accusat. quintæ simplic.* ἡ κρηπὶς, τῆς κρηπῖδος, basis, crepido, fundamentum.

ῥίζαν, ἡ ῥίζα, radix, *secundæ simpl.*

λυσιτελοῦντας, *particip. præsen. à* λυσιτελέω, vtilis sum, expedio, prosum. ὁ καὶ ἡ λυσιτελὴς, vtilis, fructuosus. ἡ λυσιτέλεια, vtilitas. λυσιτελούντως, vtiliter.

προφάσει, *Dat. sing.* ἡ πρόφασις, prætextus, excusatio. ἐπὶ προφάσει, sub prætextu. πρόφασιν λαμβάνειν, occasionem arripere.

κεχρήσθω,

A *κεχρήσθω, Imperat. modi, præterit. perfect. à χράομαι,* vtor, *κέχρησο, κεχρήσθω, vt τετύψω, τετύφθω.*

δεῖ, oportet, *imperfect. 303. c. δέον,* necessarium est, *δεῆσαν,* cùm oportuisset.

συνδραμεῖν, Aorist. 2. infinit. à συντρέχω, concurro. *formatur quasi à συνδρέμω, Aor. 2. ἔδραμον. συνέδραμον. 347. b.*

ὑπόκειται, tertia persona indicat. modi, ab ὑπόκει-
B *μαι,* subiaceo, substernor. *ex ὑπὸ & κεῖμαι,* iaceo. *300. c.*

πλοῖον, vt τὸ ξύλον, generis neutri, nauigium.

κάτωθεν, aduerb. inferius, infernè. *cum articulo vicem nominis subit. τὰ κάτωθεν,* inferiora. *τὰ ἄνωθεν,* superiora.

συνέχει, tertia persona à συνέχω, contineo, co-
C hibeo.

συγκρατοῦσι, tertia persona, vt φιλοῦσι, à συγκρατέω, contineo, coniungo. *componitur ex σὺν & κρατέω, de quo superius.*

σωτήριον, ὁ καὶ ἡ σωτήριος, salutaris. *ὁ σωτὴρ,* saluator.

διὰ τοῦτο ὁ παῦλος ἔγκειται συνεχῶς ἡμῖν διακελευόμενος, καὶ λέγων: τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ, ἐν εὐχαριστίᾳ. καὶ ἀλλαχοῦ. ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, φησὶν, ἐν παντὶ εὐχαρι-

εὐχαριστοῦντες. τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα θεοῦ. καὶ ἑτέρωθι πάλιν. προσεύχεσθε ἐν παντὶ καιρῷ, ἐν πνεύματι, εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει. οὕτω πολλαῖς καὶ θείαις φωναῖς ἐπὶ προσευχὴν ἡμᾶς ἐκάλει συνεχῶς ὁ τῶν ἀποστόλων ἡγεμών. A

PROPTER *hoc Paulus instat indesinenter nos monens & dicens: In oratione perseuerate, vigilantes in ipsa, in gratiarum actione. Et alibi. Indesinenter orate, inquit, in omni gratias agentes, hoc enim est voluntas Dei. Et alibi iterum. Orate in omni tempore, in Spiritu, in ipsum vigilantes, in omni tolerantia & obsecratione. Sic multis & diuinis vocibus ad orationem nos vocabat continuè Apostolorum Dux.* B

IDCIRCO Paulus identidem nos vrget, iubetque orationi instare, vigilantes in ea in gratiarum actione. Et alio loco; Sine intermissione orate, inquit, in omnibus gratias agentes, hæc est enim voluntas Dei. Et alibi denuò: Orate omni tempore in spiritu, in ipso vigilantes in omni instantia & obsecratione. Adeò multis & diuinis vocibus ad orandum toties nos Apostolorum ille princeps excitauit. C

ἔγκειται, *tertia persona, ab* ἔγκειμαι, incubo, insto, vrgeo. *Componitur ex* ἐν *&* κεῖμαι.

διακελευόμενος, *particip. præsens, vocis mediæ, à*

A διακελεύω, seu διακελεύομαι, hortor, adhortor. *ex* διὰ & κελεύω, iubeo, hortor. *Regit datiuum. 86. a. b.*

προσκαρτερεῖτε, *Imperat. modi, præs. temp. plural. num. à* προσκαρτερέω, perseuero, duro, cum tolerantia & perseuerantia in rem aliquam incumbo. *Regit datiuum.* ὁ προσκαρτέρησις, tolerantia, in aliqua re perseuerantia.

γρηγοροῦντες, *particip. præs. à* γρηγορέω, vigilo. *fut.* γρηγορήσω. *præt. perf.* ἐγρηγόρηκα, *non repetitur prima li-*
B *tera præsentis.* ἡ γρηγόρησις, vigilantia. *Dicitur etiam* ἐγρηγορέω vigilo.

εὐχαριστία, ἡ εὐχαριστία, gratiarum actio. ὁ καὶ ἡ εὔχαρις, gratus. ἄχαρις, ingratus. εὐχαριστέω, gratias ago.

ἀλλαχοῦ, *aduerb.* alibi.

ἀδιαλείπτως, *aduerb.* indesinenter.

C προσεύχεσθε, *plur. num. imper. mod. à* προσεύχομαι, oro, adoro.

ἑτέρωθι, *aduerb.* alibi.

ἀγρυπνοῦντες, *particip. præs.* ἀγρυπνέω, vigilo, insomnem noctem duco. ἡ ἀγρυπνία, vigilia. ὁ ἀγρυπνητικὸς, vigilax.

προσκαρτερήσει καὶ δεήσει, *Datiui secundæ contractorum;* ἡ προσκαρτέρησις, tolerantia, perseuerantia. ἡ δέησις, precatio, oratio.

φωναῖς, *Dat. plural.* ἡ φωνὴ, vox. φωνέω, voco. φωνήεις, φωνήεσσα, φωνῆεν, vocalis.

ἐκάλει,

ἐκάλει, *Imperf. tertia persona à* καλέω, VOCO. ἐκάλεον, ἐκάλεες, ἐκάλεε. ἐκάλει. A

ἡγεμὼν, τοῦ ἡγεμόνος, *quinta simpl.*

προσήκει τοίνυν ὑπ' ἐκείνου παιδευομένους μετὰ
προσευχῆς πορεύεσθαι τὸν βίον, καὶ ταύτῃ συνεχῶς
τὴν διάνοιαν ἄρδειν. χρήζομεν γὰρ οἱ ἅπαντες ἄν-
θρωποι ταύτης, οὐχ ἧττον ἢ τὰ δένδρα τῶν ὑδά-
των. οὔτε γὰρ ἐκεῖνα δύναται ἐκφέρειν τοὺς καρ- B
ποὺς μὴ πίνοντα διὰ τῶν ῥιζῶν. οὔτε ἡμεῖς τοὺς πολυ-
τιμήτους καρποὺς τῆς εὐσεβείας δυνησόμεθα βρύ-
ειν, μὴ ταῖς προσευχαῖς ἀρδόμενοι. δι' ὅπερ χρὴ καὶ
τῆς κλίνης ἀπανισταμένους φθάνειν ἀεὶ τὸν ἥλιον τῇ τοῦ
θεοῦ λατρείᾳ, καὶ τραπέζης ἁπτομένους καὶ καθεύ-
δειν μέλλοντας, μᾶλλον δὲ καὶ καθ' ἑκάστην ὥραν
μίαν εὐχὴν τῷ θεῷ προσφέροντας, ἴσον τῇ ἡμέρᾳ
δρόμον τρέχοντας, ἐν δέ γε τῇ χειμῶνος ὥρᾳ καὶ C
τῆς νυκτὸς τὸ πλεῖστον μέρος εἰς προσευχὰς ἀναλί-
σκοντας, καὶ τὰ γόνατα κάμπτοντας σὺν πολλῷ τῷ
φόβῳ τῇ δεήσει προσέχοντας, μακαρίζοντας ἑ-
αυτοὺς ἐπὶ τῇ τοῦ θεοῦ λατρείᾳ.

CONVENIT *igitur ab illo instructos cum oratione transire vitam, & hac semper mentem rigare. Egemus enim omnes homines hac non minus, quàm arbores aquis. Neque enim illæ possunt efferre fructus, si non bibant per radices, neque nos valde pretiosos fructus pietatis poterimus germinare orationibus non irrigati, propter*

A *quod oportet etiam è lecto surgentes præuenire semper solem Dei cultu, & mensam tangentes, & dormituros. Magis verò & secundùm quamuis horam vnam orationem Deo adferre, æqualem diei cursum currentes. In hyemis verò hora & noctis plurimam partem in orationes insumentes, & genua flectentes, cum multo timore orationi instantes & beatificantes nos ipsos in sancto Dei cultu.*

PARTIVM igitur nostrarum est ab eo con-
B doccfactos in omni vita precationem frequétare, eaque perpetuò animos perfundere, cùm ea non minus, quàm irrigatione stirpes, egeamus. Nec illæ fœtu grauantur, si per radices non biberint; Nec nos nobilibus pietatis fructibus abundare poterimus, si precibus non fuerimus irrigati. Quapropter & cum de lectulo manè surgimus, semper solem orientem Deo
C celebrando præueniamus; & cùm ad cibum capiendum accedemus, & cùm nos quieti mandamus, vel potius in horas singulas vnam Deo precem offeramus; vt hac oratione æqualem diei pietatis cursum curramus. Hybernís autem mensibus, tum maiorem noctis partem precibus transigere, tum nixos genibus multo cum timore obsecrationi dare operam debemus, ac beatos censere nosmetipsos, quibus concessum sit Deum colere.

παιδευο-

παιδευομένους, particip. paſſ. præſen. à παιδεύομαι, inſtruor. *παιδεύω,* inſtruo. *fut. παιδεύσω, ſextæ baryt. ἄρδειν, infinit. ab ἄρδω,* rigo. *ἄρδομαι,* rigor. *ὁ ἀρδμὸς,* irrigatio. *ἡ ἀρδεία, & ἄρδευσις,* idem, *ab ἀρδεύω,* irrigo. A

χρήζομεν, Indicat. modi, præſent. temp. à χρήζω, egeo, indigeo. *Regit genitiuum. Aliquando idem eſt quod* rogo, poſtulo. *Et tunc accuſatiuum habet, ὅσια χρήζω,* iuſta peto. B

ἧττον, Comparatiuus à μικρὸν ſeu μικρὸς, paruus. *comparat. maſculin. & fœmin. ὁ καὶ ἡ ἥττων,* minor. *104. b. c.*

τὰ δένδρα, vt τὰ ξύλα, τὸ δένδρον, arbor. *ὑδάτων, genit. plural. τὸ ὕδωρ, τοῦ ὕδατος,* aqua.

ἐκφέρειν, Infinit. præſens, ab ἐκφέρω, effero.

καρποὺς, ὁ καρπὸς, fructus. *καρπόω. καρποφορέω,* fructum fero. C

πίνοντα, præſent. temp. ὁ πίνων, τοῦ πίνοντος, à πίνω, bibo. *345. b. c. προπίνω,* propino, præbibo. *ἐκπίνω,* ebibo.

πολυτιμήτους, Accuſat. plural. ὁ καὶ ἡ πολυτίμητος, pretioſus.

δυνησόμεθα, fut. 1. med. à δύναμαι, poſſum, *fut. δυνήσομαι, quaſi à δυνάω.*

βρύειν, Infinit. præſens, à βρύω, ſcateo, ſcaturio.

A *hic* pullulo, germino, plenus ſum, effero. *Regit hîc accuſatiuum.*

ἀρδόμενοι, particip. præſ. paſſ. ab ἄρδομαι, rigor. *de quo paulo antè.*

χρὴ, Imperſonale; oportet.

κλίνης, ἡ κλίνη, lectus, *à κλίνω*, reclino, recubo.

ἀπανισαμένους, particip. præſen. vocis mediæ à verbo

B *ἀπανίστημι*, ſurgo, exſurgo. *Componitur ex ἀπὸ & ἀνὰ & ἵστημι, regitq́ue vi præpoſitionis genitiuum.*

φθάνειν, Infinit. præſens à φθάνω, præuerto, præoccupo. *fut. φθάσω à φθάω. 348. b.*

τραπέζης, ἡ τράπεζα, menſa. *ὁ καὶ ἡ τραπέζιος*, menſalis.

ἁπτομένους, particip. præſ. vocis mediæ, ab ἅπτομαι, tango, contingo. *Habet genitiuum.*

C *καθεύδειν, Infinit. præſen. à καθεύδω*, dormio. *ex κατὰ & εὕδω*, dormio. *imperfect. ἐκάθευδον & καθηῦδον. 135. b. c.*

μέλλοντας, particip. præſens, plural num. à μέλλω, futurus ſum. *ὁ μέλλων, τοῦ μέλλοντος. Hoc verbum coniungitur cum infinitiuo; μέλλω ποιεῖν, γράφειν*, facturus ſum, ſcripturus ſum. *Ad verbum;* futurus ſum facere, ſcribere.

μίαν, Accuſat. μία. μιᾶς, vna.

τρέχοντας, particip. præſens act. à τρέχω, curro.

χειμῶνος,

χειμῶνος, ὁ χειμών, hyems. A
μέρος, ut τὸ τεῖχος, pars. μερίζω, partior.
ἀναλίσκοντες, particip. præsens act. ab ἀναλίσκω, consumo. *quod sua tempora sumit ab ἀναλόω. 335.b.*

τὰ γόνατα, τὸ γόνυ, τοῦ γόνατος, genu. *88.c.*
κάμπτοντας, particip. præsens act. à κάμπτω, flecto. κάμψω, ἔκαμψα. ἀνακάμπτω, reflecto. ὁ κάμπτων, τοῦ κάμπτοντος.

εἰπέ μοι πῶς ὄψει τὸν ἥλιον μὴ προσκυνήσας B τὸν πέμποντα τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς γλυκύτατον φῶς; πῶς ἀπολαύσεις τραπέζης μὴ προσκυνήσας τὸν τοσούτων ἀγαθῶν δοτῆρα καὶ χορηγόν; μετὰ ποίας ἐλπίδος ἐπὶ τὸν τῆς νυκτὸς ἥξεις καιρόν; ποίοις προσδοκᾷς ὀνείρασιν ὁμιλῆσαι, μὴ τειχίσας σαυτὸν προσευχαῖς, ἀλλ᾽ ἀφύλακτος ἐπὶ τὸν ὕπνον ἐλθών; εὐκαταφρόνητος καὶ εὐάλωτος C τοῖς πονηροτάτοις δαίμοσιν ἔσῃ, οἱ περιέρχονται συνεχῶς καιροφυλακτοῦντες ἡμᾶς, ἵνα λαβόντες γυμνὸν προσευχῆς ἀναρπάσαιεν ὀξέως.

DIC *mihi quomodo videbis solem non adorans mittentem tuis oculis dulcissimum lumen? Quomodo frueris mensa non adorans tantorum bonorum auctorem & largitorem? Cum quali spe ad noctis venies tempus? Quibus exspectas somniis conuersari non muniens te orationibus, sed incustoditus ad somnũ veniens, despicabilis & captu facilis pessimis dæmonibus eris, qui circumeunt*

A *ſemper tempus obſeruante contra nos, quem nam deprehendentes nudum ab oratione abripiant ſtatim.*

DIC age, túne ſolem audebis intueri, non adorato illo, qui oculis tuis dulciſsimum iſtuç lumen procreauit? Túne attingere epulas, non prius eum veneratus, qui huiuſmodi bona largitus eſt? Qua ſpe noƈti te credes, qualia tibi inſomnia oblatum iri exiſtimas, niſi antequam ſomnum ineas, oratione te communiueris? Fa-
B cile te contemnent, non difficile capient ſpiritus improbiſsimi, qui quotidie per nos oberrant, & occaſiones captant, ſi quem fortè orationis munimento & cuſtodia deſtitutum, derepentè poſsint abripere.

εἰπέ, *Aoriſt. 2. imperatiui modi, ab* ἔπω, dico, *quod augetur per* ει. *129. a. & retinet ſuum augmentum in Aoriſtis etiam extra indicatiuum. 159. b. & habet acu-*
C *tum in vltima. 159. b.*

ὄψει, *Secunda perſona fut. medij, ab* ὄπτομαι, video, ὄψομαι, ὄψει, *pro* ὄψῃ. *168. c. Præterit. perfect.* ὦμμαι, *hinc* τὸ ὄμμα, oculus. ὦψαι, *hinc* ἡ ὄψις, τῆς ὄψεως, aſpectus. ὦπται, *hinc* ὀπτὸς, aſpectabilis. ὀπτικὸς. viſiuus, *& ſcientia* optica.

προσκυνήσας, *Aoriſt. 1. particip. à* προσκυνέω, adoro, *de quo ſuprà. Regit hîc accuſatiuum, ſuperius datiuum.*

ὀφθαλμοῖς, *vt* τοῖς λόγοις, ὁ ὀφθαλμὸς, oculus.

μονόφθαλμος,

μονόφθαλμος, vnioculus, cocles. ὀφθαλμία morbus A
oculorum.

γλυκύτατον, *Superlat. gradus, à* γλυκὺς, dulcis, γλυκύτερον, γλυκύτατον; *Comparatur etiam per* ιων *&* ιστος.

ἥξεις, venies, *fut. act. ab* ἥκω, venio, *secundæ coniugat. baryt.*

προσδοκᾷς, *Secundæ personæ à* προσδοκάω, exspecto. *de quo antea.* B

ὀνείρασι, *Dat. plural. cuius rectus est,* τὰ ὀνείρατα, *Genit. singul.* τοῦ ὀνείρατος, *quasi à recto* ὄνειρας, τὸ ὄνειρον, somnium, ὁ ὄνειρος, idem, *& apud Poëtas ipse* Deus somni. ὁμιλῆσαι. *Aorist. 1. infinit. ab* ὁμιλέω.

τειχίσας, *Aorist. 1. particip. à* τειχίζω, circumdo, munio.

σαυτὸν, *pronomen composit. secundæ personæ, generis mascul.* σεαυτὸν, σαυτόν. *117. b.* C

ἀφύλακτος, ὁ καὶ ἡ, incustoditus.

ὕπνον, ὁ ὕπνος, somnus. ὑπνόω, dormio.

ἐλθὼν, *Aor. 2. particip. ab* ἔρχομαι. *quod sua tempora sumit ab* ἐλεύθω.

εὐκαταφρόνητος, ὁ καὶ ἡ, contemptus, contemptui obnoxius. *à* καταφρονέω, contemnno.

εὐάλωτος, ὁ καὶ ἡ, facilis captu, ad capiendum expositus. ἁλίσκω, capio, *ab* ἁλόω, ἅλωμι, *de quo supra.*

A πονηροτάτοις, ὁ πονηρὸς, malus. *superlat. gradus.*

ἔσῃ, *secunda persona. fut. ab* εἰμὶ, sum. ἔσομαι, ἔσῃ, ἔσεται, ἔσται.

περιέρχονται, *tertia persona plural. numer. indicat. modi à* περιέρχομαι, circumeo.

καιροφυλακτοῦντες, *particip. præs. temp. à* καιροφυλακτέω, tempus & occasionem exspecto.

λαβόντες, *Aor. 2. particip. act.* ὁ λαβὼν, τοῦ λαβόν-
B τος, ἀ λαμβάνω, accipio, *hic* deprehendo.

γυμνὸν, ὁ γυμνὸς, ἡ γυμνὴ, τὸ γυμνὸν, nudus. γυμνάσιον, gymnasium. γυμνάζω *&* γυμνάζομαι, exerceo. γυμνόω, nudo, denudo. *futur.* γυμνώσω. *Aorist. 1.* ἐγύμνωσα.

ἀναρπάσαιεν, *Aorist. 1. optat. modi, tertia persona plural. ab* ἀναρπάζω, rapio. *ex* ἀνὰ *&* ἁρπάζω, rapio. *Aor. 1. optat.* ἁρπάσαιμι, ἀναρπάσαιμι.

C ἐὰν μὲν οὖν ἴδωσιν ἡμᾶς πεφραγμένους ταῖς προσευχαῖς, ἀποπηδῶσιν εὐθέως, ὥσπερ λῃσταὶ καὶ κακοῦργοι, πρὸς τῇ κεφαλῇ τοῦ στρατιώτου ξίφος ὁρῶντες κρεμάμενον. ἂν δ' ἄρα συμβῇ τινὰ γυμνὸν εἶναι προσευχῆς, οὗτος ἀνάσπαστος ὑπὸ τῶν δαιμόνων φέρεται, εἰς ἁμαρτίας ὠθούμενος καὶ συμφορὰς καὶ κακά. Ταῦτα δεῖ πάντα φοβουμένους ὑμᾶς, προσευχαῖς καὶ ὕμνοις ἀεὶ τειχίζειν ἑαυτοὺς, ἵνα πάντας ὁ θεὸς ἐλεήσας, ἀξίους ἀπεργάσηται τῆς τῶν οὐρανῶν Βασιλείας διὰ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ,

ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. A

SI IGITVR viderint nos munitos orationibus, resiliunt statim, sicut latrones & malefici ad caput militis gladium videntes appensum. Si verò contingat aliquem nudum esse oratione, hic raptus à dæmonibus fertur in peccata impulsus & calamitates & mala. Hæc oportet omnia timentes nos orationibus & hymnis semper munire nos ipsos, vt omnes Deus miseratus dignos efficiat cælorum regno per vnigenitum filium, cui gloria & potestas in sæcula sæculorum; Amen. B

QVOD si precibus nos munitos aspexerint, extemplo resilient, haud secus, quàm latrones & malefici militis excubantis gladium capiti suo imminentem conspicati. Sin autem orationis præsidio nudatum quempiam esse cõtigerit, is raptatus portabitur à dæmonibus, in scelera, in calamitates, miseriasque deuoluetur. C Quæ omnia nos formidantes. oportet precibus & hymnis veluti mænibus circumsepiri, vt omnes misericors Deus cælorum regno dignetur, per vnigenitum filium suum, cui gloria & imperium in omnem æternitatem, Amen.

ἴδωσιν, *Aorist.2.coniunct. modi, plural. num. ab* εἴδω, video, *de quo iam sæpius.*

πεφραγμένους, *particip. paßiu. præterit. perfect. à* φράττω,

A φράττω, munio, armo. *φράξω, ἔφραξα, πέφραχα. paß. præterit.* πέφραγμαι, *particip.* πεφραγμένος.

ἀποπηδῶσι, *tertia persona plural. numer. ab* ἀποπηδάω, resilio. *ex* ἀπὸ *&* πηδάω, salio. *fut.* πηδήσω, *de quo iam antea.*

λησταὶ, *plural. num. primæ simpl.* ὁ λῃστὴς, latro.

κακοῦργοι, κακοῦργος, malefactor, *contractum, pro* κακόεργος. *Sic* λυκοῦργος, *pro* λυκόεργος.

B κρεμάμενον, *particip. paß. præs. temp. à* κρέμαμαι, suspendor. *secundæ coniugat. verb. in* μι. *dicitur etiam* κρεμάω *&* κρεμαννύω *&* κρεμάννυμι, suspendo, κρεμάομαι, *&* κρεμάννυμαι, *&* κρέμομαι, suspendor. ὁ κρεμαστὸς, pensilis, pendulus.

συμβῇ, *Aor. 2. Coniunct. vel etiam præsens à* σύμβημι, συμβαίνω. *Coniunct.* ἐὰν συμβῶ, συμβῇς, συμβῇ. τὸ συμβεβηκὸς, accidens.

C ἀνάσπαστος, ὁ καὶ ἡ, raptus, *ab* ἀνασπάω, sursum rapio.

Φέρεται, *tertia persona à* φέρομαι, feror.

ὠθουμένους, *particip. paß. ab* ὠθέομαι, pellor, ὠθέω, *seu* ὤθω, pello, impello. *348. c.*

συμφορὰς, ἡ συμφορὰ, calamitas.

Φοβουμένους, *Accusat. plural. particip. à* φοβέομαι, timeo, *fut.* φοβήσομαι.

ἐλεήσας, *Aorist. 1. act. particip. ab* ἐλεέω, misereor. *Regit accusatiuum.* τὸ ἔλεος, misericordia. ἡ ἐλεημοσύνη. ide. n. ὁ καὶ ἡ ἐλεήμων, misericors.

ἀπεργάσηται.

ἀπεργάσηται, Aorist. 1. coniunct. modi, à verbo ἀ- A
περγάζομαι, efficio. *ex ἀπὸ & ἐργάζομαι. imperfect. εἰργαζόμην, augetur enim per ει.*

μονογενοῦς, ὁ καὶ ἡ μονογενής, vnigena, vnigenitus.

αἰῶνας, ὁ αἰών, τοῦ αἰῶνος, seculum. *ὁ καὶ ἡ αἰώνιος,* æternus.

E T *hic finis esto explanationis thematum, in hac pul-* B
cherrima, & quæ ab adolescentibus ediscatur dignißima oratione occurrentium. Debent autem qui serio animum ad Græcas literas adiiciunt, ipsi quoque suopte studio & nutu simile interdum exercitationis genus suscipere, & vel Poëtæ alicuius poëma, vel oratoris orationem vel sancti cuiuspiam Patris homiliam seu concionem percurrere, & singulorum vocabulorum rationem grammaticam diligenter expendere & annotare, certi hanc esse expeditissimam & facillimam ad Græcas literas viam; nescio enim C
quo pacto & ipsæ præceptiones Grammaticæ, & dictiones, & phrases Græcæ magis hæreant in animo, si quis huic exercitationi laboris minimè parcus sese dedat, quàm vllo alio industriæ & accurationis genere. Illud item sedulo obseruabit studiosus, vt formulas loquẽdi ex proposito argumento sibi excerpat, & aliquando etiam nonnihil immutet, & tum collecta qualicunque suppellectili tentet, num epistolium conscribere; aut hanc illamue locutionem Græcè exprimere poßit. Vbi autem maiora incrementa eruditionis sumpsit, maiora quoque moliri licebit, cuius-

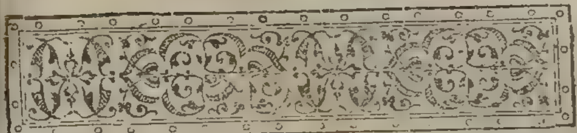
modi

A modi est conuersio, v.g. græcæ orationis in latinam; vel latinæ in Græcam. Plurimum porrò refert, vt non quosuis auctores sine delectu adolescentes euoluant, sed cognitis vtcunque Grammaticis præceptionibus vnum aut alterum Euangelistam, propter sermonis facilitatem candidamque simplicitatem percurrere debent; tum ad Isocratem, (si non suppetant selectæ SS. Patrum orationes editæ à R.P. Hieronymo Brunello, Societatis nostræ) sese conferent; ab hoc ad Lucianum, & demum ad Demosthe-
B nem gradum facient. Poëtas non attingent, nisi accuratè didicerint, quæ de Dialectis in Grammatica traduntur, priusque Theognidi & Phocylidi aliisq; huius census vacabunt; quàm in manus sumant summum, id est, Homerum, qui omne tulit punctum, & quemuis sui amantem ad cuiusuis alterius Vatis lectionem cumulatissimè instruit.

C

A

EXERCITATIO POETICA.

EXPLANATIONI thematum solutæ orationis visum est subiungere B *in gratiam studiosorum græcæ poëseos, poëticam exercitationem delectis ad eam illustrioribus nonnullis sententiis ex Homero, Theocrito, Moscho & Bione, & duplici adiuncta interpretatione, altera soluta, & quidem ad verbum, altera vincta.*

ACHILLES AD PALLADEM. C

Iliad. 1.

Χρὴ μὲν σφωΐτερόν γε θεὰ ἔπος εἰρύσσασθαι,
Καὶ μάλα περ θυμῷ κεχολωμένον. ὡς γὰρ ἄμεινον.
ὅς κε θεοῖς ἐπιπείθηται μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ.

Oportet quidem vestrum Dea verbum custodire
Quamuis valde animo iratum. Sic enim melius.
Qui Diis obedit, valde exaudiunt illum.

Mos

A Mos ſemper monitis veſtris eſt Diua gerēdus,
Sic etenim ſatius, quamuis mens æſtuet ira.
Qui Diis obſequitur, votis huiuſce patentes
Dant aures.

Verſus ſunt hexametri, ſex pedibus conſtantes non ſecus atq; Latini hexametri. Vide in Proſodia cap. 21.

χρὴ, oportet, *verbum impersonale. 304. producitur. 7. b.*

B *μὲν, Coniunctio, breuis alioquin, ſed hîc lōga poſitione. 9. a.*

Cφωΐτερον, veſtrum, *Pronomen. 114. b. c. prima ſyllaba natura longa eſt, antepenultima breuis deriuatione. fit enim Cφωΐτερος à genitiuo duali Cφῶϊν, vel à nominatiuo Cφῶϊ. 114. c. cuius vltima ſyllaba breuis eſt, vt ex accentu fit perſpicuum. Ne autem idem ſæpius repetere cogamur; ſatis fuerit ſemel hîc monuiſſe vocales η & ω natura ſua ſemper produci; ε & υ ſemper corripi; niſi quid a-* C *liud interueniat; vide cap. 1. & ſequent. Proſodiæ. Porro Cφωΐτερος*, veſter, *propriè dicitur de duobus. formatur enim à numero duali, licet ſæpe vſurpari ſoleat de multis, vt & hoc loco Homeri; generatim enim affirmat Achilles Deorum monitus eſſe audiendos, veſtrum, nempe Deorum, inquit, conſiliis obtemperare oportet. Cum verbo ſecundæ perſonæ ſignificat Cφωΐτερος*, tuus. *Aliquando idem eſt ac* ſuus. *Vtriuſq; ſignificationis exempla exſtant apud Apoll. libro 3. Argonaut. Prioris quidem hoc verſu.*

δῆμον

δῆμον σφωϊτέροισιν ὑπὸ σκήπτροισι δαμάσσαι. A

Populum tuis sub sceptris domare.

Posterioris hoc. οὕνεκεν ἀλκῇ

σφωϊτέρῃ πάντεσσι μετέπρεπεν αἰολίδῃσι.

Quia robore suo omnibus præstabat Aeolidis.

Quia verò Poëtæ significationem pronominis tertiæ personæ, & eorum quæ inde nascuntur, variè permutant, ideo visum est hîc aliquid ea de re dicere.

οὗ *igitur (& eadem est ratio dialectorum)* sui, *sæpe accipitur pro* αὐτοῦ, *seu* αὐτῆς, ipsius. *Odyß. ξ.* ἐπεὶ ἕο κήδετο λίην. Cùm magnam ipsius curam haberet. *Item pro* ἐμοῦ *seu* ἐμαυτοῦ. *Apoll. lib. 2. Argonaut.* εἷο (οὗ) μὲν οὐδ᾽ ἠβαιὸν ἀτύζομαι. De me nihil curo. B

Dat. οἱ, sibi, *pro* αὐτῷ, ipsi. *Iliad. 1.* ἥν οἱ πόρε Φοῖβος Ἀπόλλων. Quam ipsi dedit Apollo. *Ab Apollonio lib. 1. vsurpatur pro* σοὶ, tibi. *cum verbo secundæ personæ.*

ῥηϊδίως δ᾽ ἂν ἑοῖ (οἷ) καὶ ἀπείρονα λαὸν ἀγείραις C

ἄλλων ἐκ πολίων.

Facile verò tibi etiam infinitum populum collegeris

Aliis ex vrbibus.

Et lib. 3. cum verbo primæ personæ pro ἐμοὶ, mihi. ἑοῖ αὐτῇ, mihi ipsi.

Accusat. ἓ se, *ponitur pro* αὐτὸν, αὐτὴν, *&* αὐτό, *& pro* ἑαυτὸν, seipsum. *Iliad. 1.*

περὶ γάρ ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε

φύλλά τε καὶ φλοιόν.

A Circum enim ipsi ferrum decorticauit
Folia & corticem.

In duali σφῶε *&* σφῶ, se, *accipiuntur pro duali,* αὐτώ. *Hom. Iliad. 1.*

τίς δ' ἄρ σφῶε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι.

Quis Deorum ipsos (*Achillem & Agamemnonem*) commisit, vt simul contenderent?

Sic σφῶϊν *pro* σφὶν, ipsorum *vel* ipsis, *per omnia genera.* σφέες *&* σφεῖς. ipsi, ipsæ, ipsa. σφῶν *seu* σφέων, ipsorum, *per omnia genera.* σφίσι *seu* σφὶν, ipsis, *tam de duobus quàm de pluribus. Odyß. 4.*

B ὣς φάτο καί σφιν νῶτα βοὸς παρὰ πίονα θῆκεν.

Sic dixit, & ipsis (*nempe Telemacho & Nestoridæ*) apposuit bouis pingue tergum.

Quando additur verbis primæ personæ, aut pronomini primæ personæ, tum significat nobis. *Apollon.*

ὥρη δ' ἡμῖν ἐνὶ σφίσι μητιάασθαι.

C Hora est inter nos ipsos consultandi.

σφᾶς *seu* σφέας, ipsos, *per omnia genera, tam de duobus quàm de pluribus. quo pacto vsurpant Poëtæ omnes dialectos huius accusatiui* σφᾶς, *de quibus in Grammat. 114. a. b. Cum verbo primæ personæ significat* nos. *Lucian.* κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διήλθομεν. Inter nos ipsos percensuimus. *imo* σφὲ *per apocopen pro* σφέας, *accipitur etiam in singulari pro* ipsum, ipsam. *Sophoc. Aiace.* ἐγὼ σφ' ἀπείργω. Ego eum prohibeo.

σφέτερος, suus, *adiunctum verbis primæ & secundæ perso-*

personæ significat noster, vester, meus, tuus, *prout* A
nomina, cum quibus copulatur, vel pluralis, vel singularis numeri sunt. Hesiod.

δεῦτε δί' ἐννέπετε σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι.

Huc adeste Iouem dicite vestrum patrem celebrantes.

Hæc de pronominibus occasione pronominis σφωΐτερος, *Reliqua petantur ex Grammat. cap. 12.*

γε, *Coniunctio expletiua, seu particula paragogica.* B
& enclitica, 16. a. nihil per se significans, reiicitque suum accentum in dictionem præcedentē proparoxytonam. 324. c. 325. a.

θεὰ, Dea, à θεὸς, Deus. *97. c. vltima longa est. 83. c. 84. a. Vltima tamen nominis Latini* Dea *corripitur; neque enim α Græcum eadem semper quantitate transit ad Latinos. 161. b. Nec vsurpant tantū Græci* ἡ θεὰ *pro* Dea, *sed etiam* ἡ θεὸς, Dea. *Hom. Iliad. 1.*

ὅσσον ἐγὼ μετὰ πᾶσιν ἀτιμοτάτη, θεός εἰμι. C

Quantum ego inter omnes sum inhonoratissima Dea.

Latini etiam nomen Deus *accipiunt pro* Dea.

ἔπος, ἔος, τὸ, *verbum, vocabulum. Iliad. 20.*

ὁπποῖόν κ' εἴπῃσθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσαις.

Quale verbum dixeris, tale & audies.

ἢ ἔπει, ἢ ἔργῳ. *Hom. Iliad. 1.*

Vel verbo vel opere seu re.

οὐδὲν πρὸς ἔπος. nihil ad rem. ὡς ἔπος εἰπεῖν, vt verbo dicam; vt breuiter dicam. *Hîc etiam*

A *ἔπος monitum seu præceptum significat. Alia notione est ἔπος carmen Heroicum. Hinc Epici Poëtæ, qualis Virgilius, & ἐποποιὸς, Heroicorum carminum Scriptor, & ἐποποιΐα. Deducitur autem ἔπος à verbo ἔπω,* dico.

εἰρύσσασθαι, *Aorist.1.infinit.medius, vt τύψασθαι. 200.b.ab ἐρύω, & interposito ι per Ectasin.132.b.εἰρύω,* traho. *Item* seruo, custodio, *qua significatione magis vsurpatur paßiuum seu medium ἐρύομαι vel εἰρύομαι, vt*
B *hîc, ἔπος εἰρύσσασθαι,* seruare verbum, *hoc est, non transgredi mandatum Palladis. Antepenultima verbi εἰρύσσασθαι, longa est, quia verba in ύω, modò producunt modò corripiunt suum υ.63.c.64.a. Est autem versus iste spondaicus, quod quinta sede habeat spõdeum, cuiusmodi versus multi paßim leguntur apud Homerum & alios Græcos, imo & apud Latinos, præsertim Catullum in carmine de nuptiis Pelei & Thetidis.*

μάλα, *aduerb.* valde, vehementer. *Prima con-*
C *stat breui, quæ quantitas cognoscitur cum aliis, tum illo versu Homeri initio Odysseæ,*

ὃς μάλα πολλὰ
πλάγχθη.

Qui valde multum oberrauit.

Vltima quoque breuis est, vt pleraque alia aduerbia in α. vide 86.b. Porro α in positiuo & superlatiuo breue, natura longum est in comparatiuo, μάλα, μᾶλλον, μάλιστα.

περ, *Coniunctio seu particula expletiua; & sine accentu,*

cētu, quia enclitica. 325. b. & Poëtis versus explendi gra- A
tia admodum familiaris. θυμῷ, *Dat. vt* τῷ λόγῳ, ὁ θυ-
μὸς, animus, mens. *item*, ira, excandescentia. θυ-
μόομαι, θυμοῦμαι, ad iram concitor, irascor, excan-
desco. θυμόω, ad iram concito, *prima syllaba longa*
est, vt liquet ex illo trito & sæpius repetito Homeri:

ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ.

Meo chare animo.

κεχολωμένον, *particip. pass. à* χολόω, bile inflam- B
mo, ad iram excito, χολόομαι, ira accendor, in-
flammor, irascor. *dicitur etiam* χολάω, *eodem notio-*
ne. ἡ χολὴ, bilis, fel. ὁ καὶ ἡ χολώδης, biliosus, felleus.
Quantitas participij κεχολωμένον *per se nota est.*

ὣς, sic, *coniunctio. & hac significatione accentum*
habet. ὣς φάτο, sic dixit. *alioquin caret proprio ac-*
centu.

γὰρ, *Coniunctio, breuis hic, aliquando longa, quia* C
monosyllaba. 90. c.

ἄμεινον, *neutrum, comparat. gradus. 104. b. Me-*
dia longa est diphthongo. prima breuis. Iliad. 1.

βίῃ οὗ πατρὸς ἀμείνων.

Robore patre suo melior.

ὅς, *artic. postpositiuus. 18. a. b. additur dictio exple-*
tiua & enclitica κε, *vt supra* γε, *&* περ.

ἐπιπείθηται, *Coniunct. modi, præsent. temp. verbi*
medij, ab ἐπιπείθομαι. pareo, obtempero, *ex* ἐπὶ *&*

 πείθομαι.

A *πείθομαι. Regit datiuum, ἐπὶ, vt extra, ita & intra compositionem, secundam syllabam corripit. 37. b.c.*

ἔκλυον, *Imperf. à* κλύω, audio. *Regit hîc genitiuum* αὐτοῦ, *quippe verbum sensus. 68. c. & sequ. Media breuis est, quia* κλύω, *υ breue habet, saltem interdum; quando autem in præsenti breuis est syllaba media; tunc per præceptum deriuationis colligere licet eandem corripi in imperfecto. 35. b.c.*

B

POLYDAMAS AD HECTOREM

Iliad. 13.

οὕνεκά τοι περὶ δῶκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα,
τοὔνεκα καὶ βουλῇ ἐθέλεις περιέμμεναι ἄλλων;
ἀλλ' οὔπως ἅμα πάντα δυνήσεαι αὐτὸς ἑλέσθαι.
ἄλλῳ μὲν γὰρ ἔδωκε θεὸς πολεμήϊα ἔργα,
ἄλλῳ δ' ὀρχηστὺν, ἑτέρῳ κίθαριν καὶ ἀοιδήν.
C ἄλλῳ δ' ἐν στήθεσσι τιθεῖ νόον εὐρύοπα Ζεὺς
ἐσθλὸν, τοῦ δέ τε πολλοὶ ἐπαυρίσκοντ' ἄνθρωποι.

An quia tibi excellenter dedit Deus bellica opera,
Ideo & consilio vis præcellere cæteris?
At nunquam simul omnia poteris tu solus deligere,
Alij quidem tribuit Deus bellica opera
Alij autem artem saltandi, alij citharam & cantum.
Alij autem in pectoribus ponit mentem latè prospiciens Iuppiter
Prudentem, eaque multi fruuntur homines.

An

An quia belligero excellis Mauorte putas te A
Anteſtare aliis etiam ratione ſagaci?
Solus at ipſe nequis hæc omnia obire decenter.
Hunc Deus inſignem voluit clareſcere in armis,
Aſt alium choreis, alium cantu citharaque,
Iuppiter aſt alij ſollertem in pectore mentem
Indit, qua multi magna vtilitate fruuntur.

οὕνεκα, varia habet ſignificata. Hîc idem eſt, quod an quia, num quia, *& eſt contractum ex οὗ ἕνεκα. Subiungitur illi ſæpius, τοὔνεκα, vt & hoc loco, quod eſt,* propter-ea, idcirco, ideo. *Sed de his plura alibi; cùm de huiuſmodi particulis agemus. corripitur vltima in vtroque vocabulo; vt docet accentus.24.c.* B

τοι, Dat. pro σοὶ, à pronomine σύ. 112.c. Et eſt vox enclitica.323.b. Reiicitq; *ſuum accentum in vltimam dictionis præcedentis.324.c.*

πέρι, præpoſitio, ſed hic accipitur aduerbialiter pro C *διαφερόντως,* excellenter, eximiè, *quod etiam accentus retractus ſignificat. vltima breuis eſt.37.b.*

δῶκε, Aoriſt.1. à δίδωμι, do. *257.c. ſine augmento, pro ἔδωκε, nam Poëtæ omittunt vel ponunt augmenta verborum, prout fert voluntas & carminis ratio. 131.b.c.*

πολεμήϊα, ὁ πολεμήϊος, bellicus, militaris, *pro πολέμειος, Ionica dialyſi; 137.a.b.168.a. penultima breuis eſt;* Nam *vocales communes ex reſolutione diphthongorum corripiuntur.34.a.*

A τοὔνεκα, pro τοῦ ἕνεκα, quantitas constat.

περιέμμεναι, Infinit. à περίειμι, excello, præsto, supero alios, pro περιεῖναι. Ab εἶναι fit ἔμεναι, seu ἔμμεναι. 289. b. hinc περιέμμεναι. Aliquando per Tmesin seiungitur præpositio à verbo, vt 1. Iliad.

ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει περὶ πάντων ἔμμεναι ἄλλων

Sed hic vir vult supra omnes alios esse.

Regit genitiuum. 76. c. corripitur autem diphthongus

B αι ob vocalem in altera dictione sequentem. 20. a. b.

οὔπως, nunquam, nequaquam, vox πως, hîc est enclitica, remittitque accentum in vocem praeuntem. 324. b.

ἅμα, Aduerb. simul, vtraque breui. 86. b.

πάντα, plural. num. à πᾶς, πᾶσα, πᾶν, vltima breui. 84. b.

δυνήσεαι, Secunda persona futuri medij, à δύναμαι.

C possum, valeo. fut. 1. δυνήσομαι, δυνήσῃ, δυνήσεται. Et ablato τ, fit secunda persona Ionica, siue poëtica, δυνήσεαι, poteris. 169. b. c. prima syllaba breuis est. αι in vltima corripitur propter sequentem vocalem, de quo paulo ante.

ἑλέσθαι, Aorist. 2. medij, Infinit. ab αἱρέομαι, 334. b.

ὀρχηστὺν, Accusat. quintæ simplic. ἡ ὀρχηστὺς, τῆς ὀρχηστύος, ars saltandi, seu ipsa saltatio. Accusat. τὴν ὀρχηστὺν, 56. a. b. vltima longa. 95. a. b. vel per licentiam poeticam post secundum pedem. 105. b. c. ἡ ὀρχηστὶς, τῆς

ὀρχηστρίδος,

ὀρχηστείδος, saltatrix. ὁ ὀρχηστὴς, ὁ ὀρχηστὴς, saltator. ὁ ὀρχηστικὸς, saltatorius. ἡ ὄρχησις, ὁ ὀρχηθμὸς, saltatio. ὀρχέομαι, salto. A

κίθαριν, Accusat. quintæ declinat. ἡ κίθαρις, τῆς κιθάρεως, *idem quod* κιθάρα, Cithara. *Omnes syllabæ breues sunt, vtrumque vocabulum, nempe* κίθαριν *&* ἀοιδὴν, *coniunxit Homerus hymno in Apollinem.*

αὐτίκα δ' ἀθανάτοισι μέλει κίθαρις καὶ ἀοιδή.

Mox immortalibus curæ est cithara & cantus. B

ὁ καὶ ἡ ἀοίδιμος, celebratus, decantatus. ὁ ἀοιδὸς, cantor, poëta. ὁ ἀοιδοπόλος, poëta. ἡ ἀοιδοσύνη, cantus, cantio. ἀείδω, cano. μῆνιν ἄειδε θεὰ, Iram cane Dea.

στήθεσσι, Dat. plural. τὸ στῆθος, pectus, *primæ contract.* τοῖς στήθεσι, *& geminato σ versus gratia,* στήθεσσι.

τιθεῖ, præsens indicat. tertiæ personæ, à τιθέω. *237. b.c. prima breuis est ob reduplicationem. 75.c.76.a.* C

εὐρύοπα, vocatiuus loco nominatiui, ὁ εὐρυόπης, latè videns, longè lateque circumspiciens. *34.a.b. Accentum habet in antepenultima; sicut &* ὁ δεσπότης, ὦ δέσποτα, dominus. ὁ μητιέτης, ὦ μητίετα. consiliarius. *Eadem syllaba breuis est, quia prior pars compositionis desinit in υ. 39.a.b. Vltima etiam breuis est, vt ex accentu planum fit, sed hic producitur propter duplicem dictionis sequentis. 9.c.*

A *ζεὺς*, Iuppiter, *τοῦ διὸς, prima breui. 90. b. c.*

πολλοὶ, ὁ πολὺς, 87. a. b. corripitur οι propter sequentem vocalem. 20. a. b. neque eliditur aut per apostrophum abiicitur. 20. a. b.

ἐπαυρίσκοντ', pro ἐπαυρίσκονται, abiecto per apostrophum αι, ab ἐπαυρίσκομαι, fruor. *ex ἐπὶ & αὐρίσκομαι. Non coniugatur vltra imperfectum. 281. c. Dicitur etiam ἐπαυρίσκω, sumitque sua tempora ab ἐπαυρέω*,
B fruor, vtilitatem percipio. *Regit genitiuum. 79. c.*
τοῦ, pro τούτου ἐπαυρίσκονται, hoc viro prudente, vel hac prudentia fruuntur homines multi. *Est autem versus spondaicus.*

VLYSSES AD EVRYALVM.

lib. 8. Odyss.

οὕτως οὐ πάντεσσι θεὸς χαρίεντα δίδωσι
C *ἀνδράσιν, οὔτε φυὴν, οὔτ' ἂρ φρένας, οὔτ' ἀγορητύν.*
ἄλλος μὲν γάρ τ' εἶδος ἀκιδνότερος πέλει ἀνὴρ,
ἀλλὰ θεὸς μορφὴν ἔπεσι στέφει, οἱ δέ τ' ἐς αὐτὸν
τερπόμενοι λεύσσουσι. ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύει
αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι.
ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ, θεὸν ὡς εἰσορόωσιν.
ἄλλος δ' αὖ εἶδος μὲν ἀλίγκιος ἀθανάτοισιν.
ἀλλ' οὐχ οἱ χάρις ἀμφιπεριστέφεται ἐπέεσσιν.

Sic non omnibus Deus munera dat.
Viris, neq; ingenium, neq; mentem, neq; eloquentiam.

Alius

Alius quidem forma deterior eſt vir, A
Sed Deus formam verbis ornat. alij verò in ipſum
Oblectati aſpiciunt, hic verò ſecurè loquitur
Modeſtia dulci, eminet autem inter congregatos
Incedentem autem per vrbem veluti Deum aſpiciunt.
Alius quidem rurſus forma ſimilis eſt Diis.
Sed non ei gratia circumuertitur circa verba.

Omnib. ex æquo Deus haud demittit ab axe
Munera terrigenis, nec fandi copia cunctis B
Ingeniumue datur vel par rationis acumen.
Eſt etenim cui forma quidē ſit turpior, aſt hāc
Iacturam formæ præſtat Deus vbere vena
Eloquij, pendens ſtat turba loquentis ab ore,
Ille regit dulci totam ſermone cateruam:
Omnibus & reliquis vnus ſupereminet ipſe.
Qui dum fert vrbis per publica cōpita greſſus,
Non ſecus atq; Deum aſpiciunt, & pectore ho-
Aſt aliū cernas forma cōtendere Diuis (norāt, C
Sed lepor omnis abeſt verbis & gratia grata.

πάντεσσι, Dat. plural. poëticus. 66.a.b.

χαρίεντα, plural. num. ὁ χαρίεις, ἡ χαρίεσσα, τὸ χαρίεν. 51.c. Dicũtur autem hic χαρίεντα τῆς φύσεως δῶρα, munera naturæ, *vt explicat Euſtathius; Prima & ſecunda breuis eſt. ὦ χαρίεσσ' ἀμαρυλλί, Theocrit. Idyll. 3.* O gratioſa Amarylli.

δίδωσι, à δίδωμι, do. *257. b.c. corripitur prima ob reduplicationem. 75.c.*

ἀνδράσιν,

A *ἀνδρεσσιν*, *Dat. plural.* ὁ ἀνὴρ, *50. a. b. 64. b. penultima corripitur. 43. c.*

Φυὴν, ἡ φυὴ, natura, ingenium. *à* φύω *seu* φῦμι, nascor.

Φρένας, ἡ φρὴν, τῆς φρενὸς, mens. *47. b. vltima breuis est. 97. c.*

ἀγορητὺν, ἡ ἀγορητὺς, eloquentia, concionandi ars seu facultas, à foro, *seu* ἀγορᾷ, ὁ ἀγορητὴς, con-
B cionator. *Hom. Iliad. 1. de Nestore.*

λιγὺς πυλίων ἀγορητής.

Suauis Pyliorum cõcionator seu orator.

εἶδος, τὸ, forma, species, *ab* εἴδω *seu* εἰδέω, video. εἶδος ἀκιδνότερος, formam deterior, *subintellecta præpositione* κατὰ. *56. c.*

ἀκιδνότερος, comparatiui gradus, ὁ καὶ ἡ ἀκιδνὸς, infirmus, debilis. *Odyß. 18.*

C οὐδὲν ἀκιδνότερον γαῖα τρέφει ἀνθρώποιο.

Nihil iufirmius terra alit homine.

Prima breuis est; ob regulam de α *particula priuatiua, 38. a. si tamen hîc sit talis particula.*

πέλει, *tertia persona indicat. à poëtico verbo* πέλω, sum, πέλομαι, idem.

ἀνὴρ, *prima longa.* ἀνέρες ἔστε φίλοι, viri estote amici. *Paßim apud Homerum. Aliquando corripitur. Iliad. 20.*

οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων.

Non

Non enim erat vir iucundus, neque pru- A
dens.

ἀλλὰ, sed, *coniunctio, vltima breui. 86. b.*

στέφει, ἀ στέφω, στέφεις, στέφει, corono, *ad verbum*, Deus formam verbis coronat. *hoc est, id quod deest formæ, compensat eloquentia & dicendi facundia.*

τερπόμενοι, *particip. præs. à* τέρπομαι, delector, τέρπω, delecto.

λεύσσουσιν, *vt* τύπτουσιν, *à* λεύσσω, *verbo poëtico*, vi- B
deo, aspicio.

ἀσφαλέως, *Aduerbium*, securè, tutò, *item* certò. ὁ καὶ ἡ ἀσφαλὴς, securus. ἡ ἀσφάλεια, securitas. ἀσφαλίζω, firmo, stabilio, securum reddo.

ἀγορεύει, concionatur, *ab* ἀγορεύω.

αἰδοῖ, *Dat. singul. quartæ contract.* ἡ αἰδὼς, verecundia, modestia, reuerentia.

μειλιχίῃ, *Dat. vt* τῇ τιμῇ. ὁ μειλίχιος, *seu* μείλιχος, C
blandus, placidus. *Item*, mitis, mansuetus. ἡ μειλιχία, τὸ μειλίχιον. *Dicitur* τῇ μειλιχίῃ *pro* μειλιχίᾳ, *nam Ionicè mutatur* ᾳ *in* ῃ, *& α simplex in η simplex. 28. a. b. 34. c.* μειλιχίως, blandè, comiter, mansuetè. *Antepenultima & penultima corripiuntur.*

μεταπρέπει, ἀ μεταπρέπω, decorus sum inter aliquos, emineo, excello. διαπρέπω. *hîc Tmesis interuenit*, μετὰ δὲ πρέπει. *Regit Datiuum. Iliad. 2.* βόεσσι μεταπρέπει, spectabilis est inter boues. πᾶσι

μετα-

A μεταπρέπει. *Hesiod.* Inter omnes excellit. πάντεσσι μετέπρεπεν ἠϊθέοισι. Omnibus iuuenibus præstabat. *Apoll. lib. 2. aliâs verba excellendi genitiuum petunt. Sed videtur prædictum verbum iungi cum dandi casu ratione præpositionis* μετὰ, *quæ etiam extra compositionem iungitur aliquando dandi casui, significatque* in, *vt in Syntaxi vidimus.*

ἀγρομένοισι, *particip. paß. præsens, per syncopen, pro* ἀγειρομένοισι, ἀγειρόμενος, ἀγρόμενος, congre-
B gatus, *ab* ἀγείρομαι, congregor. ἀγείρω, congrego. *Vide in Grammat. 195. b. c.*

ἀνὰ, *præposit.* per, *hic regit accusatiuum, vtraque breuis est.*

ἄστυ, τὸ, vrbs. *45. c. vltima breui. 87. c.*

θεὸν ὡς, *syllaba breuis post tertium pedem, hic producitur. 105. c.*

εἰσορόωσιν, *tertia persona plur. num. indic. modi, ab*
C εἰσοράω, aspicio. *ex* εἰς *et* ὁράω, video. *plur.* ὁράουσι, ὁρῶσι, *& interposito* ο. ὁρόωσι. *vide 226. a.*

ἀλίγκιος, similis, ὅμοιος, *idem significat* ἐναλίγκιος, *paßim apud Homer. vtrumque cum datiuo copulatur,* α *breui.*

ἀθανάτοισι, ὁ καὶ ἡ ἀθάνατος, immortalis, *prima alioqui breuis est, sed hic extenditur neceßitate carminis. 107. a. b. duæ proximæ sequentes syllabæ itidem longæ sunt, quia* θάνατος, mors, *vnde fit* ἀθάνατος, *illas syllabas corripit.*

οἷ, *Dat. pronominis* οὗ, sui, *tertiæ personæ.* A

χάρις, ἡ, gratia, venuſtas. *52.c. prima breuis eſt, vt & in aliis, quæ cum hoc cognationem habent, vt* ἄχαρις, ingratus, εὔχαρις, gratus, χαρίζομαι, gratificor, *& ſimilia.*

ἀμφιπεριστρέφεται, *decompoſitum ex* ἀμφὶ, περὶ, *&* στρέφομαι, vertor. στρέφω, verto. *Alij legunt;* ἀμφιπεριστέφεται, *quaſi dicas,* circumcoronatur. *Senſus eſt, Orationem huiuſmodi hominis nullo lepore tinctam, ſed omnis gratiæ penitus expertem eſſe.* B

ἐπέεσσι, *Dat. plural. à voce* ἔπος, *à qua Poëtæ faciunt, non modò* ἔπεσσι. *duplicato* σ, *ſed etiam* ἐπέεσσι, *vno* ε *adhuc interpoſito, vel à Recto plurali.* ἔπεα, ἐπέεσσι, *quaſi eſſet* ἔπεες. *76.c. Et eadem eſt ratio aliorum neutrorum primæ declinationis contractæ.*

GLAVCVS AD DIOMEDEM C
lib.6.Iliad.

οἵηπερ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.
φύλλα τὰ μέν τ' ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δὲ θ' ὕλη
τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ' ἐπιγίγνεται ὥρη.
ὣς ἀνδρῶν γενεὴ, ἡ μὲν φύει, ἡ δ' ἀπολήγει.

Qualis foliorum generatio, talis & virorum.
Folia alia quidem ventus humi fundit, alia autem ſylua
Germinans

A *Germinans producit, veris verò tempus aduenit.*
Sic virorum generatio, illa quidem fit, ista verò cessat.

Vt folia in syluis nascuntur; talis & ortus
Est hominum, quædam foliorum flamine ventus
Fundit humi, quædē frondescens denuò sylua
Progignit, veris quādo hora ꝓpinquat amœna.
Sic hominū est ortus, quorū alter desinit, alter
Floret.

B οἵηπερ, οἷος, qualis. *fœm.* οἵα, *Ionicè,* οἵη. *neut.* οἷον, quale. Qualis, talis, οἷος, τοῖος. talis, qualis, τοῖος, οἷος. *respondent enim sibi mutuò hæc duo.*

φύλλων, *Genit. plural. vt* τῶν ξύλων. τὸ φύλλον, folium. ὁ φύλλινος, foliaceus.

γενεὴ, ἡ, generatio, ortus, *Ionicè pro* γενεά. *Significat etiam* ætatem, seu seculum, *quod alij triginta, alij centum annorum faciunt. Hinc dicit Homerus Iliad. 1. Nestori tempore Troiani belli iam duas* γενεὰς ἀνθρώπων *(duo secula) fuisse exactas, & tertiam tum egisse; vnde &* trisecliſenis *appellatur.*

C

ἄνεμος, ventus, ὁ, *à quo aliqui dictum volunt latinè* animam, *prima breui.*

χαμάδις, humi, χαμαί, *aduerb. prima & secunda breuis est. Tertia producitur hic positione, breuis extra positionem. Corripiunt autem primam syllabam omnia quæ ab ista vocula componuntur, vt* χαμαιλέων, Chamæleon, χαμαίζηλος, humi depressus, humirepens.

pens. ὁ χαμεύνης, qui humi cubat. ἡ χαμευνία, humi cubatio, & *similia*. A

χέει, *tertia persona*, *à* χέω, fundo. *203.c.*

ὕλη, ἡ, sylua, *prima longa*. ὁ ὑλήεις, ὑλύεσσα, ὑλῆεν, syluosus.

τηλεθόωσα, *particip. præsent. temp. à* τηλεθάω, vireo, germino, frõdeo. *Dicitur* τηλεθόωσα, *pro* τηλεθῶσα, *interposito* ο. *226.a.* δένδρεα τηλεθόωντα, arbores virentes, *apud Homerum. &* τηλεθόωσα κόμη, coma virens. B

ἔαρος, *Genit.* τὸ ἔαρ, *contractione* ἦρ, ver. *80.c. 81.a.* ὁ ἐαρινὸς, vernus. ἐαρινὴ ὥρα, vernum tempus. Poëticè, εἶαρ. *à quo* εἰαρινὸς, propter versum. *Est autem* α *incrementum nominis* ἔαρ *seu* εἶαρ, *breue, 40.c. Sic* εἰαρινὸς *penult. breui constat. 81.b.c.*

ἀπολήγει, *tertia persona indicat. præsen.* ἀπολήγω, *ex* ἀπὸ *&* λήγω, cesso, desino. C

THEOCRITVS
Idyll. 9.

τέττιξ μὲν τέττιγι φίλος, μύρμακι δὲ μύρμαξ,
ἴρηκες δ' ἴρηξιν, ἐμὶν δ' ἁ μῶσα καὶ ᾠδά.
τᾶς μοι πᾶς εἴη πλέος δόμος, οὔτε γὰρ ὕπνος,
οὔτ' ἔαρ ἐξαπίνας γλυκερώτερον, οὔτε μελίσσαις
ἄνθεα, ὅσον ἐμὶν μῶσαι φίλαι, οὓς γὰρ ὁρῶσαι
γαθεῦσιν, τὼς δ' οὔ τι ποτῷ δαλήσατο Κίρκα.

A *Cicadæ quidem cicadæ amica, formica autem formicæ,*
Accipitres autem accipitribus, mihi autem Musa & cantus,
Cuius mihi omnis sit plena domus; neque somnus
Neque ver subitum dulcius, neque enim apibus
Flores, quantum mihi Musæ charæ sunt, quos enim aspicientes
Gaudent, eos sua potione non læsit Circe.

Formicæ formica, cicadæ eſt chara cicada.
B Accipitri accipiter, mihi ſed cum carmine Muſa,
Hac mihi tota domus reſonet, nam dulcior iſta
Nec ſomnus, neq; ver fuerit; nec floribus æque,
Vt Muſis ego, apes lætantur, lumine nam quos
Aſpiciunt propiore, hos lædere pocula Circæ
Non potuêre.

τέττιξ, ὁ, cicada, *quintæ ſimpl.* τοῦ τέττιγος. *49.a.*
C *conſtat incremento longo. 55.a.b. crebro occurrit apud Theocritum & Homerum.* τεττίγεσσιν ἐοικότες, ſimiles cicadis, *Hom. de ſenioribus Troiæ.*

μύρμακι, *Doriſmus, pro* μύρμηκι, ὁ μύρμηξ, formica. *Doricè* μύρμαξ. *21.b.c.49.a.* ὁ μυρμηδὼν, τοῦ μυρμηδῶνος, *ſeu* ἡ μυρμηκιὰ, formicarum contubernium, *hoc eſt*, multitudo formicarum in vno cumulo.

ἴρηκες, *pro* ἱέρακες, *vt* ἴρηξ, *pro* ἱέραξ, accipiter, *conſtat incremento longo. 45.a.b.48.c.*

ἐμὶν, *Dat. Doricus, pro* ἐμοὶ, mihi, *ab* ἐγώ.

ἁ μῶσα,

ἁ μῶσα, Dorismus pro ἡ μοῦσα, 21.b.c.23.b. A

ᾠδὰ, pro ᾠδὴ, cantio, Oda.

τᾶς, articul. præpos. pro τῆς.

πλεῖος, Poëticè pro πλέος, plenus. comparat. grad. πλειότερος. Regit genitiuum. 50.a.b.

δόμος, ὁ, à quo Latina vox domus, genere mutato.

ἐξαπίνας, aduerb. Doricè pro ἐξαπίνης, statim, subitò. Et est poëticum pro ἐξαίφνης. B

ἄνθεα, Nominat. plural. vt τείχεα. α breue hîc non eliditur. 126.b.c.

γαθεῦσιν, tertia pluralis Doricè, pro γηθοῦσι, à γηθέω, lætor. Doricè γαθέω, γηθέουσι, γηθοῦσι. γαθεῦσι. 21.b.c. 23.c.

τὼς, Articulus præposit. Doricus pro τούς. 39.c.

δαλήσατο, Aorist. 1. med. tertiæ personæ, à δηλέω, Doricè, δαλέω, lædo. δηλήσω. ἐδήλησα, ἐδηλησάμην, ἐδαλησάμην, ἐδαλήσω, ἐδαλήσατο, & ablato augmento, δαλήσατο. C

κίρκα, Doricè; communiter κίρκη, Circe, venefica omnibus Poëtis decantata, à qua Circæa pocula.

MOSCHVS IN EPITAPHIO BIONIS.

αἴ, αἴ, ταὶ μαλάχαι μὲν ἐπὰν κατὰ κᾶπον ὄλωνται,
ἠ ταὶ χλωρὰ σέλινα, τό, τ' εὐθαλὲς οὖλον ἄνηθον

A ὕστερον αὖ ζώοντι, καὶ εἰς ἔτος ἄλλο φύοντι.
ἄμμες δ' οἱ μεγάλοι καὶ καρτεροὶ ἢ σοφοὶ ἄνδρες
ὁππότε πρῶτα θάνωμες, ἀνάκοοι ἐν χθονὶ κοίλᾳ
εὕδομες εὖ μάλα μακρὸν ἀτέρμονα, νήγρετον
ὕπνον.

Hei Hei, malua cùm in horto interierunt,
Vel viride apium, vel florens crispum anethum,
Postea reuiuiscunt, & altero anno renascuntur:
B *Nos verò qui magni & fortes aut sapientes viri sumus*
Vbi semel mortui fuerimus, obscuri in terra concaua
Dormimus valde longum, infinitum, inexcitabilem
somnum.

Heu maluæ postquam campo periere patẽti
Atq; apium viride, & quod pulchrè floret anethum,
Posteriori anno demum rediuiua virescunt,
Nos verò magnique & clari robore & arte
C Cùm semel occidimus, terræ nõ cogniti in oris
Dormimus longum sine meta, fineq; somnum.

αἲ, αἲ, *aduerbium lugendi seu deplorandi, quo prius etiam vtitur Poëta in hoc Idyllio, & sæpius ipse Bion in Epitaphio Adonidis.*

ταὶ, *art. præpos. pro* αἱ. *53.c.*

μαλάχαι, ἡ μαλάχη, malua. *vtraq; breui.*

κᾶπον, *Doricum, pro* κῆπον, ὁ κῆπος, hortus.

ὄλωνται, *Coniunct. modi, Aorist. 2. tertia plural. ab*
ἀπολλύω,

ἀπολλύω, ἀπόλλυμι, pereo, intereo, *ſed fit quaſi ab* ὄλ- A
λω, *Aor.* ὠλόμην, ἀπωλόμην, perij. *Aor.2.coniunct.* ἐὰν ὄλωμαι. 337.a.

ταὶ, *producitur hîc ob duas conſonantes alterius dictionis.* 9.c

σέλινα, τὸ σέλινον, apium, *media longa. Theocrit. Idyll.3.*

ἐμπλέξας καλύκεσσι καὶ εὐόδμοισι σελίνοις,
Intertextis folliculis & odorato apio. B

τό, τ', *Articulus præpoſ. neuter, & nota ſignum hypodiaſtoles, de quo in Grammat.13.b.c.*

εὐθαλὲς, ὁ καὶ ἡ εὐθαλής, floridus. καὶ τὸ εὐθαλές. εὐθαλέω, bene vireo, floreo.

οὖλον, ὁ οὖλος, criſpus. ἡ οὐλότης, criſpitudo.

ἄνηθον, τὸ, anethum, *nomen herbæ.*

ζώοντι, *à* ζώω, *poëtico, pro* ζάω, *viuo, tertia pluralis, indicat. modi, præſent. temp. Doricè pro* ζώουσι, *nam Do-* C
res tertiam pluralem indicat. modi præſent. temp. faciunt eandem atque eſt Datiuus participij præſentis temporis, vt τύπτοντι, *pro* τύπτουσι, ζώοντι, *pro* ζώουσι, *quia dicitur* ζώων, ζώοντος, ζώοντι. *Producitur illud* ω, *licet ſit ante aliam vocalem.21.b.c.*

φύοντι, *pro* φύουσι, *perſona Dorica, vt* ζώοντι, *pro* ζώουσι *ſeu* ζῶσι. *prima breuis eſt.*

ἄμμες, nos, *pro* ὑμεῖς, *pronomen Aeolicum.* 112.a.

A κάρτεροὶ, *pro* κρατερὸι, *metathesis literarum, sicut* θάρσος *pro* θράσος, ὁ κρατερὸς, fortis, *prima breui. Homer.* ἀμφότερον βασιλεύς τ', ἀγαθὸς, κρατερός τ' αἰχμητής. Vtrumque, & Rex bonus, & fortis bellator.

ὁππότε, *Poeticè, pro* ὁπότε, *sicut* ὅππη, ὁπποῖος, ὁππότε, ὁππόσος, ὁππότερος, *pro* ὅπη, ὁποῖος. *25. c.*

πρῶτα, *hîc est aduerbium, nam neutra pluralia vsurpant Græci pro aduerbiis.* ὃς μάλα πολλὰ πλάγχθη.
B *Hom.* Qui multum errauit. *305. c.*

θάνωμες, *prima plural. Doricè pro* θάνωμεν. *25. b. Est autem prima persona plural. num. Aor. 2. Coniunct. modi, à* θνήσκω, morior. *Aorist. 2. Act.* ἔθανον. *Aorist. 2. coniunct.* ἐὰν θάνω. *plural.* θάνωμεν. *342. a. b. prima breuis est, quia in Aorist. 2.* ἔθανον, *α est breue; & quod hinc sequitur in omnibus aliis Aoristis, in quibus illud α reperitur. 65. c. 66. a. b.*

C ἀνάκοοι, *Doricè, pro* ἀνήκοοι, ὁ καὶ ἡ ἀνήκοος, inglorius, obscurus, ignobilis. *Item*, auditionis expers, qui non audit. *Prima syllaba corripitur, quia est α priuatiuum. Secunda producitur, quia est α Doricum. 29. a.* ἀνηκόως ἔχειν, non audire, *vel* esse inglorium.

κοίλα, *Doricum, pro* κοίλη, ὁ κοῖλος, cauus, ἡ κοίλη, τὸ κοῖλον. τὰ κοῖλα τῆς γῆς, caua, *seu* cauernæ terræ.

εὕδομες, *pro* εὕδομεν, *ab* εὕδω, καθεύδω, dormio.

ἀπέρμονα,

ἀτέρμονα, *Accusat. singul.* ὁ καὶ ἡ ἀτέρμων, sine termino, interminatus. ἀτέρμων αἰὼν, sempiternum æuum, *seu* æternitas. τὸ τέρμα, τοῦ τέρματος, meta, finis, terminus. τερματίζω, termino, finio, *prima breuis est in voce* ἀτέρμων, *propter priuantem particulam* α. A

νήγρετον, ὁ καὶ ἡ νήγρετος, inexcitabilis. Epithetum *somni, apud Hom. et alios, per talem autem somnum intelligunt mortem; Sola enim hæc est somnus* νήγρετος, *à qua nemo exsuscitari queat: vnde etiā* χάλκεος ὕπνος *ferreus somnus, & dura quies nominari solet à Poëtis. Cōponitur autem vox illa ex particula* νὴ, *quæ hic priuandi vim habet, & quasi ex* ἐγερτὸς, *seu* ἐγρετὸς, *ab* ἐγείρω, excito. *Vsurpatur etiam* ἀνήγρετος, *eadem significatione.* B

BIONIS IDYLlium 6. C

ΚΛΕΟΔΑΜΟΣ ΚΑΙ μύρσων.

ἔαρος, ὦ μύρσων, ἢ χείματος, ἢ φθινοπώρου,
ἢ θέρεος, τί τοι ἁδύ; τί δὲ πλέον εὔχεαι ἐλθεῖν;
ἢ θέρος, ἁνίκα πάντα τελείεται, ὅσσα μογεῦμες;
ἢ γλυκερὸν φθινόπωρον, ὅτ' ἀνδράσι λιμὸς ἐλαφρά;
ἢ καὶ χεῖμα δύσεργον; ἐπεὶ καὶ χείματι πολλοὶ
θαλπόμενοι θέλγονται ἀεργίῃ τε καὶ ὄκνῳ;

A ἦ τοι καλὸν ἔαρ πλέον ἅδεν; εἰπὲ τί τοι φρὴν
αἱρεῖται; λαλέειν γὰρ ἐπέτραπεν ἁ σχολὰ ἡμῖν.
M. κρίνειν οὐκ ἐπέοικε θεήια ἔργα βροτοῖσι.
πάντα γὰρ ἱερὰ ταῦτα καὶ ἁδέα. σεῦ δὲ ἕκατι
ἐξερέω, κλεόδαμε, τό μοι πέλεν ἅδιον ἄλλων.
οὐκ ἐθέλω θέρος ἦμεν, ἐπεὶ τόκα μ' ἅλιος ὀπτῇ
οὐκ ἐθέλω φθινόπωρον, ἐπεὶ νόσον ὥρια τίκτει.
B οὖλον χεῖμα φέρειν, νιφετὸν κρυμοὺς τε φοβεῦμαι.
εἶαρ ἐμοὶ τριπόθατον ὅλῳ λυκάβαντι παρείη,
ἁνίκα μήτε κρύος, μήθ' ἅλιος ἄμμε βαρύνει.
εἴαρι πάντα κύει, πάντ' εἴαρος ἁδέα βλαστεῖ,
χ' ἁ νὺξ ἀνθρώποισιν ἴσα καὶ ὁμοίιος ἀώς.

CLEODEMVS ET MYRSON.

C *Vere, ô Myrson, aut hyeme, aut autumno*
Aut æstate, quid tibi iucundum? & quodnam magis
optas aduenire?
An æstatem, quando omnia absoluuntur, quæcunq; labo-
ramus?
An dulcem autumnum, quando hominib. fames leuis est?
An verò hyemem ad opera pigram? quoniã et hyeme multi
Dum se calefaciunt oblectantur otio & pigritia.
An verò tibi pulchrum ver magis placet? dic quid tibi a-
nimus
Eligit, loqui enim permittit otium nobis.
M. Iudicare non decet diuina opera mortales.
Omnia enim hæc sacra sunt, & iucunda, tui aũt gratia
Dicam,

Dicam, Cleodeme, quodnam mihi sit iucundius cæteris. A
Non volo æstatem esse, quoniam tunc me sol torret.
Non volo autumnum, quia morbum fructus autumnales pariunt.
Perniciosam hyemem sufferre, niues pruinasque timeo.
Ver mihi ter exoptatum toto anno adsit,
Quando neque frigus, neque sol nos grauat.
Vere omnia fœcunda sunt, omnia vere suauia germinant
Et nox hominibus par est, & par dies. B

Vérne tibi, Myrson, vel hyems, autumnus an æstas
Gratior est? quodnã cupis horũ tempus adesse?
An fortè æstatem; quia nostros ille labores
Perficit? autumnũ an dulcẽ, qui corpore pellit
Esuriem? an brumam pigrã, quo tempore multi
Ante focum cessant, grataq; quiete fruuntur?
Dulcius est ne istis ver pulchrum? dic mihi quid mens C
Optet, sermonem concedunt otia talem.
M. Diuûm opera haud par est humano examine pendi.
Et pariter sacra sunt hæc quattuor, & mihi grata.
Scire tamen quoniam cupis hoc, Cleodeme, fatebor,
Quod nam plus nobis placeat quam cætera tempus.
Aestatem nolo, radiis tunc solis aduror.
Haud cupio autumnum, nam ob fructus morbifer ille est.

A Formido triſtes hyemis glacieſq; niueſq;.
Durare annũ ver cuperem peramabile totum.
Tũ neq; nos frigus, nec ſolis nos grauat ardor,
Omnia tunc fœtu, vel germine læta recenti,
Ipſa dies etiam ſpatium tunc ſolis adæquat.

εἴαρος, τὸ εἶαρ, *ſeu* ἔαρ, ver, *de quo etiã ſupra. Quod autem Latini dicunt,* vere, æſtate, nocte, die, *id Græci dicunt in genitiuo*, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, die ac nocte. ἔαρος, θέρεος, vere, æſtate. *110.a. Quid ergo tibi iu-*
B *cundum eſt, inquit Cleodemus. in vere, in æſtate.*

χείματος, τὸ χεῖμα, hyems, bruma. *conſtat augmento breui.* ὁ χειμὼν, τοῦ χειμῶνος, idem.

φθινοπώρου, τὸ φθινόπωρον, autumnus. τὸ μετόπωρον, idem. ὁ φθινοπωρινὸς, autumnalis. *Componitur à verbo* φθίνω, euaneſco, *&* ὀπώρα, autumnus, *vnde* φθινόπωρον *propriè ſignificat autumnum iam adultum, & vergentem in brumam, quamuis non rarò,*
C *vt & hic, vſurpetur abſolutè pro autumno. Prima breuis eſt.*

ἦ, *obſerua vſum voculæ* ἦ, *interrogat enim hic,* an. num.

ἁδὺ, *Doricè pro* ἡδὺ, ſuaue. *21.b.*

πλέον, plus, *comp. gradus. pro* πλεῖον.

εὔχεαι, *Secunda perſona Ionica, pro* εὔχῃ *ab* εὔχομαι opto, precor. εὔχεται, *hinc ablato* τ, *perſona ſecũda,* εὔχεαι, *corripitur diphthongus ob ſequẽtem vocalem. 20.a.b.*

ἁνίκα, *Doricè, pro* ἡνίκα, quando, *penultima & vltima*

tima longæ sunt, colligitur id ex accentu; nam si penultima esset longa, tum circumflecteretur, nam longa ante finalem breuem circumflectitur. 26. c. A

τελείετῃ, à τελέω. *Poëticè*, τελείω, finio, perficio. τελέομαι, τελείομαι, finior, perficior.

ὅσσα, *pro* ὅσα, *Doricè. 25. c.*

μοχθεῦμες, *pro* μοχθοῦμεν, *prima pluralis, à* μοχέω, laboro. ... *c. 25. a. b.*

ἀνδράσι, ὁ ἀνήρ, *vtuntur quoque Latini interdum Datiuo Græco. Catullus Carmin. de nuptiis Pelei & Thetid.* B

Minyasin linquens Doris celebranda choreis

Græcè μινυάσιν, *à Recto* μινυὰς, μινυάδος. *Sic autem docti legunt illum versum Catull.* *Propert.*

Grata domus nymphis humida Thyniasin,

Idem. Nó minor Ausoniis est amor ah Dryasin,

Idem. Ah dolor ibat Hylas ibat Hamadryasin.

Omnes sunt Græci casus pro Thyniadibus, Dryadibus, Hamadryadibus. C

λιμὸς, ὁ, fames. ὁ λοιμὸς, pestis. *Sed hic fœmininum est* λιμὸς, *more Dorico. prima longa est. Calab. lib. 4.*

λιμῷ ὑπ' ἀργαλέῳ δεδμημένος ἄγριον ἦτορ.

Domitus immani pectore à sæua fame.

δύσεργον, ὁ καὶ ἡ δύσεργος, difficilis factu. *Hic* δύσεργον, *epithetum hiemis, idem est quod ignauum. Sunt enim hæc epitheta hyemis, quod homines reddat pigros & ignauos. Prima breuis est. 38. b. c.*

θαλπέμε-

A *θαλπόμενοι, particip. paß. à θάλπω,* foueo, permulceo. *θάλπομαι,* foueor, permulceor. *idemque significat sequens verbum θέλγονται, à θέλγομαι, θέλγω.*

ἀεργίῃ, Dat. Ionicus, pro ἀεργίᾳ, ἡ ἀεργία, otium, vacatio, *ἀεργὸς,* otiosus, *ἀεργοῖς αἰὲν ἑορταὶ,* Ignauis semper feriæ. *Prima breuis est; quia habet α priuans, penultima breuis alioquin, hîc fit longa. 80. b. c.*

ἕυαδεν, Aor. 2. à verbo ἅδω, placeo. *Aor. 2. in-*
B *dicat. modi, ἧδον, Atticè ἕαδον, & interposito υ, ἕυαδον, ἕυαδες, ἕυαδε. Corripitur illud α iuxta regulam 33. c.*

ἐπέτραπεν, Aor. 2. ab ἐπιτρέπω, ex ἐπὶ & τρέπω. Doricè, τράπω. Aor. 2. ἔτραπον, media breui. 65. c. 151. c.

ἀσχολὰ, Doricum, pro ἡ σχολὴ, otium, *ἡ ἀσχολία,* occupatio.

κρίνειν, Infinit. à κρίνω, iudico, *prima longa 35. c.*

C *ἐπέοικε, præter. med. ἔοικα, cùm ἐπὶ, ἐπέοικα. 146. c. sumitur hîc impersonaliter. οὐκ ἐπέοικε, οὐ πρέπει, οὐ προσήκει,* non decet, non conuenit.

θεήια, pro θεῖα, ὁ θεῖος, diuinus. *Videtur autem dialysis Ionica, quasi à θέειος.*

βροτοῖσι, ὁ βροτὸς, mortalis, homo.

ἱερὰ, ὁ ἱερὸς, sanctus. *prima longa, Poëticè ἱρός.*

ἕκατι, aduerb. idem quod ἕνεκα, gratia, causa, Tui causa dicam. *media longa est.*

ἐξερέω, præsens vel futurum dissolutum, quasi ab ἔρω. fut. ἐρῶ, & dialysi, ἐρέω, cum ἐξ, ἐξερέω.

πέλεν,

πέλεν, *tertia persona imperfect. à* πέλω, sum. ἔπελον, ἔπελες, ἔπελε, *ablato augmento* πέλε, *& addito* ν, πέλεν. A

ἅδιον, *pro* ἥδιον, suauius. *comparat. gradus, gen. neut. media breuis est. 81.a.b.*

ἦμεν, *Infinit. Doricus pro* εἶναι, esse. *289.b.*

τόκα, *pro* τότε, tunc, *25.b.c. corripitur hîc α factum ex ε. 29.b.c.*

ἅλιος, *pro* ἥλιος, Sol. B

ὀπτῇ, *tertia persona Dorica ab* ὀπτάω, asso, torreo, ὀπτάεις, ὀπτᾷς. ὀπτάει, ὀπτᾷ. *& Doricè* ὀπτῇ. *225.b.c.*

ὥρια, ὥριος, tempestiuus, maturus. τὰ ὥρια, fructus, *sic dicti, quod suo quique tempore producantur, & maturescant.* ὡρίως, tempestiuè, maturè.

οὖλον, ὁ οὖλος, perniciosus, noxius. *idem quod* ὀλόμενος.

φοβεῦμαι, *pro* φοβοῦμαι, *Doricè*, timeo. C

τριπόθατον, ὁ καὶ ἡ τριπόθητος, ter desiderabilis, *prima breuis est. 39.a.b.* ποθητὸς, τριπόθητος, desiderabilis, expetendus. *à* ποθέω, desidero, expeto.

λυκάβαντι, *Dat. singul. quintæ simplic.* ὁ λυκάβας, annus. *Poëtis hoc vocabulum frequens est.* ὅλῳ λυκάβαντι, toto anno.

ἄμμε, *Accusat. dual. Aeolicus; pro* νῶ, *seu* νῶϊ. *ab* ἐγὼ, *112.a. Hîc tamen, vt & aliâs sæpe apud Poëtas vsurpatur pro accusatiuo plurali,* ἡμᾶς, nos.

βαρύνει,

A *βαρύνει, ἀ βαρύνω*, grauo. *Prima breuis est, media longa. 61.6.*

χ' ἁ νὺξ, pro καὶ ἡ νύξ. Et nox.

ἶσα, hic corripitur prima, ὁ ἴσος, aliâs producitur ὁ ῖσος, æqualis. *Sunt enim Græci in quantitate syllabarum, non quidem exleges, sed tamen valde liberi; cuius libertatis vnicum hic exemplum dabo. Primam vocis τιμὴ producunt Poëtæ tanquam natura longam. At Bion corripuit his versibus,*

B *μηδὲ λίπῃς ἀγέραστον ἐπὴν καὶ Φοῖβος ἀείδειν*
μισθὸν ἔδωκε. Τιμὰ δὲ τὰ πράγματα κρέσσονα ποιεῖ.

Ne relinquas me ſine munere, nam & Apollo pro cantu
Mercedem dedit, honor verò res meliores facit.

ὁμοῖιος, Poëticè, pro ὅμοιος, ſimilis.

ἀὼς, Doricè, ἡ ἠὼς, quartæ contractorum.

C

Et hæc breuiter in hoc Idyllium elegantiſsimum Bionis. Reliqua ſtudioſus adoleſcens facile proprio Marte intelliget.

Laus DEO, *Virginique Matri* MARIAE.

ACO
So
INS
NV
DE S
D
PRO S
Cum g
IN
Ex Typo

